

raba interneta v Sloveniji

RIS 2008: e-Zdravje in e-Farmacija

telefonska anketa

(#84)

avtor: Vasja Vehovar
Jelena Travar

Ljubljana, januar 2009

CMI – Center za metodologijo in informatiko
FDV – Fakulteta za družbene vede,
Univerza v Ljubljani

e-mail: info@ris.org
internet: <http://www.ris.org>

KAZALO VSEBINE

Vloga interneta pri informiranju o zdravju.....	6
1.1 eZdravje v Sloveniji.....	7
1.2 Katere spletne strani z zdravstvenimi informacijami so najbolj obiskane?.....	8
1.3 Kdo išče informacije?.....	11
1.4 Ali uporabniki zaupajo zdravstvenim informacijam na spletu?.....	12
1.5 RIS trendi in priložnosti.....	13
2. Do zdravnika ali farmacevta sedaj s pomočjo spleta.....	14
2.1 Komunikacija z zdravnikom ali farmacevtom preko interneta.....	15
2.2 Varnost in zasebnost podatkov.....	17
2.3 RIS trendi in priložnosti.....	18
3. Nakup zdravil in zdravstvenih pripomočkov preko interneta.....	19
3.1 Spletno nakupovanje pri nas.....	21
3.2 Nevarnosti spletnega nakupa zdravil.....	23
3.3 RIS trendi in priložnosti.....	25
4. ANALIZA IN REZULTATI.....	25
4.1 Iskanje informacij na spletu.....	25
4.1.1 Uporabnost spletnih informacij.....	31
4.1.2 Ocena izbranih spletnih strani.....	33
4.1.3 Obiskovanje tujih spletnih strani.....	39
4.1.4 Ovire za pogostejše iskanje informacij na spletu.....	39
4.2 Zadovoljstvo z zdravstvenim varstvom.....	41
4.2.1 Elektronska komunikacija z zdravnikom ali farmacevtom.....	42
4.3 Spletno nakupovanje.....	44
4.3.1 Dejavniki »za«.....	45
4.3.2 Dejavniki »proti«.....	48
4.3.3 Zanimanje za informacije pred spletnim nakupom.....	48
4.3.4 Zdravstvena pismenost.....	50
4.4 Samoocena zdravja anketiranih.....	52
4.5 Demografija.....	54
5. Metodologija.....	54
5.1 Priprava vzorca in zbiranje podatkov.....	54
5.2 Merski inštrument.....	55
5.3 Opis vzorca.....	56
6. Viri in literatura.....	56
Drčar Murko, M. (2008): Zdrava pismenost, IUS Software, 12. 5. 2008, http://www.ius.info/Novice/prikaz_Clanek.asp?id=35134&Skatla=17 , pridobljeno 12. 12. 2008.....	58
Wilkinson, E. (2008): Warning over internet painkillers, BBc news online, 5. 12. 2008, http://news.bbc.co.uk/2/hi/health/7764971.stm , pridobljeno 17. 12. 2008.....	59
7. Priloge.....	59
8. INTERNO.....	79
8.1 Izključene tabele.....	80
8.2 Vprašanja za future report.....	80
8.3 Spletno oglaševanje zdravil.....	80

KAZALO TABEL

Tabela 1: Zadovoljstvo z zdravstvenim sistemom 2007 (Vir 7).....	15
Tabela 2: Način pridobivanja začetnih informacij o določeni bolezni in njenem zdravljenju (telefon).....	26
Tabela 3: Način pridobivanja začetnih informacij o določeni bolezni (splet).....	26
Tabela 4: Pomembnost različnih virov zdravstvenih informacij.....	27
Tabela 5: Način pridobivanja začetnih informacij o določeni bolezni.....	28
Tabela 6: Pogostost obiskovanja zdravstvenih forumov in spletnih strani združenj bolnikov s podobnimi težavami.....	29
Tabela 7: Strinjanje s trditvami, ki zadevajo spletne lekarne	30
Tabela 8: Zanimanje za informacije preko Interneta, na primer na spletnih straneh lekarn (n= 136).....	31
Tabela 9: Uporabnosti informacij pridobljenih s pomočjo interneta glede na pogostost obiskovanja (n= 308).....	32
Tabela 10: Stopnja strinjanja z naštetimi trditvami o vzpostavitvi spletne strani z informacijami o zdravstvu.....	32
Tabela 11: Poznavanje in pogostost obiskovanja spletnih strani z vsebino o zdravstvu in farmaciji (n= 308).....	33
Tabela 12: Poznavanje in pogostost obiskovanja spletnih strani z vsebino o zdravstvu in farmaciji- komulativni odstotek (n= 308).....	34
Tabela 13: Zaupanje v spletne strani z vsebino o zdravstvu in farmaciji.....	35
Tabela 14: Zaupanje v spletne strani z vsebino o zdravstvu in farmaciji- komulativni odstotki	36
Tabela 15: Pogostost obiskovanja naštetih slovenskih spletnih strani (n= 122).....	37
Tabela 16: Pogostost obiskovanja naštetih slovenskih spletnih strani, n= 122, komulativni odstotki.....	38
Tabela 17: Pogostost obiskovanja zdravstvenih in farmacevtskih informacije na straneh v tujini v tujih jezikih	39
Tabela 18: Obiskovanje tujih spletnih strani z zdravstveno vsebino.....	39
Tabela 19: Ovire za (pogostejše) iskanje zdravstvenih in farmacevtskih informacij na Internetu.....	40
Tabela 20: Strinjanje s trditvami o zadovoljstvu z zdravstvom.....	41
Tabela 21: Strinjanje s trditvami o elektronski komunikaciji z zdravnikom/ farmacevtom. .	42
Tabela 22: Zanimanje za možnost komuniciranja prek interneta z naštetimi viri.....	43
Tabela 23: Strinjanje s trditvami v zvezi z nakupovanjem preko interneta.....	44
Tabela 24: Ocena dejavnikov, ki bi anketirance v večji meri pritegnili k spletnemu naročanju/kupovanju zdravil.....	45
Tabela 25: Zanimanje za informacije, če bi anketiranec lahko zdravilo, ki ga je dobil na elektronski recept, naročil preko interneta (n= 172).....	46
Tabela 26: Ocena dejavnikov, ki bi anketirance v večji meri pritegnili k spletnemu naročanju/kupovanju zdravil, na osnovi recepta ali brez njega (splet).....	47
Tabela 27: Dejavniki, ki vplivajo proti spletnem nakupu zdravil.....	48
Tabela 28: Zanimanje za informacije, po tem, ko je anketiranec na internetu našel vse informacije o zdravilu, katerega potrebujete (n= 136).....	49
Tabela 29: Zanimanje za informacije, po tem, ko je anketiranec na internetu našel vse informacije o zdravilu, katerega potrebujete (splet).....	49
Tabela 30: Zanimanje za informacije, po tistem, ko se anketiranec odloči, da bo nakup opravil preko interneta.	50

Tabela 31: Prebiranje natančnih navodil pred pričetkom jemanja novega zdravila (telefon)...	50
Tabela 32: Prebiranje natančnih navodil pred pričetkom jemanja novega zdravila (splet)	51
Tabela 33: Ocena seznanjenosti z navodilom za uporabo zdravila (splet).....	51
Tabela 34: Ocena primernosti formata navodil za uporabo zdravila (splet).....	51
Tabela 35: Ocena zdravnika pri posredovanju navodil za uporabo zdravila (splet).....	52
Tabela 36: Ocena farmacevta pri posredovanju navodil za uporabo zdravila (splet).....	52
Tabela 37: Odstotek tistih, ki imajo oziroma nimajo kronične bolezni.....	53
Tabela 38: Oblike zdravstvenih težav v preteklem obdobju anketiranih.....	53
Tabela 39: Pogostost jemanja zdravil in drugih podobnih pripravkov.....	53
Tabela 40: Način pridobivanja začetnih informacij o določeni bolezni- demografija.....	59
Tabela 41: Pomembnost interneta kot vira zdravstvenih informacij- demografija.....	60
Tabela 42: Pogostost obiskovanja zdravstvenih forumov - demografija.....	61
Tabela 43: Strinjanje s trditvijo: »Če bi spletne lekarne predstavljale zanesljiv in celovit vir informacij, bi se pri njih informiral o zdravilih in njihovi varni uporabi«- demografija	63
Tabela 44: Strinjanje s trditvijo: »Rad bi kupoval zdravila preko spletne lekarne«- demografija.....	64
Tabela 45: Pogostost elektronskega kontaktiranja ambulant- demografija	65

KAZALO SLIK

Slika 1: Iskanje zdravstvenih informacij na spletu: o poškodbah, boleznih in pravilni prehrani v % (Vir: Eurostat 2004- 2008)	7
Slika 2: Razmerje med poznavanjem in vsaj mesečnim obiskom slovenskih spletnih strani z zdravstveno sebino (odgovarjali tisti, ki zdravstvene informacije iščejo na spletu).....	10
Slika 3: Iskanje informacij o zdravilih s pomočjo slovenskega brskalnika Najdi.si, leto 2008 (Vir: Najdi.si BSM (Brand Search Monitor)).....	11
Slika 4: Zaupanje američanov virom informacij o zdravstvu v %, 2008 (Vir 1, n= 1084)	12
Slika 5: Mesečno dostopanje do spletnih strani s področja zdravja in mera zaupanja (ocena 4) virom, komulativni odstotki (anketirani so bili vsaj mesečni uporabniki interneta).....	13
Slika 6: Zanimanje za zdravstvene storitve preko interneta in pripravljenost plačevanja za le te v % (ZDA), (Vir: 1).....	16
Slika 7: Možne nevarnosti in razlogi za zaskrbljenost posameznikov ob objavi zdravstvenih informacij na spletu v %, ZDA, 2008 (Vir 9)	18
Slika 8: Spletna prodaje zdravil v milijardah USD, ZDA 2003 (Skr 2004).....	20
Slika 9: Dejavniki proti spletnem nakupovanju v %, 2005 in 2006 (Vir: Eurostat)	22
Slika 10: V kolikor bodo zdravila brez recepta na voljo izven lekarn, jih bom kupil-a v običajnih trgovinah za leto 2007 v %, (Vir 6a).....	24
Slika 11: Viri zdravstvenih informacij, glede na to, kam se anketirani prvo obrnejo po informacije in glede na oceno vira kot »Pomemben«	28
Slika 12: Strinjanje s trditvijo: »Pripravljen bi bil plačati za dostop do kvalitetnih informacij na internetu o poteku bolezni, poteku zdravljenja«.....	30
Slika 13: Razmerje med poznavanjem in vsaj mesečnim obiskom spletnih strani z zdravstveno sebino (komulativni odstotki).....	34
Slika 14: Razmerje med mesečnim obiskovanjem spletne strani in zaupanjem v informacije, ki jih le ta nudi.....	36
Slika 15: Razmerje med poznavanjem in vsaj mesečnim obiskom slovenskih spletnih strani z zdravstveno sebino	38

Slika 16: Ovire za pogostejše iskanje zdravstvenih in farmacevtskih informacij na internetu v % (Vir: RIS raziskava v gospodinjstvih).....	41
Slika 17: Zanimanje za možnost komuniciranja prek interneta z naštetimi viri, za leto 2001 in 2008 , povprečje zanimanja (ocenjevano na lestvici od 1- Sploh me ne zanima do 5- Zelo me zanima).....	43
Slika 18: Strinjanje s trditvijo »Zelo me zanima možnost kupovanja zdravil preko interneta, neposredno od veletrgovca« na skali od 1 do 5, primerjava po letih (Vir: RIS ankete med gospodinjstvi 1997/1998/2000/2001)	45
Slika 19: Informacije o pravilni uporabi, neželenih stranskih učinkih, ceni in dostopnost zdravil v lekarni bi me zelo zanimale in zanimale (sešteti vrednosti 4- informacije me zanimajo in 5- informacij em zelo zanimajo), v %, po letih (vir: raziskave v gospodinjstvih 1998/2001/2008).....	47

Ključne ugotovitve (Povzetek za naročnike)

V Sloveniji beležimo 63% internetnih uporabnikov, visoko IT opremljenost ambulant in visoko zanimanje za naprednejše zdravstvene storitve preko spleta (e- recept, uporaba računalnika ob delu s pacienti, pri procesih odločanja, itd.), na drugi strani pa zelo nizko ponudbo

Ob prvih znakih bolezni se na internet obrne 21% anketiranih telefonske ankete in 37% spletne ankete. Ponudba kvalitetnih informacij v slovenščini in povečanje zaupana internetnim virom, lahko delež bistveno zvišata

Zdravstvene informacije preko spleta v največji meri iščejo akutno ali kronično oboleli, v starosti od 30 do 50 let, vedno pogosteje pa tudi zdravniki.

Najbolj obiskane spletne strani z zdravstvenimi informacijami so med različnimi vprašanji, izvemo, da 24ur. com Popove zdravnike ter spletna brskalnika Najdi.si in Google.com

Opazimo lahko visoko zadovoljstvo z zdravnikom in farmacevtom (73%) in zaupanje. Nezadovoljstvo se kaže pri tem kako je država poskrbela za zdravstveno varstvo (40%), dostopom do bolnišnične oskrbe (40%), zobozdravnika (45%) in specialista in kirurga (60%). Internet predstavlja priložnost zadržati visoko zaupanje pacientov ter izboljšati dostop do zdravstvenih delavcev in s tem povišati zaupanje države

Približno 9% Slovencev je v zadnjem letu opravilo spletni nakup, v 55% pa jih v največji meri skrbi varnost in tajnost podatkov. Nižja

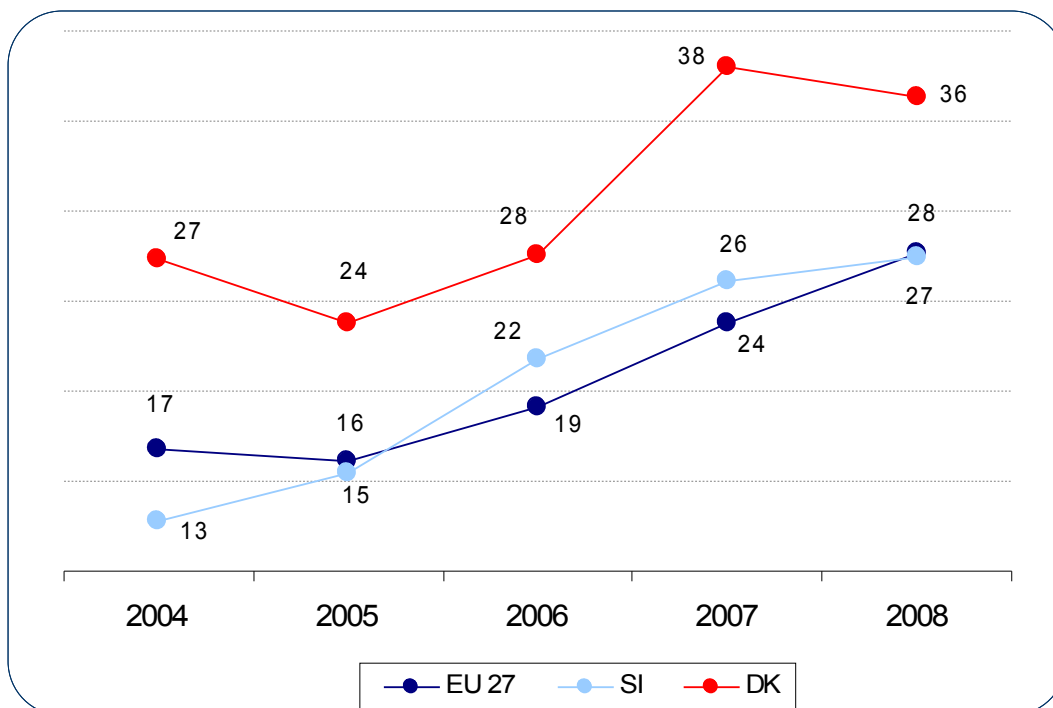
cena, popolne informacije in možnost povezave nakupa z elektronskim receptom so dejavniki, ki bi povečali spletno nakupovanje zdravil in zdravstvenih pripomočkov. Vprašujoča je tudi varnost pred ponaredki zdravil, vendar 80% anketirani trdi, da če bi obstajala spletna stran, ki bi nudila popolne informacije in bi ji lahko povsem zaupali, bi tudi sam nakup zdravila opravili preko spleta

Odgovornost pravilne uporabe zdravil se bo v prihodnosti v večji meri prestavila na potrošnika: zakonodaja se bo spremenila v smislu večje liberalizacije dostopa do zdravil, vse od elektronskega recepta, prodaja zdravil na policah, itd. Zdravstvena pismenost pri nas je dokaj visoka, kvalitetne informacije na spletu, za katere je kar 30% pripravljeno plačati, pa jo bodo še povečale

Vloga interneta pri informiranju o zdravju

V dobi hitrega dostopa do informacij pričakujemo hitre in kvalitetne odgovore, tudi ko gre za naše zdravje. Poizvedbe pred obiskom zdravnika, evaluacija njegove diagnoze, interpretacije simptomov, potek bolezni, celjenje poškodb, izkušnje z zdravili so tipična področja, kjer internet postaja vse bolj pomemben vir informiranja.

V ZDA išče zdravstvene informacije preko spleta že 81% uporabnikov interneta (Vir 1). Po podatkih Eurostata pa v Evropi v največji meri na Internetu zdravstvene informacije iščejo uporabniki skandinavskih držav, od 40- 50%. Povprečje EU27 za leto 2008 je sicer nekoliko nižje 28% in na tem povprečju se – tako kot pri večini IKT indikatorjev - nahaja tudi Slovenija (27%).

Slika 1: Iskanje zdravstvenih informacij na spletu: o poškodbah, boleznih in pravilni prehrani v % (Vir: Eurostat 2004- 2008)

V okviru raziskave RIS se 50% anketiranih po začetne informacije o bolezni obrne na zdravnika ali farmacevta, drugi najpogostejši vir že predstavlja internet, z 21%, po podatkih spletne ankete pa kar 37%. Poudarimo naj, da je 50% anketiranih internet ocenilo, kot pomemben vir zdravstvenih informacij. Kot oviro pogostejšega iskanja informacij na spletu 30% opredelili pomanjkanje kvalitetnih zdravstvenih vsebin v slovenščini in 15% nezaupanje virom na internetu. Med zdravstvenimi informacijami, ki jih so jih anketirani pridobili s pomočjo interneta pa 33% meni, da so najbolj uporabne tiste o telefonskih številkah ambulant in 21% o samoplačniških pregledih v ambulantah (RIS 2008).

1.1 eZdravje v Sloveniji

Slovenija se v pogledu splošne informacijske razvitosti večinoma nahaja na povprečju ali celo rahlo pod povprečjem EU27. Izjema so indikatorji infrastrukture in tehnične opremljenosti, kjer je Slovenija običajno nad povprečjem EU27, kar velja ne le za delež gospodinjstev z dostopom do interneta, ampak tudi za opremljenost zdravniških ambulant z dostopom

do interneta, deležem širokopasovnega dostopa, pogostostjo obiska spletnih strani, raba interneta med zdravniki ipd. Glede deleža ambulant s profesionalnim vzdrževanjem IT, s strani zunanjih izvajalcev, je Slovenija celo prva v EU27. Po drugi strani pa je raba naprednejših internetnih storitev globoko pod povprečjem EU27, kar še posebej velja za rabo e-recepta, računalnika pri delu s pacienti, sistemov za podporo odločanju, povezljivosti informacijskih sistemov itd. Vse to Slovenijo v pogledu eZdravja uvršča na samo dno EU27, tik pred skupino petih držav, ki najbolj zaostajajo (EL, PL, RO, LV, LT) (Vir 2).

Z novejšo iniciativo Ministrstva za zdravje (strategija eZdravje²⁰¹⁰) se področje eZdravja pospešeno razvija. S tem se - z določenim zamikom - nadgrajuje napredne iniciative iz 90-tih let (npr. Elektronska zdravstvena kartica). Vsekakor pa to področje zahteva še veliko pozornosti v smislu zagotavljanja širine, kakovosti in kredibilnosti ponujenih informacij (Krapež in Kronegger, 2007), tudi vključitev države.

Kot pri mnogih drugih indikatorjih (e-nakupovanje, e-bančništvo, e-avtomobilizem, itd.), Slovenija tudi na tem področju zaostaja za najbolj razvitimi državami za okoli pet let. V bodoče zato lahko pričakujemo nadaljnji izjemno hiter porast rabe interneta tudi pri iskanju zdravstvenih informacij.

1.2 Katere spletne strani z zdravstvenimi informacijami so najbolj obiskane?

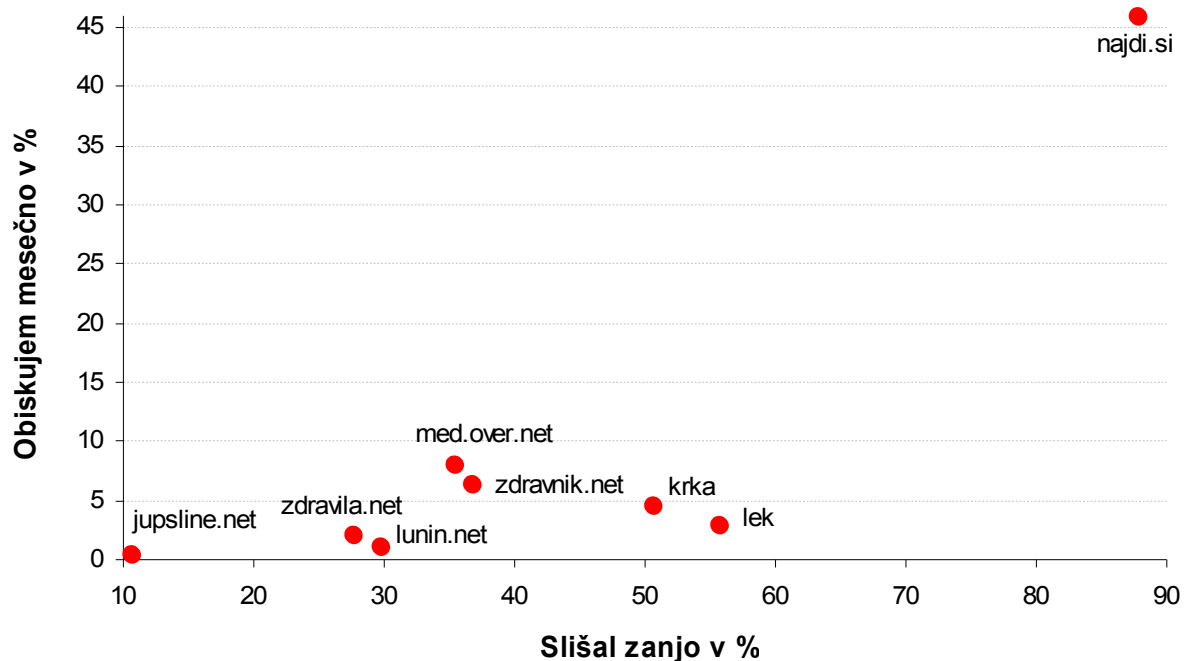
Tudi v razvitih državah, kjer je sama raba interneta že presegla 80% odrasle populacije (v Sloveniji je po podatkih SURS do oktobra 2008 internet uporabilo že 63 % oziroma 1.063.098 ljudi, starih med 10 in 75 let) - s tem pa tudi določeno saturacijo ter letno rast pod 5% - pa se razmah iskanja zdravstvenih informacij na spletu še zdaleč ni ustavil. Po podatkih podjetja comScore, se je v zadnjem letu število spletnih strani

povezanih z zdravstvenimi informacijami v ZDA povečalo za kar 21 %. V zdravstveni kategoriji je sicer vodilna spletna stran [WebMD Health](#) letos zabeležila več kot 17 milijonov obiskovalcev, sledijo [Everyday Health](#) in [Revolution Health Network](#) (14 milijonov) (Vir 4).

V tokratni RIS raziskavi ugotavljamo, da so izhodiščne za iskanje tujih zdravstvenih informacij spletni iskalniki *Google*, ki ga v te namene uporablja 7.5% uporabnikov interneta. Bistveno bolj skromna je uporaba *Yahoo* (1.5%). Med slovenskimi spletnimi stranmi (vprašani vsaj mesečni uporabniki interneta) je mesečno najbolj obiskana Popovi zdravniki - 24ur.com (9.2%), sledijo različni zdravstveni forumi, strokovni zdravstveni članki, *Zdravila.net* (3.2%) in *Med.over.net* (1.5%). Podatki RIS iz prejšnjih let kažejo, da je dejanski odstotek obiskanosti spletnega mesta med.over.net bistveno višji od izmerjenega v naši raziskavi. Absolutna mesečna obiskanost strani je namreč v juniju 2005 znašala 31.484, v letu 2006 pa skoraj enkrat več, 54.148¹.

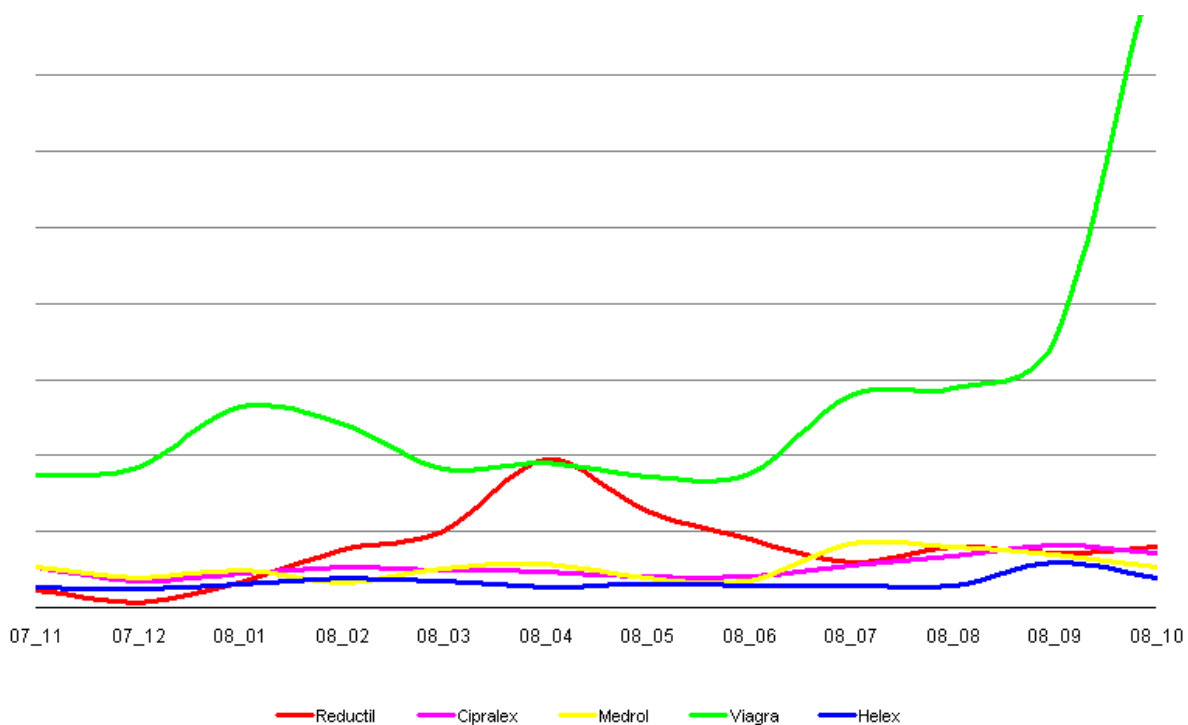
Ugotovili smo tudi, da se anketirani, ki so povedali, da začetne informacije o zdravju in boleznih iščejo preko interneta, v okviru slovenski spletnih strani, v največji meri obrnejo na spletni brskalnik Najdi.si (mesečno obiskuje 7.6% in tedensko kar 22.7%). V nadaljevanju slika prikazuje odstotke tistih, ki so za stran zgolj slišali in tistih, ki jo mesečno obiskujejo.

¹ RIS 2007- Spletna obiskanost in oglaševanje

Slika 2: Razmerje med poznavanjem in vsaj mesečnim obiskom slovenskih spletnih strani z zdravstveno sebino (odgovarjali tisti, ki zdravstvene informacije iščejo na spletu)

Po podatkih Najdi.si, ki omogoča spremljanje vnosa zdravstvenih iskalnih pojmov (imena zdravil), lahko opazimo, da so osebe v zadnjih treh mesecih najpogosteje iskale informacije o viagri (1095 iskalnih vnosov), sledijo pa Reductil (100), Cipralex (90) in Medrol (68).

Slika 3: Iskanje informacij o zdravilih s pomočjo slovenskega brskalnika Najdi.si, leto 2008 (Vir: Najdi.si BSM (Brand Search Monitor))

1.3 Kdo išče informacije?

Če pogledamo med najbolj razvite, se npr. v ZDA na internet kot vir informacij v največji meri (86%) obračajo osebe, ki imajo določene (kronične) bolezni, ali pa so kako drugače prikrajšane². Na podlagi pridobljenih spletnih informacij jih nato 69% svojem zdravniku postavi dodatna vprašanja ali pa obiše drugega zdravnika za pridobitev mnenja (Vir 4)³.

Tudi RIS raziskava potrjuje, da se v Sloveniji internet pogosteje uporablja za iskanje zdravstvenih informacij med tistimi, ki imajo eno ali več kroničnih bolezni. Začetne informacije o bolezni preko spleta išče 28% kronično obolelih in 20.7% brez kroničnih obolenj. Podobno velja za akutno obolele- posamezniki, ki v zadnjem letu niso akutno zboleli iščejo informacije na spletu v 20%, tisti ki so večkrat pa kar v 33%. Ker zdravstvene težave z leti naraščajo, hkrati pa uporaba interneta hitro

²

³ V raziskavo je bilo zajetih 2.928 Američanov, starejših od 18 let.

upada- pri nas dosega 60% populacije v med 10-75- je učinek starosti tukaj še posebej močan: med mlajšimi od 30 let išče zdravstvene informacije 24.5%, med 30-50 28.6% in med 50+ pa le 4.5%.

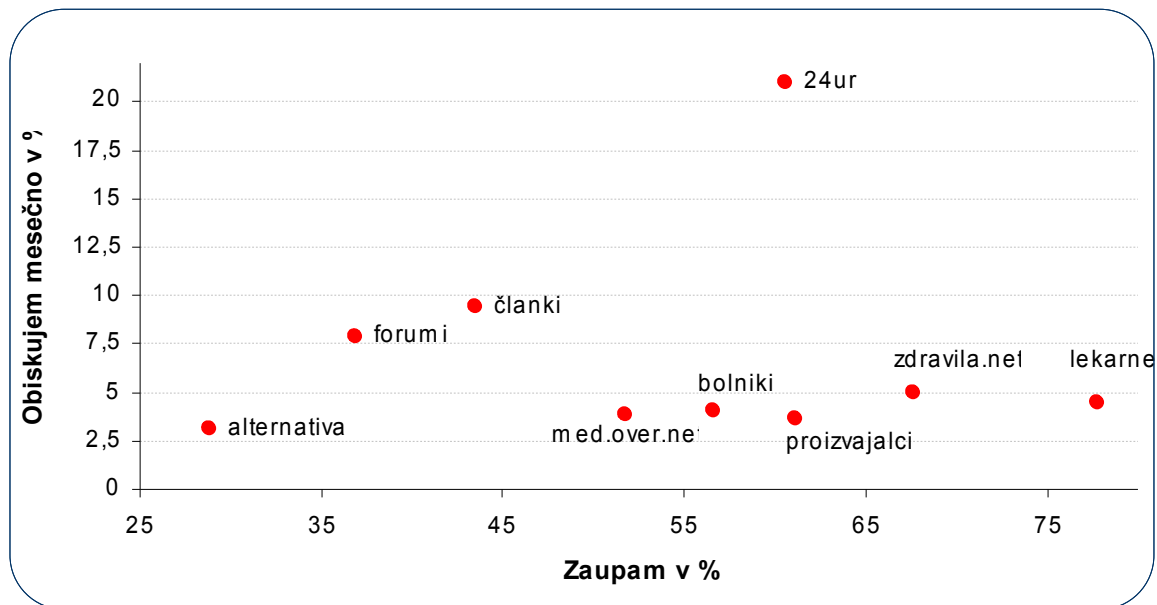
1.4 Ali uporabniki zaupajo zdravstvenim informacijam na spletu?

Zdravstvene spletne strani so odprle številne priložnosti za primerjave in obveščanja, vprašaje pa seveda je, kakšnega zaupanja so deležne, še posebej med informacijsko manj pismeno populacijo. Če ponovno pogledamo najprej v ZDA, zaseda v tem pogledu Internet šele peto mesto (24%), za zdravniškimi in farmacevtskim osebjem (v raziskavo so bili zajeti tako uporabniki, kot neuporabniki interneta) (Vir 1).

Slika 4: Zaupanje američanov virom informacij o zdravstvu v %, 2008 (Vir 1, n= 1084)

Stopnja zaupanja zdravstvenim spletnim stranem je pri nas nekoliko višja, kot po podatkih RIS kaže slika v nadaljevanju. Pri skoraj vseh izbranih spletnih straneh namreč odstotek zaupanja presega 30% (izjemoma za forume in alternativno medicino) in se nekeje približuje celo 50%, kar kaže slika v nadaljevanju.

Slika 5: Mesečno dostopanje do spletnih strani s področja zdravja in mera zaupanja (ocena 4) virom, komulativni odstotki (anketirani so bili vsaj mesečni uporabniki interneta)

Na drugi strani (vsaj nekaterim) internetnim virom vse bolj zaupajo tudi zdravniki, saj sami sodelujejo v razpravah na forumih, pišejo bloge, izmenjujejo svoje izkušnje, predvsem pa iščejo informacije. Manhattan Research je že leta 2006 v EU med 1000 zdravnikov ugotovil, da dve tretjini ocenjuje internet kot pomemben za njihovo delo (Vir 5).

Pri nas zdravniki preko spleta iščejo informacije o novih dognanjih o določenih boleznih in informacije o zdravilih, v največji meri zaupajo v medicinske članke, do njih pa dostopajo s pomočjo splošnih internetnih iskalnikov in strokovnih baz podatkov. Zanimiv je tudi podatek, da so vzroki iskanja informacij na spletu največkrat težji zdravstveni primer na delovnem mestu in vprašanje s strani bolnika. Trend informiranega bolnika je vse bolj pogost, kar zahteva nenehno izobraževanje zdravnikov na svojem področju (Franc 2008).

1.5 RIS trendi in priložnosti

1. Internet uporablja 63% Slovencev, delež ambulant s profesionalnim vzdrževanjem IT nas postavlja v sam vrh Evrope, raba naprednejših informacijskih storitev pa globoko pod povprečje. Zanimanje s strani bodočih uporabnikov je veliko, potrebno je zgolj izkoristiti številne priložnosti, ki jih spletno okolje nudi
2. Zdravstvene informacije iščejo tako pacienti, kot zdravniki. Širok dostop do interneta pa je omogočil da so le te zbrane na enem mestu, dostopne takoj in vsem. Opazimo, da evropski bolniki postajajo zahtevnejši in se, ob zdravstvenih težavah, ne zadovoljujejo zgolj s pasivno vlogo.
3. V največji meri se spletnih zdravstvenih informacij poslužujejo nezdravi (kronično oboleli, pogoste akutne bolezni), ki želijo pridobiti drugo mnenje in aktivno sodelovati pri izbiri zdravljenja. Sprva se večina informira preko internetnih brskalnikov, nato preko zdravstvenih spletnih strani.
4. Spletna stran naj bo oblikovana tako, da si bo pridobila zaupanje s strani uporabnikov (podajanje informacij strokovnjaka, pravilnost in ažurnost podatkov)
5. Zdravstvene informacije v nekoliko manjši meri iščejo tudi starejši uporabniki interneta, okoli polovica. Nič manjši pa ni delež generacij 25-50 let, ki vedno bolj poudarjeno skrbi za osebno zdravje in zdravje družine.
6. Spletno mesto naj omogoča komuniciranje med uporabniki in nastanek spletne zdravstvene skupnosti (izmenjevanje mnenj in izkušenj, podajanje nasvetov s strani zdravnikov, objavljane videokonferenc, kjer zdravniki svetujejo bolnikom na domu, itd.

2. Do zdravnika ali farmacevta sedaj s pomočjo spleta

Uvedba večje mere informacijskih tehnologij na področju zdravstvenega varstva in izmenjava zdravstvenih informacij preko spleta, je naslednja velika sprememba, ki lahko izboljša kakovost in učinkovitosti zdravstvenega sistema, hkrati pa poveča vlogo pacienta, ki postane potrošnik in ima tako večjo vlogo pri kakovosti lastne zdravstvene oskrbe. Podatki RIS kažejo 73% zadovoljstvo in 10% nezadovoljstvo z zdravnikom in zobozdravnikom pri nas ter nekoliko večje nezadovoljstvo s samim dostopom do zdravnikov in zdravstvenih ustanov (tabela v nadaljevanju). Visok odstotek (40) pa je nezadovoljnih s tem, kako je država poskrbela za

zdravstveno varstvo. Internet tako predstavlja priložnost, da zdravniki zadržijo visoko zadovoljstvo in zaupanje s strani pacientov, država pa si ga z izboljšanjem dostopa do zdravstvenih storitev in večjo iniciativno, izboljša. Tržnoraziskovalna hiša GfK Gral-Iteo je v letu 2004 ugotovila, da je pri nas zaupanje v polic zdravnika zelo visoko, povprečna vrednost znaša 3.2⁴ in je višje kakor pri učiteljih, policistih in uradnikih (Vir 6). Zgornjo oceno potrjuje tudi študija Eurobarometra, s podatki v nadaljevanju.

Tabela 1: Zadovoljstvo z zdravstvenim sistemom 2007 (Vir 7)

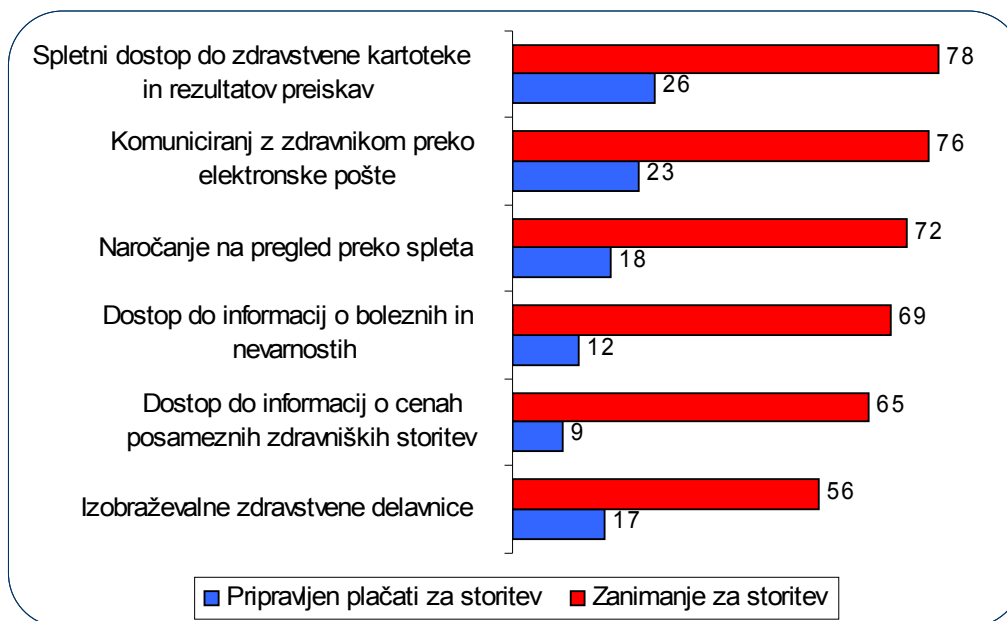
		SI	EU27	DK
Zdravstveni sistem	Dosedanje izkušnje so dobre	76	71	85
Bolnišnična oskrba	Nimam težav z dostopom	64	76	74
	Si ne morem privoščiti	23	21	1
Dentalna medicina	Dosedanje izkušnje so dobre	71	74	94
	Nimam težav z dostopom	56	74	96
	Si ne morem privoščiti	48	51	38
Specialist ali kirurg	Dosedanje izkušnje so dobre	75	74	75
	Nimam težav z dostopom	39	62	54
	Si ne morem privoščiti	39	35	7
Družinski zdravnik	Dosedanje izkušnje so dobre	84	84	91
	Nimam težav z dostopom	86	88	82
	Si ne morem privoščiti	16	11	1

2.1 Komunikacija z zdravnikom ali farmacevtom preko interneta

V raziskavah zasledimo, da so številne zahodnoevropske države že pred letom 2000 dosegle več kot 90 % informatizacijo zdravniških delovnih mest v osnovnem zdravstvu, nadaljnji razvoj pa je šel v smeri ponujanja novih in številnejših zdravstvenih storitev preko spleta. Tako danes že dobra tretjina ameriških zdravnikov za komunikacijo s pacienti uporablja internet. Pacienti se preko spleta največkrat dogovorijo za sestanek (35%), obiskujejo strani s podatkih o bolezni in zdravstvenih nevarnostih (30%), se naročijo na pregled (10%) in zdravniku pošljejo elektronsko sporočilo (9%) (Vir 1)⁵.

⁴ Anketirani so zaupanje v poklic ocenjevali na lestvici od 1 do 4, kjer je ocena 1 pomenila, da v poklic sploh ne zaupajo, ocena 4 pa da v poklic zelo zaupajo

⁵ n= 1084, v starosti 18+

Slika 6: Zanimanje za zdravstvene storitve preko interneta in pripravljenost plačevanja za le te v % (ZDA), (Vir: 1)

Po podatkih Evropske komisije približno 70 % zdravnikov pri posvetovanjih s pacienti uporablja internet in 66 % računalnik. Pri tem Danska beleži najvišji odstotek splošnih zdravnikov, ki uporabljajo širokopasovno povezavo (91 %), Romunija najnižji (približno 5 %). Danci, ki imajo hitri internet najbolj dostopen v Evropi, za komunikacijo med zdravniki in pacienti zelo pogosto uporabljajo e-pošto, približno 60 % ordinacij (evropsko povprečje je le 4 %). Pri nas podatki Eurostata kažejo, da je v letu 2004 5.6% anketiranih uporabilo internet za pridobitev zdravniškega nasveta s strani zdravstvenega strokovnjaka, 0% anketiranih pa se je preko spleta dogovorilo za zdravniški pregled in prosilo za recept (Vir 2).

Zanimanje za zdravstvene storitve preko spleta je pri nas visoko. RIS kaže, da bi bilo za informacije na internetu o poteku bolezni in zdravljenja pripravljeno plačati kar 30%, za zdravniški nasvet (razlago rentgenskih slik ali krvnega testa) pa 20% anketiranih. Povečanja odprtosti do spletnih zdravstvenih informacij je zelo veliko, saj je v letu 2000 le 3% anketiranih pridobivalo zdravniške nasvete preko računalnika (npr. za razlago

rentgenskih slik ali krvnega testa), 58% tega ni uporabljalo, za omenjeno pa so pokazali zanimanje in 44% storitev ni zanimala.

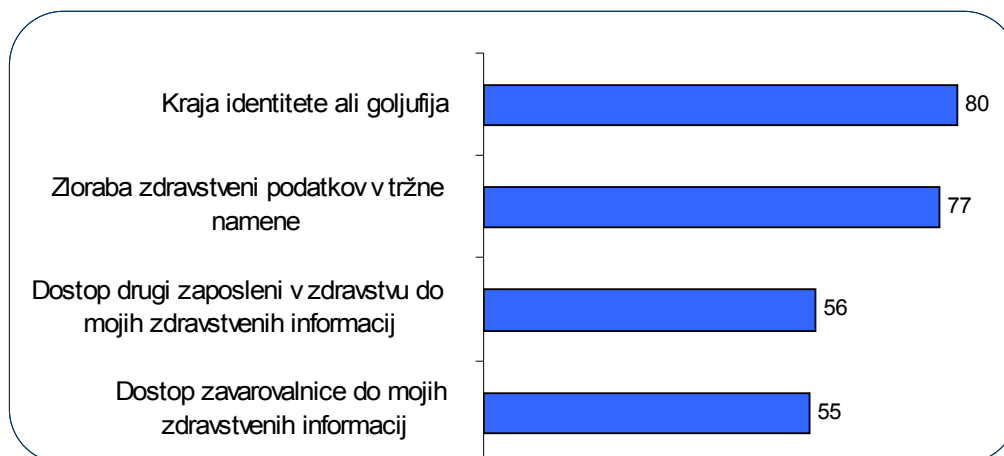
Opaziti je možno, da smo visoko razviti v smislu infrastrukture in osnovne uporabe informacijsko komunikacijskih tehnologij, vendar pri zahtevnejših spletnih storitvah še vedno bistveno zaostajamo. Med splošnimi zdravniki je uporaba računalnika kar 97%, dostop do interneta 83% in dostop do širokopasovne povezave 54% (povprečje EU 27 znaša 47.9%). Po drugi strani pa imamo samo 18% zdravnikov, ki se pri posvetovanju s pacienti poslužujejo računalnika, daleč od evropskega povprečja 66% (Vir 2).

Od nedavnega je preko spletnega mesta www.zzzs.si pri nas možen vpogled v čakalne dobe in ordinacijske čase izvajalcev zdravstvenih storitev, preko portala www.ezdravstvo.si pa se lahko na pregled naročimo kar preko spleta. Na splošno naj bi bile glavne ovire informatizacije slovenskega osnovnega zdravstva v pomanjkanju časa, organizaciji zdravstvenega managementa, pomanjkanju smernic in problema varnosti podatkov (Vir 8).

Podatki raziskave so prav tako izpostavili področja, ki jih je treba izboljšati in nadalje razviti, kot so elektronski recepti (e-recepti), elektronsko shranjevanje podatkov o pacientih, spremljanje na daljavo (telemonitoring), čezmejna izmenjava podatkov, o čemer bomo podrobneje pisali v naslednjem RIS poročilu, ***eZdravje in eFarmacija 2009***.

2.2 Varnost in zasebnost podatkov

Dostop do zdravnika ali farmacevta v povezavi z internetom seveda sproža tudi vprašanje varnosti in zasebnosti zdravstvenih informacij posredovanih preko spleta. Raziskave kažejo, da se Američani dobro zavedajo vseh nevarnosti objave zdravstvenih podatkov (npr. elektronska kartoteka) na speltu, kljub temu si tega velika večina želi, zase in za svojega osebnega zdravnika, saj verjamejo, da lahko le ta izboljša kakovost zdravstvene oskrbe (Vir 9).

Slika 7: Možne nevarnosti in razlogi za zaskrbljenost posameznikov ob objavi zdravstvenih informacij na spletu v %, ZDA, 2008 (Vir 9)

Zagotoviti varnost podatkov ne pomeni zgolj izogniti se škodi, ki nastane ob poseganju v zasebnost posameznika. Če je kakovost zdravstvene oskrbe v neki meri odvisna od točnih in dostopnih informacij, je zagotavljanje varovanja podatkov ključno pri odločanju pacientov o dostopnosti njihovih zdravstvenih podatkov preko spleta. Podatki namreč kažejo, da kar 38 milijonov Američanov ne dovoli spletne objave zdravstvenih informacij, saj se bojijo, da so podatki premalo varovani in bi lahko prišli v širšo javnost. (Vir 9).

V Sloveniji statistike kažejo na podoben problem. Anketirani v naši raziskavi se zavedajo nevarnosti, ki pretijo osebnim podatkom in jim je zagotavljanje tajnosti nadvse pomembna (s trditvijo se strinjajo in povsem strinjajo vsi anketirani).

V ta namen se na področju zdravstva pospešeno uveljavljajo tehnologije Splet 2.0, ki služijo kot odložišča osebnih zdravstvenih podatkov in pri tem skušajo zagotavljati največjo mero varnosti. Kmalu pa bosta na to področje vstopila tudi giganta [Google](#) in [Microsoft](#) (HealthVault: varen dostop do vseh zdravstvenih podatkov, zdravniške pomoči in informacij) (Vir 10).

2.3 RIS trendi in priložnosti

1. Podatki o slovenski infrastrukturi na področju zdravstva kažejo, da imamo pogoje za večjo mero informatizacije zdravstvenih in

farmacevtskih storitev. Informacijska opremljenost, pismenost in visoko zanimanje uporabnikov za tovrstne storitve, težijo k temu, da se v prihodnosti na spletu ponudi številnejše vsebine, saj je ta prostor še razmeroma nezaseden in omogoča primerjalno prednost. V naslednjih letih lahko pričakujemo digitaliziranje in e-arhiviranje dokumentov po zdravstvenih ustanovah, posledično pa njihova intenzivnejša elektronska izmenjava. Spletni dostop do vseh zdravstvenih informacij o pacientu pomeni boljšo in učinkovitejšo zdravstveno oskrbo, prav tako pa skrajšanje administrativnih postopkov in finančno korist.

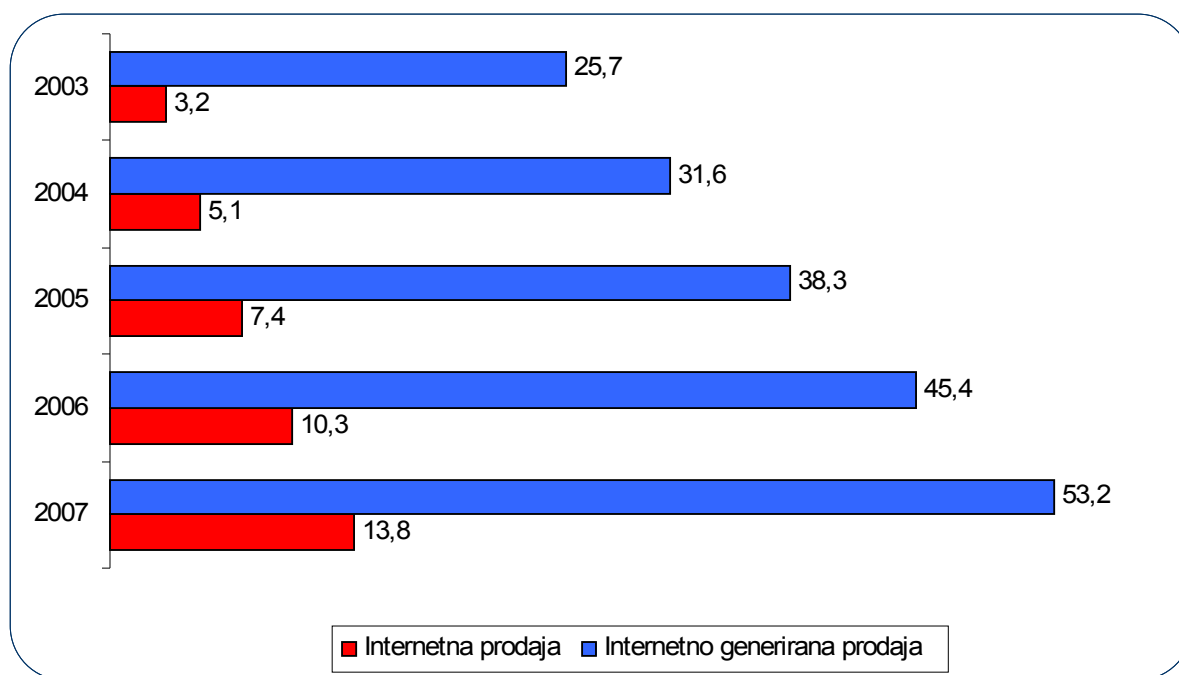
2. Pri pacientih se kažejo vzorci nezaupanja in sicer pri zagotavljanju tajnosti osebnih podatkov, ki je pacientom zelo pomembna. Na spletnih straneh je tako potrebno izpostaviti elemente, ki bodo to vzbujali (slabih 20% anketiranih je celo pripravljenih plačati za strokovni nasvet zdravnika ali farmacevta preko spleta, 30% pa za informacije o poteku bolezni in zdravljenja). Zagotavljanje varnosti bo spodbudilo večjo mero zaupanja v neosebni kontakt z zdravnikom ali farmacevtom (60% si želi uradni spletni vir informacij, pooblaščen s strani države).
3. V naslednji letih se bomo približali stanju v ZDA in skandinaviji, kar pomeni izjemen porast iskanja zdravstvenih informacij, izboljšanje komunikacije med zdravnikom in pacientom z uporabo e-pošte, forumov in online pogovorov. Posledično bo viden pozitiven vpliv na zmanjšanje čakalnih dob, obremenjenost zdravnikov (zdravnik bo lahko namišljene bolnike odpravil že preko spleta), na način obiska specialista zdravnika in urgentnega zdravnika (možnost dostopa do celotne zdravstvene zgodovine pacienta).

3. Nakup zdravil in zdravstvenih pripomočkov preko interneta

Na svetovnem spletu je možno zaslediti vedno več trgovin, lekarn in čisto običajnih strani preko katerih lahko kupimo zdravila. Internet pomeni nižje stroške, možnost nakupovanja 24/7, velika izbira produktov, dostop do obsežnih informacij o zdravilih, primerjava cen in anonimnost. Spletno lekarništvo je trenutno najbolj razvito v Združenih državah Amerike, kjer je nekaterim lekarnam dovoljena tudi spletna prodaja zdravil na recept (uporabnik mora recept predhodno poslati preko elektronske pošte ali faksa). Legalne spletne strani za prodajo zdravil so izpostavljene nazoru, saj morajo

potrošniku zagotavljati varno in zanesljivo nakupovanje zdravil. Najbolj obiskane spletne lekarne v ZDA za leto 2003 so Drugstore.com (15.2%), MedcoHealth.com (13.2), Walgreens.com (11.4%) in Rite Aid (6.3%) (Skrť 2004).

Podatkih raziskovalnega podjetja Jupiter Research kaŹejo, da spletna prodaja zdravil doŹivljala hitro porast. Vrednost prodaje, ki je leta 2003 v ZDA znaŹala 3.2 milijarde dolarjev, Źe takrat so napovedi obljubljele, da se bo do leta 2007 povečala na 14 milijard. Da je lahko spletno lekarniŹtvo donosno, kaŹejo finančni podatki ene največjih ameriŹkih spletnih lekarn - Medco Health (www.medcohealth.com), Źe leta 2001 je preko interneta ustvarila 1.4 milijarde dolarjev prometa. Najbolj prodajna zdravila na spletu so za lajšanje teŹav povezanih s kroniènimi obolenji (npr. artritis, visok krvni pritisk, ipd.), za hujŹanje ter za izboljŹanje potence (Skrť 2004).

Slika 8: Spletna prodaje zdravil v milijardah USD, ZDA 2003 (Skrť 2004)⁶

Spletna prodaja zdravil je v okviru Evropske unije zaenkrat dovoljena samo na Nizozemskem in v Veliki Britaniji, kjer sta dovoljeni prodaja in

⁶ **Internetno generirana prodaja zdravil:** potroŹniki zdravilo naroèijo v spletni lekarni, prevzamejoi pa ga v pravi lekarni

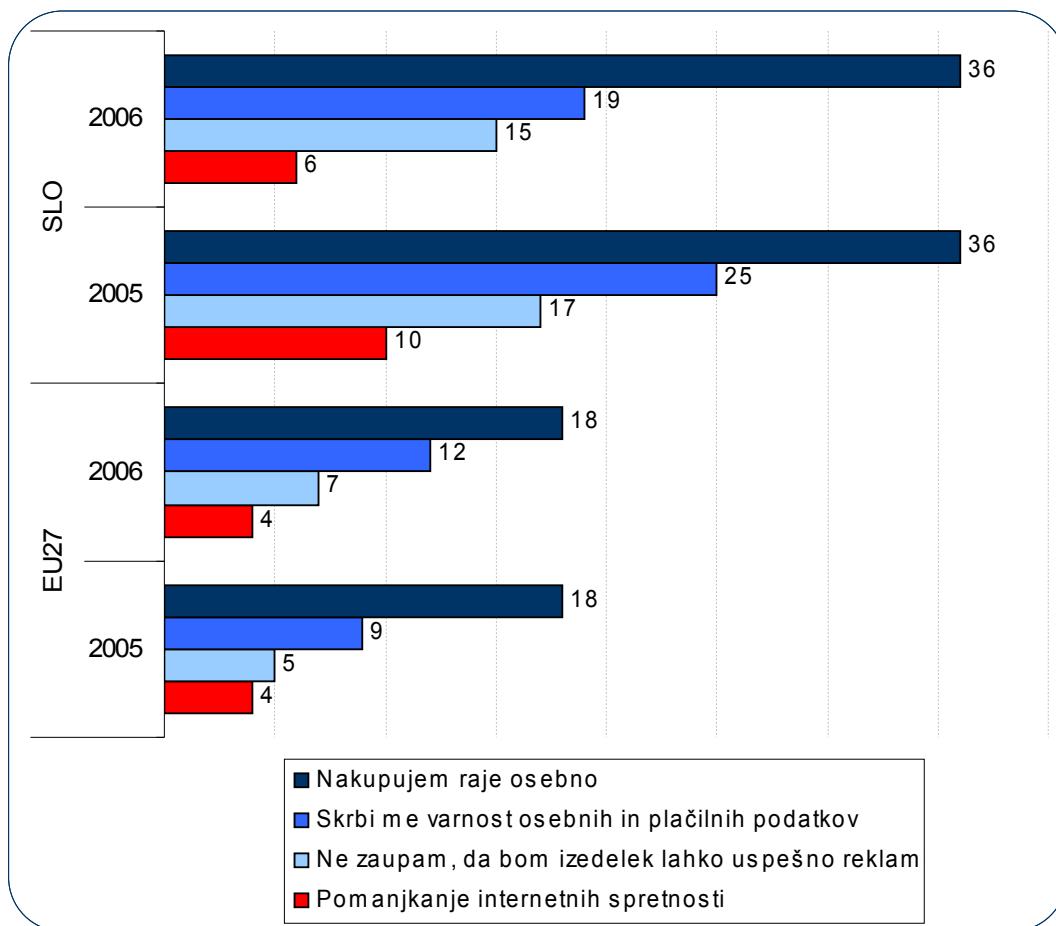
poslovanje na daljavo z zdravili brez recepta. V nekaterih državah pa dovoljujejo zgolj dostavo zdravil na dom (Irska, Švedska).

V Sloveniji je spletno lekarništvo še v povojih, prvič zaradi zakonske regulative, ki prepoveduje prodajo zdravil prek interneta, drugič zaradi strogega nadzora klasične prodaje (izdelki, ki kakorkoli učinkujejo na zdravljenje in preprečevanje bolezni ter bolezenskih stanj, so uvrščeni med zdravila in je za prodajo potrebno dovoljenje za promet Urada RS za zdravila). Spletna prodaja zdravil lahko poteka le v lekarnah in specializiranih prodajalnah, ki so zakonsko urejene in nadzorovane. Tako na spletnih straneh lekarn najdemo le bolj ali manj uspešne predstavitve s podajanjem osnovnih informacij o lekarni, opisi lekarniških dejavnosti, ponekod tudi uporabne zdravstvene nasvete (Golec 2008).

3.1 Spletno nakupovanje pri nas

Podatki Europe.eu kažejo, da je v letu 2007 16% Slovencev opravilo spletni nakup, kar je krepko pod povprečjem 27 evropskih držav, ki znaša 30%. Približno 19% anketiranih pa je navedlo, da jih pri spletnem nakupovanju v največjo meri skrbi varnost in tajnost ob nakupu posredovanih podatkov (Vir 11).

Podobno kažejo tudi podatki Eurostata za leto 2005/2006, da 36% anketiranih raje opravi nakup osebno in da jih skrbi za varnost podatkov (okoli 25%).

Slika 9: Dejavniki proti spletnem nakupovanju v %, 2005 in 2006
(Vir: Eurostat)

V okviru raziskave RIS izvemo, da bi zdravila preko spletne lekarne kupovalo 17% anketiranih (vsaj mesečnih uporabikov interenta), kar 80% pa bi se preko pooblašene spletne strani informiralo o zdravilu, samo naročilo oz. nakup pa bi nato izvedli v klasični lekarni. Kar 30% anketiranih bi bilo za objektivno in izčrpno svetovanje in informiranje o zdravilih, ki bi potekalo preko določene spletne strani, pripravljeno plačati.

Ugotovili smo tudi, da bi bilo pri sami odločitvi anketiranega, ali bo zdravilo kupil preko spleta, ključnega pomena mera zaupanje

pooblaščenem viru informacij, ki bi nudil objektivne informacije o zdravilu, zagotavljal neponarejenost zdravil in ščitil osebne podatke. S trditvijo se je strinjalo slabih 75%. V primeru pa da bi se anketirani odločil za spletni nakup, bi ob tem želel dobiti informacije o kontradikciji zdravil (90%), ob enem pa prejeti natančen opis uporabe, s primeri (86%).

3.2 Nevarnosti spletnega nakupa zdravil

Vzroke prepovedi internetne prodaje zdravil gre iskati v zaščiti potrošnikov, saj je nadzor zaradi narave interneta otežen, kar pomeni slabša zagotovila kakovosti zdravil in varnosti. Dogaja se, da se nekatere spletne strani izognejo nadzoru (med njimi se v svetu najdejo tudi takšne, ki prodajajo neodobrena in celo ponarejena zdravila) kar predstavlja nevarnost in grožnjo zdravju. Razširjeno je tudi prekupčevanja z zdravili, kar pomeni, da spletni uporabniki prosto pridobijo zdravila za katerega bi praviloma morali predložiti recept.

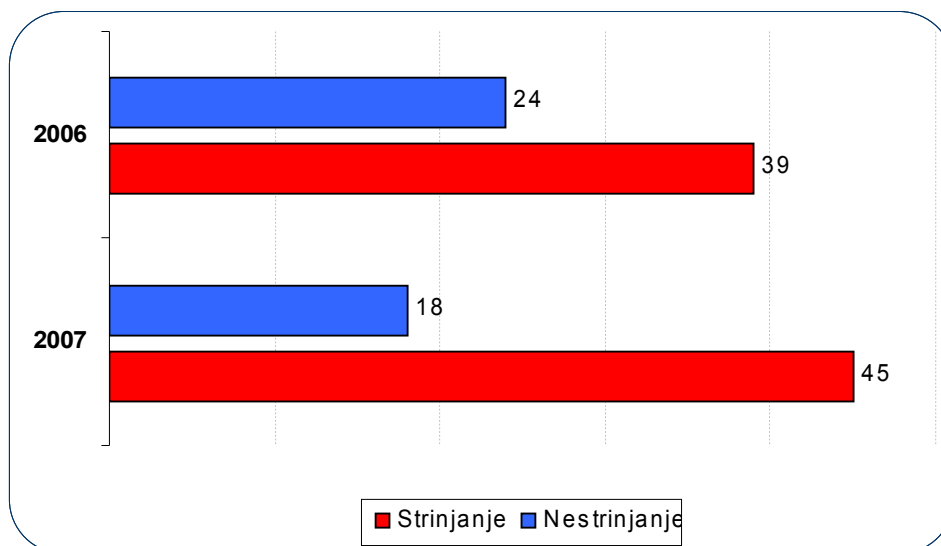
Pomanjkljivosti v nadzoru se kažejo tudi nad lekarnami, ki legalno prodajajo zdravila na recept, podatki kažejo, da nekatere za zdravila, ki povzročajo odvisnost (OxyContin, Percocet in Darvon), prodajo kar brez recepta (v 76% primerov) (Wilkinson 2008). Evropsko združenje za dostop do varnih zdravil (EAASM) je nedavno objavilo da je do 62% zdravil kupljenih preko spleta ponaredkov ali proizvodov slabe kakovosti. Kupci naj bi prav tako prejeli darilne vzorce farmacevtskih proizvodov, ki pa lahko škodijo zdravju (ob nakupu zdravila za srčne bolnike prejmejo tablete proti impotenci, katerih kombinacija je lahko nevarna) (Vir 12).

Drugi problem dostopa do zdravil preko spleta torej predstavlja stopnja zdravstvene pismenosti posameznika⁷. Po ocenah v Evropski uniji letno zaradi napačnih odmerkov zdravil in neupoštevanja

⁷ »Zdravstveno pismen« je posameznik, ki je sposoben razumeti zgodnje simptome bolezni, poiskati pravega zdravnika, pa tudi razumeti pomen natančnega upoštevanja navodil za uporabo predpisanih zdravil oziroma da jih je treba po izteku roka trajanja varno odstraniti.

navodil za uporabo umre kar 194.000 ljudi. Neupoštevanje navodil pa naj bi evropske države leto stalo 125 milijard evrov. Podatki za Slovenijo kažejo, da se stopnja varnega jemanja zdravil zvišuje, s povečanjem obveščanja o zdravi uporabi zdravil pa bi bilo mogoče prihraniti okoli milijon evrov. Po podatkih RIS se okoli 75% pred uporabo zdravila natančno seznanijo z njegovo varno uporabo. Z zagotavljanjem kakovostnih informacij preko interneta pa se le ta lahko še poveča (Drčar Murko 2008).

Sledi obdobje vedno večje liberalizacije dostopanja do zdravil in prenašanje odgovornosti napačnega doziranja in uporabe zdravil na same potrošnike. Francoske lekarne bodo namreč kmalu nekatera zdravila ponudila v samopostrežni prodaji (Američani jih že kar nekaj časa). Računajo, da se bo omenjeno vplivalo na znižanje cen zdravil in boljšo obveščenost potrošnikov. Farmacevti bodo še vedno na voljo s svojimi nasveti (Vir 13). Slovenska tržnoraziskovalna hiša GfK Group⁸ ugotavlja, da se pripravljenost kupovanju zdravil brez recepta izven lekarn pri nas zvišuje. V manjši meri naklonjenost izražajo starejši ter nižje izobraženi (Vir 6a).

Slika 10: V kolikor bodo zdravila brez recepta na voljo izven lekarn, jih bom kupil-a v običajnih trgovinah za leto 2007 v %⁹, (Vir 6a)

⁸ http://www.gfk.si/1_1_opodjetju.php

⁹ **Strinjanje:** seštevek odgovorov »Strinjam se« in »Popolnoma se strinjam«; **Nestrinjanje:** seštevek odgovorov »Sploh se ne strinjam« in »Ne strinjam se«

3.3 RIS trendi in priložnosti

1. Hiter razvoj interneta in vedno večje število uporabnikov, bosta v bližnji prihodnosti povzročila številne spremembe v smislu novih pogojev in možnostim poslovanja farmacevtske industrije. Predhodno bodo potrebne nekatere spremembe v zakonodaji, ki bodo določila pogoje poslovanja in prodaje zdravil prek interneta, kot tudi to, da bo vzpostavila učinkovite mehanizme nadzora za preprečevanje morebitnih zlorab
2. Nižja cena zdravil, popolne informacije na enem mestu in možnost povezave nakupa z elektronskim receptom, so dejavniki, ki bi povečali spletno nakupovanje zdravil in zdravstvenih pripomočkov. Pri tem se je potrebno osredotočiti na ustvarjanje zaupanja, saj je moč zaznati visoko skrb zaradi ponaredkov zdravil (slabih 90%) in bojazen pred nevarnostjo plačilnih instrumentov (75%). Povečanje zaupanja bo omogočil tudi vključitev države- respondenti pogrešajo državno generirano spletno stran
3. Zanimanje za priložnost nakupa izdelkov in koriščenje spletnih zdravstvenih storitev pri nas ni zanemarljivo. Slabih 20% bi zdravilo kupilo preko interneta, 80% pa bi se o zdravilu informiralo preko spleta in nakup opravilo v klasični lekarni. V čem je problem? Varnost podatkov (25%), kakovost (30% za pravilne informacije o zdravilih pripravljenih plačati), zaupanje (70%- če bi zaupal viru informacij o zdravilih, ne bi dvomil o kakovosti preko intrneta naročenega zdravila)
4. V povezavi z bolj liberalnim dostopanjem do zdravil v ospredje preide vprašanje zdravstvene pismenosti posameznika. Le ta naj bi bila pri nas dokaj visoka: 75% prebere navodila pred uporabo zdravila, vendar kar 43% meni, da so navodila napisana s premajhnimi črkami in 37% navaja težave pri razumevanju navodil (preveč strokovnih izrazov). Priložnost interneta je v povečanju ozaveščenosti ljudi, opozarjanju pred nevarnostmi in ponudbi kakovostnega vira informacij. Omenjeno bo povečalo zaupanje in končnim uporabnikom približalo tudi spletni nakup zdravila, ki bo z uvedbo eRecepta lahko dosegel polni razmah

4. ANALIZA IN REZULTATI

4.1 Iskanje informacij na spletu a) Zdravstvene

Ko se anketirani zavejo, da niso povsem zdravi, se v kar 52% po pomoč obrnejo na klasičen način, torej zdravnika ali farmacevta. Že naslednji najpogosteje uporabljen vir

je internet, z 22%. Pomembno je omeniti, da smo vprašanje anketiranim (delu uporabnikov interneta) postavili v smislu: »Ko iščete prve/ začetne informacije o določeni bolezni in njenem zdravljenju z zdravili, se prvo obrnete na...«, torej na koga se prvo obrnejo v primeru bolezni. Menimo, da bi bile ocene spleta višje, če bi spraševali o dodatnem viru informiranja, torej po diagnozi zdravnika ali pa o informiranju ob lažjih zdravstvenih težavah, za katere se nam obisk zdravnika ne zdi smotrno oz. za nekoliko bolj intimne težave, za katere nam je mogoče nerodno spregovoriti pred zdravnikom. Ocene posameznih virov prikazuje tabela v nadaljevanju.

Tabela 2: Način pridobivanja začetnih informacij o določeni bolezni in njenem zdravljenju (telefon)

Najprej se obrnete na...	%	n
osebno na zdravnika ali farmacevta	50,7	59
različne internetne strani	21,4	25
na sorodnika, znanca, prijatelja	11,4	13
strokovne revije, zdravstvene enciklopedije, družinski ZL	9	11
osebno na alternativnega zdravitelca	3,8	4
časopisne revije- tematske priloge o zdravju	2	2
drugam	1,7	2
Skupaj	100	117

Odstotek tistih, ki se po začetne informacije ob težavah z zdravjem obrnejo na splet pa je po podatkih spletne ankete bistveno višji- kar 37% in preseže vrednost zdravnika ali farmacevta 35%.

Tabela 3: Način pridobivanja začetnih informacij o določeni bolezni (splet)

Najprej se obrnete na...	%	n
Različne internetne spletne strani	37,2	136
Osebno na zdravnika ali farmacevta	34,7	127
Na strokovne knjige, zdravstvene enciklopedije, družinski ZL	16,7	61
Na sorodnika, znanca, prijatelja	10,4	38
Drugam	0,5	2
Na časopise, revije in njihove tematske priloge o zdravju	0,3	1
Osebno na alternativnega zdravitelca	0,3	1
Skupaj	100	366

V nadaljevanju so vire informiranja o zdravstvu anketirani ocenili glede na to, kako pomembni so za njih. Približno 50% anketiranim se zdi internet

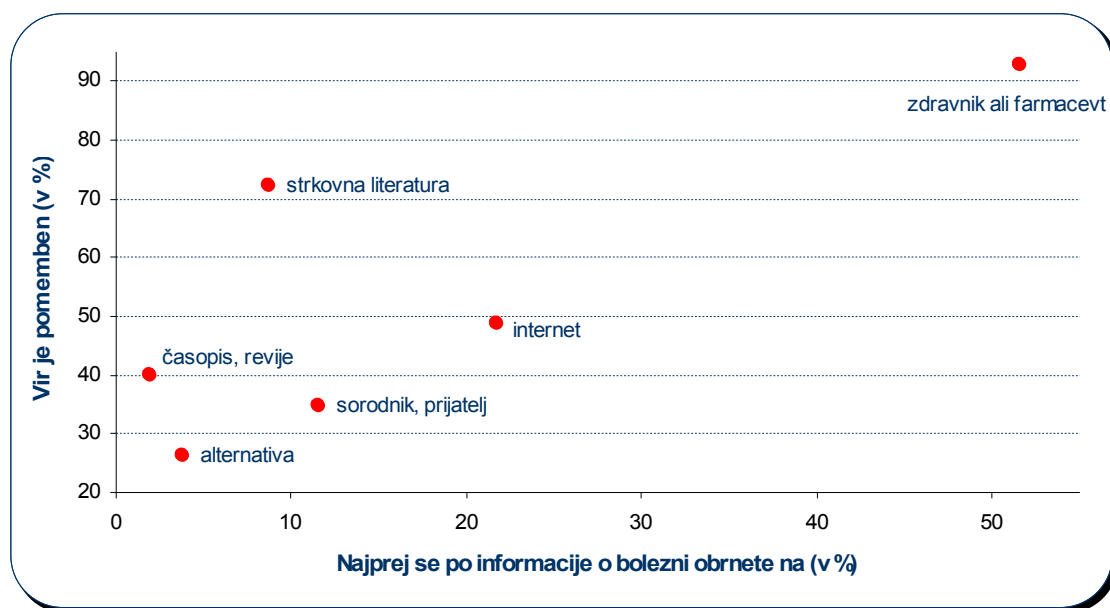
pomemben vir zdravstvenih informacij, najpomembnejša pa sta zdravnik ali farmacevt.

Tabela 4: Pomembnost različnih virov zdravstvenih informacij

Trditev	□	Pomembnost v %					Skupaj	
		sploh ni	2	3	4	zelo	%	N
zdravnik ali farmacevt	4,6	1,1	0,4	5,8	20,4	72,2	100	241
teksti v strokovnih knjigah, enciklopedijah, zdravstvenih leksikonih	3,9	4,4	4,1	19,3	44,2	28	100	239
društvo bolnikov oz. pri bolniku s podobno boleznijo	3,6	10	6,2	26,4	33,4	24	100	235
internet	3,4	10,5	7,4	33,5	28,5	20,1	100	241
TV, v časopis, revije, priloge o zdravju	3,2	9,5	14,3	36,1	29,2	10,8	100	241
mnenja sorodnikov, znancev, prijateljev	3,1	13,4	14,6	37,1	22,4	12,4	100	241
alternativni zdravilec	2,6	27,1	23,5	23,3	16,4	9,7	100	238
drugi viri informacij	2,6	26	14,5	39,4	16,5	3,6	100	210

Pri podrobnejši analizi glede na demografske spremenljivke (Priloga: demografija), ugotovimo, da je internet kot pomemben in zelo pomemben vir informacij ocenilo 57% žensk in 43% moških, v največji meri pa se zdi pomemben tistim, ki ga uporabljajo nekajkrat mesečno (86%) in ki so v zadnjem letu 4 ali večkrat akutno oboleli (75%).

Slika v nadaljevanju prikazuje posamezne vire zdravstvenih informacij, glede na to, koliko odstotkov anketiranih se na izbrani vir obrne po informacije o zdravju in glede na oceno, da je vir za njih pomemben. Opazimo, da je strokovna zdravstvena literatura, kot vir sicer zelo pomembna, vendar se dokaj nizek odstotek ob zdravstvenih težavah po pomoč obrne h knjigam.

Slika 11: Viri zdravstvenih informacij, glede na to, kam se anketirani prvo obrnejo po informacije in glede na oceno vira kot »Pomemben« ¹⁰

Kdo išče zdravstvene informacije na spletu

Preverili smo tudi domnevo, da zdravstvene informacije na spletu v večji meri iščejo tisti, ki imajo pogostejše težave z zdravjem. Tabela v nadaljevanju prikazuje način iskanja zdravstvenih informacij za tiste ki, ki imajo oz. nimajo kronično bolezen¹¹ in za tiste, ki so oz. niso v zadnjem letu akutno zboleli¹².

Tabela 5: Način pridobivanja začetnih informacij o določeni bolezni

		Najprej se obrnete na...						Skupaj	
		internetne strani	zdravnik ali farmacevt	alternativni zdravilec	sorodnik, znanec	časopisne revije	strokovne revije		
Akutno zboleli	0 x	20,9	54,9	4,4	9,9	1,1	8,8	91	100
	1- 3 x	25	40	0	10	10	15	20	100
	4 in več x	33,3	0	0	66,7	0	0	3	100
Kronična bolezen	da	28	48	0	12	8	4	25	100
	ne	20,7	52,9	4,6	11,5	0	10,3	87	100

¹⁰ Pomembnost smo ocenjevali na lestvici od 1 do 5, kjer 1 pomeni »vir sploh ni pomemben« in 5 »vir jezelo pomemben«

¹¹ **Kronična bolezen:** značilen dolgotrajen potek, vsaj tri mesece. Bolezni običajno ne moremo pozdraviti, z zdravljenjem pa lahko dosežemo nadzor, ki se kaže z odsotnostjo ali pa zmanjšanjem simptomov in znakov bolezni (npr. astma, sladkorna bolezen, arterijska hipertenzija, koronarna bolezen).

¹² **Akutna bolezen:** bolezni, pri katerih ob ugodnem poteku lahko pričakujemo ozdravitev v približno šestih tednih (npr. angina, gripa, pljučnica, vnetje slepiča)

Anketirani, ki imajo kronično bolezen se v 48% po prve informacije obrnejo na zdravnika ali farmacevta in v 28% na internet. Posamezniki brez kronične bolezni imajo ravno obratno, višjo odstotek tistih, ki se obrnejo na zdravnika ali farmacevta 53% in nižji na internetne strani, 21%. Podobno kažejo podatki pri akutno obolelih v zadnjem letu, odstotek informiranja pri zdravniku ali farmacevtu s pogostostjo akutnih obolevanj pada, medtem, ko obiskovanje zdravstvenih spletnih strani narašča. Zanimiv je tudi podatke, da se tisti, ki so v zadnjem letu štiri ali večkrat akutno zboleli, v kar 67% po zdravstveni nasvet obrnejo na sorodnike, znance ali prijatelje. Povzamemo lahko, da so posamezniki, ki imajo težave z zdravjem, pripravljeni le te odpraviti tudi s pomočjo nasvetov drugih virov. Mnenje osebnega zdravnika ni več dovolj, spekter možnosti si sedaj razširjamo s spletom.

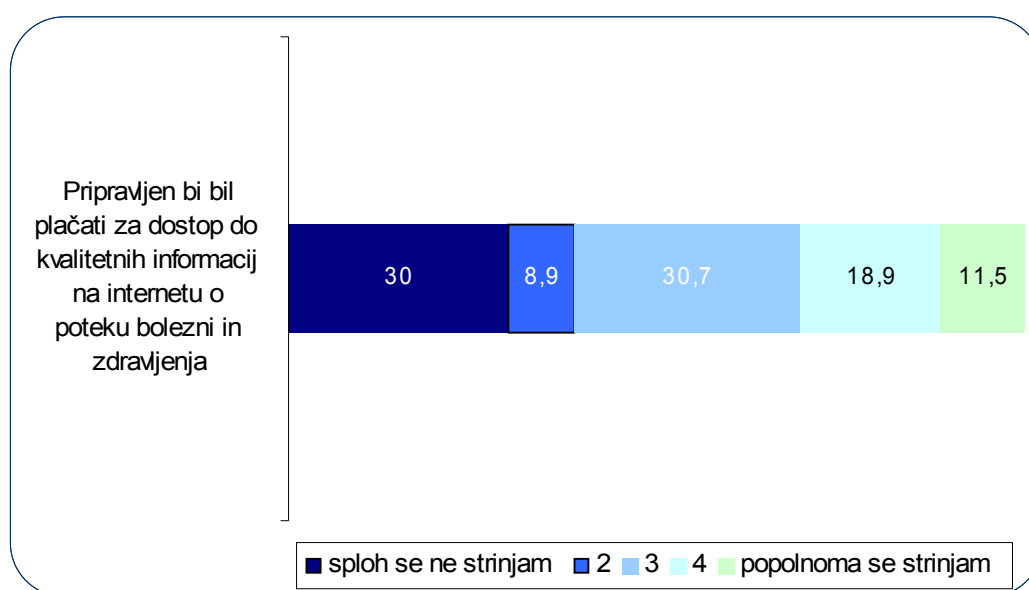
Iskanje zdravstvenih informacij smo preverjali v povezanosti s starostjo in dohodkom anketiranih ter s pričetkom in pogostostjo uporabe interneta (**priloga: tabela xx**). Najstniki gredo ob zdravstvenih težavah po nasvet do zdravnika (53%), ostali viri informacij jih ne zanimajo. Od 20 do 40 leta internet nekoliko dobi na pomembnosti (okoli 30%), zmanjša se pomembnost zdravnika in farmacevta (od 30 do 40%). Od 40 leta naprej pa se anketirani po pričakovanjih obračajo ponovno samo na zdravnika in farmacevta. Največkrat spletne informacije iščejo anketirani z dohodkom nad 1380 € (40%) in do 345€ (30%), tisti ki internet uporabljajo večkrat dnevno (25%) in ki so ga prvič uporabili pred več kot tremi leti (30%). Vse uporabnike interneta pa smo povprašali ali zdravstvene nasvete iščejo v različnih forumih in ali obiskujejo spletne strani bolnikov s podobnimi težavami.

Tabela 6: Pogostost obiskovanja zdravstvenih forumov in spletnih strani združenj bolnikov s podobnimi težavami

	Pogostost v %	Skupaj
--	---------------	--------

Trditve	0 x	1 x	2-3 x	4-8 x	več kot 8x	%	n
Iskali zdravniške nasvete v različnih drugih forumih	72,7	6,1	11,8	5,1	4,3	100	550
Obiskali spletne strani združenj bolnikov s podobnimi težavami	82,2	4,9	7	3,6	2,4	100	549

Izmed 550 vprašanih jih je kar 27% zdravniške nasvete že iskalo v različnih forumih in 17.8% obiskalo spletne strani združenj bolnikov s podobnimi težavami. Omenimo naj še, da bi bilo za dostop do kvalitetnih informacij na internetu o poteku bolezni in zdravljenja, pripravljeno plačati kar 30% vprašanih.

Slika 12: Strinjanje s trditvijo: »Pripravljen bi bil plačati za dostop do kvalitetnih informacij na internetu o poteku bolezni, poteku zdravljenja«

b) Farmacevtske

Na strani spletne lekarne si anketirani želijo zanesljive informacije o zdravilih in njihovi varni uporabi (60%), možnost prejemanja obvestil povezanih z zdravili (22.5%), prejemanje zdravil preko interneta (13,6%) in spletni nakup zdravil (17.4%), kjer so v največji meri zainteresirani stari od 30 do 39 let.

Tabela 7: Strinjanje s trditvami, ki zadevajo spletne lekarne

Trditve		Strinjanje v %					Skupaj	
		sploh se ne strinjam	2	3	4	popolnoma se strinjam	%	n
Če bi spletne lekarne predstavljale zanesljiv in celovit vir informacij, bi se pri njih informiral o zdravilih in njihovi varni uporabi.	3,68	10,7	5,8	21,7	28,9	33	100	117
Naročil bi se na prejetje email obvestil povezanih z zdravili, ki bi me zanimala.	2,45	36,7	12,8	28	13,9	8,6	100	120
Rad bi kupoval zdravila preko spletne lekarne.	2,15	43,2	17,8	21,7	15,9	1,5	100	119
Naročil bi se na prejetje zdravil prek interneta.	1,96	49,8	21,4	15,1	10,5	3,1	100	120

Izvedeli pa smo tudi, da bi anketirani želeli na spletnih straneh lekarn informacije o zdravstveni preventivi (približno 60%) in informacije o različnih programih (hujšanje, odvajanje od kajenja) programih, ki bi potekali pod strokovnim vodstvom (40%)

Tabela 8: Zanimanje za informacije preko Interneta, na primer na spletnih straneh lekarn (n= 136)

Trditve		Zanimanje v %					Skupaj %
		sploh me ne bi zanimalo	2	3	4	zelo bi me zanimalo	
Informacije o preventivi (skrbi za to, da ostanemo zdravi)	3,5	12,8	4,2	24,8	38,1	20,1	100
Informacije o raznih programih, npr. odvajanja od kajenja, hujšanja..., ki pod strokovnim vodstvom farmacevta potekajo v lekarni	3,1	21,1	10,1	29,7	21,2	17,9	100

4.1.1 Uporabnost spletnih informacij

Za anketirane najbolj uporabe Informacije na zdravstvenih spletnih straneh, so podatki o zdravstvenih ambulantah, natančneje telefonske številke. Okoli 20% anketiranih je na podlagi spletnih informacij obiskalo samoplačniško ambulanto, 16% pa jih je opravilo poizvedbo za kakšno drugo osebo. Nižji odstotek anketiranih je vprašalo za nasvet v on-line forumih (10.7) in elektronsko kontaktiralo izbrano ambulanto (5.1).

Tabela 9: Uporabnosti informacij pridobljenih s pomočjo interneta glede na pogostost obiskovanja (n= 308)

Trditve	Pogostost obiskovanja v %				Skupaj %
	nikoli	enkrat	občasno	mesečno ali pogosteje	
Telefonsko kontaktirali kakšno ambulanto	52,5	7,2	33,3	7,1	100
Opravili pregled v samoplačniški ambulanti	67,9	10,1	20,8	1,1	100
Opravili poizvedbo na internetu za drugo osebo	72,9	6,1	16,7	4,2	100
Plačali za zdravniško/farmacevtsko storitev ali proizvod	77,3	3	16,4	3,1	100
Vprašali ali komentirali v on-line forumih	83,3	2,5	10,7	3,6	100
Elektronsko kontaktirali ambulanto	90,3	2,6	5,1	2	100

Med anketiranimi se kaže želja po obstoju spletne strani, kjer bi imeli dostop do vseh informacij o konkretnem zdravilu, strinjanje je 80%. Podobno velja za možnost, da bi na tej strani lahko postavljali vprašanja in dobili odgovor strokovnjaka (77%) in da bi lahko dobili telefonsko številko farmacevta, preko katere bi se lahko z njim osebno pogovorili (75%). Več kot 50% pa bi si želela imeti uradni spletni vir informacij o zdravilih, ki bi bil pooblaščen s strani države in tako brez komercialnih interesov. Skoraj 30% anketiranih bi bilo za objektivno in izčrpno svetovanje in informiranje o zdravilih, ki bi potekalo preko določene spletne strani, pripravljeno plačati.

Tabela 10: Stopnja strinjanja z naštetimi trditvami o vzpostavitvi spletne strani z informacijami o zdravstvu

Trditve		Strinjanje v %					Skupaj	
		sploh se ne strinjam	2	3	4	popolnoma se strinjam	%	n
Na tej strani bi želel imeti čisto vse informacije o konkretnem zdravilu	4,29	4,1	3,5	12,8	18,7	61	100	120
Na tej strani bi želel imeti možnost postavljati vprašanja po e-mailu in počakat na odgovor strokovnjaka.	4,11	7	1,5	14	28,4	49,1	100	119
Na tej strani bi želel imeti tudi telefonsko številko, preko katere bi se lahko pogovoril s farmacevtom	4,1	6,6	4,1	14,6	22,2	52,5	100	120
Želel bi imeti uradni spletni vir informacij o zdravilih - pooblaščen s strani države - brez	3,65	12,9	6,3	21,4	22,1	37,3	100	121

komercialnih interesov								
Za objektivno in izčrpno svetovanje in informiranje o zdravilih bi bil na tej strani pripravljen tudi plačati	2,83	24,8	14,1	31	13,9	16,2	100	119

4.1.2 Ocena izbranih spletnih strani

Za izbrane spletne strani o zdravstvu smo želeli izvedeti, kako pogosto jih anketirani obiskujejo in v kolikšni meri zaupajo ponujenim informacijam.

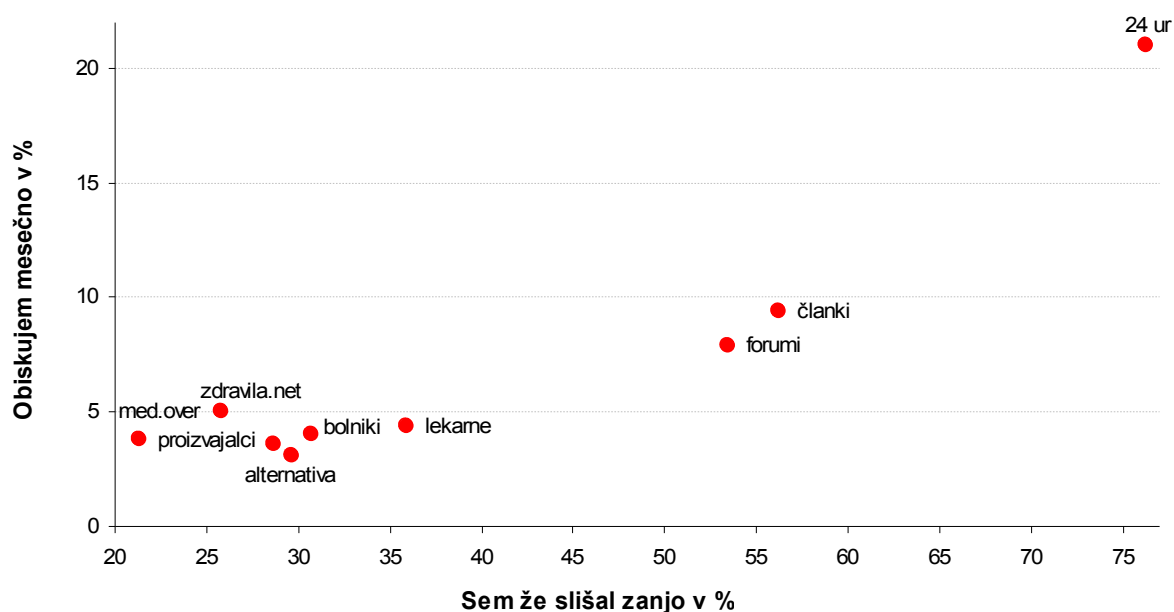
Mesečno je najbolj obiskana 24ur.com (9.2%), prav tako tedensko (7.6%). Občasno pa se anketirani v največji meri obrnejo na poljudne in strokone članke na spletu (32.4%) in zdravniške nasvete frugih forumih (29.8%). Ponovno se srečamo z nepoznavanjem strani med.oer.net (78.8% anketiranih strani ne pozna), zdraila.net (74.2%) in spletnih strani proizvajalcev zdravil (71.3%).

Tabela 11: Poznavanje in pogostost obiskovanja spletnih strani z vsebino o zdravstvu in farmaciji (n= 308)

Spletne strani	Ne poznam	Slišal zanj	Enkrat obiskal	Obiskujem v %				%
				občasno	mesečno	tedensko	dnevno	
24ur.com popovi zdravniki	23,6	18,4	10	26,9	9,2	7,6	4,2	100
zdravniške nasvete v drugih forumih	46,5	12,8	3	29,8	5,5	1,2	1,2	100
poljudne in strokovne članke na spletu	43,9	8,7	5,7	32,4	4,9	2,7	1,8	100
zdravila.net	74,2	11,7	1,9	7,2	3,2	1,7	0,1	100
spletne strani združenj bolnikov s podobnimi težavami	69,4	14,4	1,1	11,2	2,7	1,3	0	100
spletne ponudnike zdravilskih oziroma	70,3	12,3	2,6	11,7	2,2	0,9	0	100

alternativnih storitev								
spletne strani proizvajalcev zdravil	71,3	14,2	3,3	7,6	2,1	1,5	0	100
spletne strani lekarn	64,1	15,8	4	11,7	1,8	2,6	0	100
med.over.net	78,8	7,7	3,2	6,6	1,5	1,4	0,9	100

Slika xx podrobneje prikazuje odstotek anketiranih, ki so že slišali za obstoj spletne strani in odstotek mesečnih obiskovalcev. Stran 24ur.com ima visok kumulativni odstotek anketiranih, ki so slišali za obstoj strani (nad 75) in visok delež mesečnih obiskovalcev (nad 20). Za spletne forume in strokovne članke je prav tako slišal visok odstotek anketiranih, okoli 55, vendar jih mesečno obiskujeta slabih 10%.

Slika 13: Razmerje med poznavanjem in vsaj mesečnim obiskom spletnih strani z zdravstveno sebino (komulativni odstotki)
V spodnji tabeli so prikazani kumulativni odstotki poznavanja in pogostosti obiskovanja spletnih strani, na podlagi katerih smo tudi naredili zgornjo sliko.

Tabela 12: Poznavanje in pogostost obiskovanja spletnih strani z vsebino o zdravstvu in farmaciji- komulativni odstotek (n= 308)

Spletne strani	Ne poznam	Slišal zanjo	Enkrat obiskal	Obiskujem v %			
				občasno	mesečno	tedensko	dnevno
24ur.com popovi zdravniki	23,6	76,3	57,9	47,9	21	11,8	4,2
zdravniške nasvete v drugih forumih	46,5	53,5	40,7	37,7	7,9	2,4	1,2

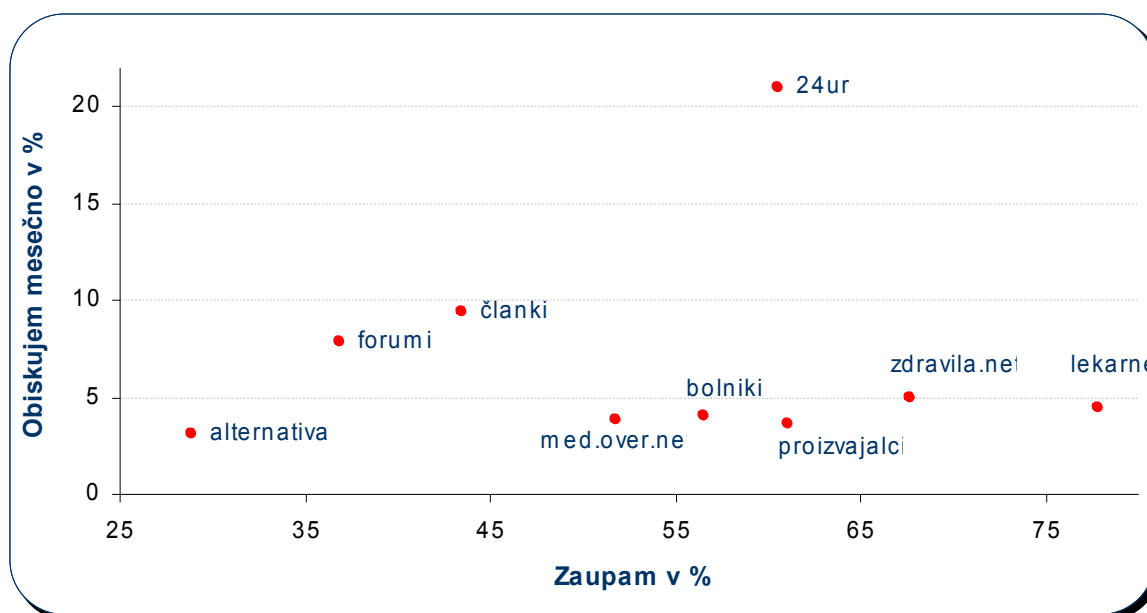
poljudne in strokovne članke na spletu	43,9	56,2	47,5	41,8	9,4	4,5	1,8
zdravila.net	74,2	25,8	14,1	12,2	5	1,8	0,1
spletne strani združenj bolnikov s podobnimi težavami	69,4	30,7	16,3	15,2	4	1,3	0
spletne ponudnike zdravilskih oziroma alternativnih storitev	70,3	29,7	17,4	14,8	3,1	0,9	0
spletne strani proizvajalcev zdravil	71,3	28,7	14,5	11,2	3,6	1,5	0
spletne strani lekarn	64,1	35,9	20,1	16,1	4,4	2,6	0
med.over.net	78,8	21,3	13,6	10,4	3,8	2,3	0,9

Anketirani, ki so odgovorili, da so za našete strani vsaj slišali ali jih obiskali, smo vprašali, v kolikšni meri zaupajo informacijam, ki jih stran posreduje. Ocene zaupanja proučevanih spletnih strani z zdravstveno vsebino kažejo, da največji delež (46.2) zaupa informacijam na spletnih straneh lekarn, sledi med.over.net (45.5%) in 24ur.com Popovi zdravniki (41.2)

Tabela 13: Zaupanje v spletne strani z vsebino o zdravstvu in farmaciji

Spletne strani	\bar{x}	Zaupanje v %					Skupaj	
		Sploh ne	2	3	4	Povsem	%	n
spletne strani lekarn	3,9	6,1	1,7	14,4	50,3	27,5	100	100
med.over.net	3,4	6,9	2,8	38,6	46,6	5,2	100	64
24ur.com popovi zdravniki	3,7	2,1	4,1	33,3	42,8	17,8	100	227
strani združenj bolnikov	3,6	4,6	6,4	32,2	42	14,6	100	89
zdravila.net	3,7	12	3,9	16,4	40,6	27,1	100	74
strani proizvajalcev zdravil	3,7	5,0	2,7	31,2	38,2	22,9	100	82
poljudne/ strokovne članke	3,3	5	9,9	41,6	34,4	9,1	100	167
zdravniške nasvete v forumih	3,2	4,3	14,3	44,6	29,1	7,8	100	159
ponudnike alternativnih storitev	2,9	12,1	19,8	39,2	20,1	8,8	100	84

Po pričakovanjih, bi morale biti strani, katere anketiranci največkrat obiskujejo, deležne visoke stopnje zaupanja. Na naši sliki v nadaljevanju to velja za *24ur.com popove zdravnike*: anketiranci strani zaupajo in jo mesečno pogosto obiskujejo ter za ponudnike alternativnih storitev, kjer je situacija ravno obratna, torej nizka obiskanost in nizko zaupanje.

Slika 14: Razmerje med mesečnim obiskovanjem spletne strani in zaupanjem v informacije, ki jih le ta nudi

Presenetljivo se pri *lekarna.net* in *med.over.net* izkaže, da je mesečna obiskanost med anketiranimi zelo nizka, kljub visokem zaupanju. Vprašanje je, ali anketirani resnično niso dovolj dobro informirani o obstoju omenjenih strani ali pa smo v vzorec zajeli ravno nepoznavalce. Podatki RIS iz prejšnjih let kažejo, da je dejanski odstotek obiskanosti bistveno višji od izmerjenega v naši raziskavi. Absolutna mesečna obiskanost strani je namreč v juniju 2005 znašala 31. 484, v letu 2006 pa skoraj enkrat več, 54.148¹³.

Tabela v nadaljevanju prikazuje kumulativne odstotke zaupanja spletnim stranem, na podlagi katerih smo tudi naredili zgornjo sliko.

Tabela 14: Zaupanje v spletne strani z vsebino o zdravstvu in farmaciji- kumulativni odstotki

Spletne strani	Zaupanje v %				
	Sploh ne	2	3	4	Povsem
spletne strani lekarn	6,1	93,9	92,2	77,8	27,5
med.over.net	6,9	93,2	90,4	51,8	5,2
24ur.com popovi zdravniki	2,1	98	93,9	60,6	17,8
strani združenj bolnikov	4,6	95,2	88,8	56,6	14,6

¹³ RIS 2007- Spletna obiskanost in oglaševanje (VV, BB)

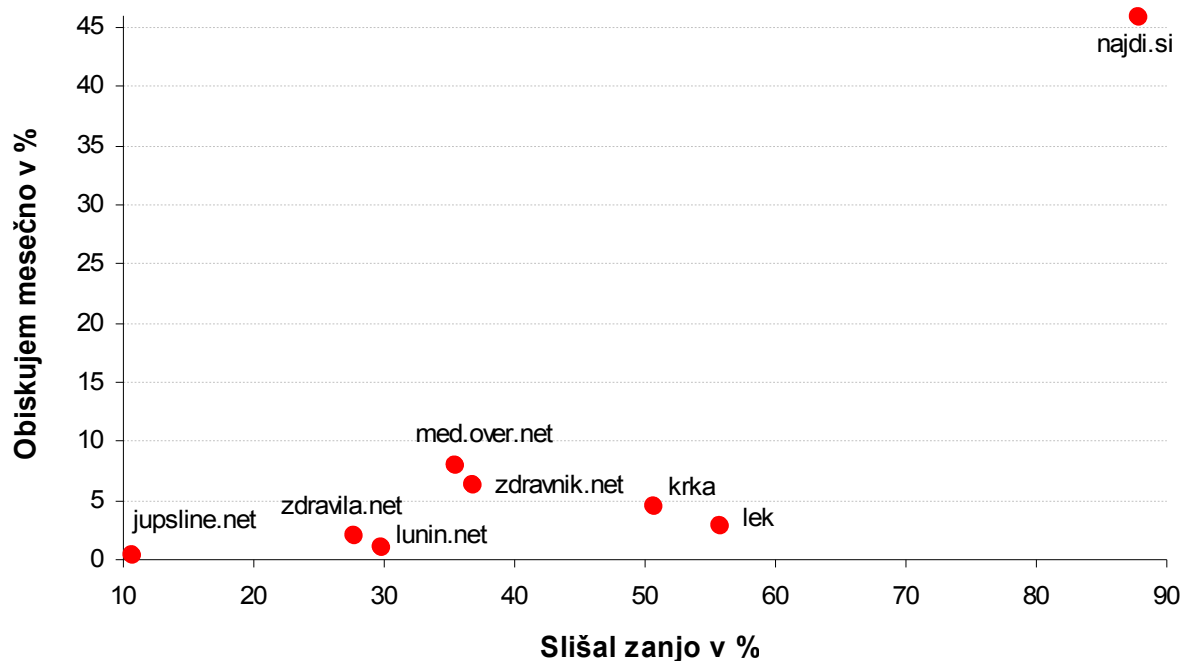
zdravila.net	12	88	84,1	67,7	27,1
strani proizvajalcev zdravil	5	95	92,3	61,1	22,9
poljudne/ strokovne članke	5	95	85,1	43,5	9,1
zdravniške nasvete v forumih	4,3	95,8	81,5	36,9	7,8
ponudnike alternativnih storitev	12,1	87,9	68,1	28,9	8,8

Zadnje vprašanje s pomočjo katerega smo proučevali obiskanost strani z zdravstvenimi informacijami pa smo postavili zgolj tistim anketiranim, ki so povedali, da zdravstvene informacije o boleznih iščejo preko interneta.

Tabela 15: Pogostost obiskovanja naštetih slovenskih spletnih strani (n=122)

Spletne strani	Ne poznam	Slišal zanjo	Enkrat obiskal	Obiskujem spletno stran				%
				občasno	mesečno	tedensko	dnevno	
najdi.si	12,2	6,8	6	29,2	7,6	22,7	15,6	100
www.zdravnik.net	63,2	17,1	3,9	9,7	5,2	1	0	100
Krka	49,2	30,1	2	14,2	4,1	0	0,4	100
med.over.net	64,5	16,9	4,3	6,4	3,7	3	1,2	100
Lek	44,2	31,7	6,6	14,7	2,8	0	0	100
zdravila.net	72,2	15,5	0,6	9,7	1	0,3	0,7	100
www.lunin.net	70,1	10,7	3,9	14,3	0,6	0,4	0	100
www.jupline.net	89,2	6,7	1,1	2,7	0	0	0,3	100

Tukaj se delež nepoznavalcev strani med.over.net zmanjša (na 64.5%) in obiskanost (občasno 6.4%) poveča. Sklepamo lahko, da stran poznajo, ji zaupajo in se na njej informirajo v večji meri tisti, ki se o zdravlju informirajo preko spleta, medtem, ko je splošnim uporabnikom interneta neznana, kar kaže tudi slika v nadaljevanju- prikaz poznavanja strani in pogostostjo mesečnega obiska.

Slika 15: Razmerje med poznavanjem in vsaj mesečnim obiskom slovenskih spletnih strani z zdravstveno sebinsko

Za spletno stran Najdi.si je slišalo okoli 90%, nekoliko nad 50% pa se nahajata tudi spletna stran farmacevtskega podjetja Lek in Krka. Mesečnih obiskovalcev ima prav tako največ Najdi.si (okoli 45%), nato z deležem mesečnih obiskovalcev nekaj pod 10% sledit med.over.net in zdravila.net.

Tabela v nadaljevanju prikazuje kumulativne odstotke zaupanja spletnim stranem, na podlagi katerih smo tudi naredili zgornjo sliko.

Tabela 16: Pogostost obiskovanja naštetih slovenskih spletnih strani, n=122, kumulativni odstotki

Spletne strani	Ne poznam	Slišal zanjo	Enkrat obiskal	Obiskujem spletno stran			
				občasno	mesečno	tedensko	dnevno
najdi.si	12,2	87,9	81,1	75,1	45,9	38,3	15,6
www.zdravnik.net	63,2	36,9	19,8	15,9	6,2	1	0
Krka	49,2	50,8	20,7	18,7	4,5	0,4	0,4
med.over.net	64,5	35,5	18,6	14,3	7,9	4,2	1,2
Lek	44,2	55,8	24,1	17,5	2,8	0	0
zdravila.net	72,2	27,8	12,3	11,7	2	1	0,7
www.lunin.net	70,1	29,9	19,2	15,3	1	0,4	0
www.jupslineline.net	89,2	10,8	4,1	3	0,3	0,3	0,3

4.1.3 Obiskovanje tujih spletnih strani

Posamezniki, ki govorijo eden ali več tujih jezikov, imajo pri iskanju zdravstvenih informacij na spletu prednost, saj se viri informiranja bistveno povečajo. Podatki kažejo, da je 35% anketiranih vsaj enkrat iskalo zdravstvene informacije v angleškem jeziku, 20% v drugih jezikih in 15% v nemškem.

Tabela 17: Pogostost obiskovanja zdravstvenih in farmacevtskih informacije na straneh v tujini v tujih jezikih

Jeziki	Pogostost obiskovanja v %						Skupaj	
	nikoli	enkrat	občasno	mesečno	tedensko	dnevno	%	n
Nemščina	85,1	2,7	10,2	1,7	0,2	0,1	100	308
Drugi jeziki	80,3	3,6	12,1	3,4	0,5	0,1	100	308
Angleščina	64,9	3	21,9	7,2	2,8	0,2	100	308

Naslednja tabela pa prikazuje, na katere tuje vire se anketirani (ki so povedali, da zdravstvene informacije iščejo tudi na tujih straneh) prvo obrnejo. Podatki tabele nadaljevanju kažejo, da se 69% vprašanih obrne na spletni brskalnik google in 14% na yahoo.

Tabela 18: Obiskovanje tujih spletnih strani z zdravstveno vsebino

Spletna stran	1. mesto			2. mesto			3. mesto			4. mesto		
	%	n	% N	%	n	% N	%	n	% N	%	n	% N
google	68,8	61	7,5	31,6	13	1,6	26,7	6	0,7			
yahoo	13,8	12	1,5	41,9	18	2,2						
medline	6,7	6	0,7	1,4	1	0,1	2,4	0	0			
drugo 1	4,2	4	0,5	9,1	4	0,5				13,9	2	0,2
pubmedcentral	3,5	3	0,4									
biomed.net	1,6	1	0,1	10,8	5	0,6	18,3	4	0,5	15,4	2	0,2
bayer.com	0,8	1	0,1				3,4	1	0,1	9,7	1	0,1
medscape.com	0,5	0	0				6,8	1	0,1			
altavista				3,5	2	0,2	30,7	6	0,7	18,5	2	0,2
health.com				1,7	1	0,1	6,6	1	0,1	28,4	3	0,4
my.webmd.com							1,7	0	0	14	2	0,2
cdc.gov							3,4	1	0,1			
Skupaj	100	89		100	43		100	21		100	12	

4.1.4 Ovire za pogostejše iskanje informacij na spletu

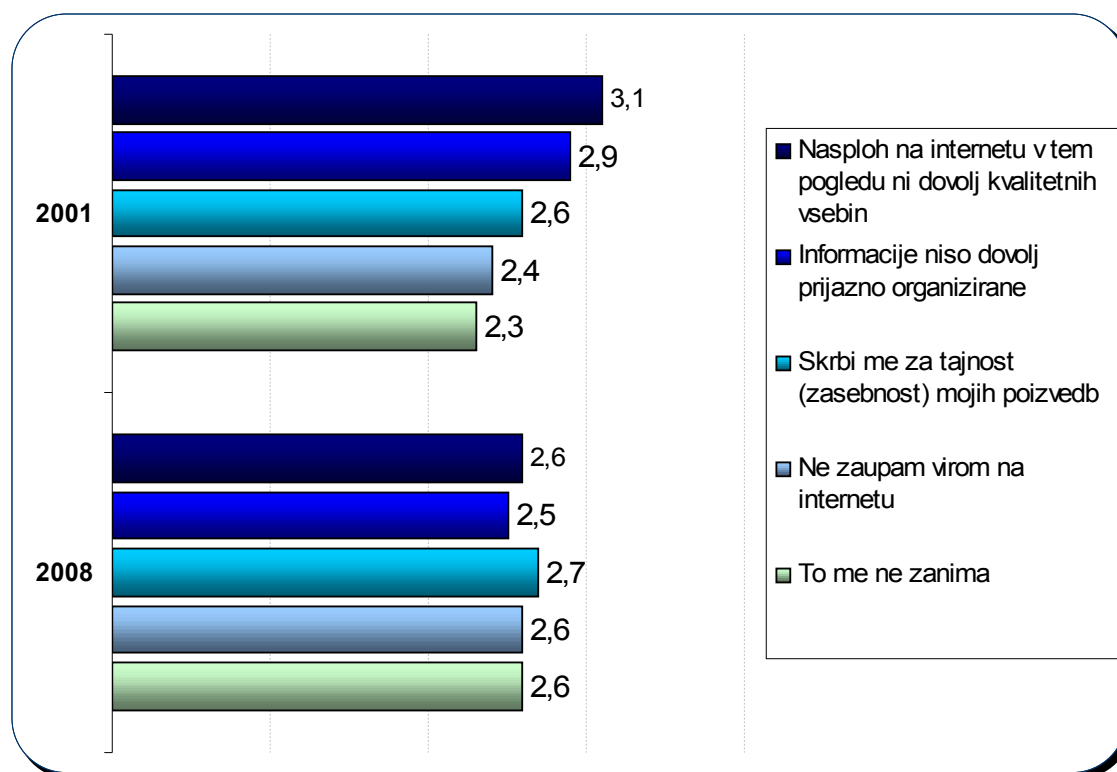
Odgovori anketiranih, zakaj ne iščejo informacije na spletu pogosteje, v približno 30% kažejo na pomanjkanje kvalitetnih zdravstvenih vsebin v slovenščini, ter skrb za tajnost podatkov opravljeni poizvedb. Okoli 50% anketiranih nima problemov z zaupanjem spletnim virom, 70% pa ima dovolj tehnološkega predznanja za opravljanje poizvedb.

Tabela 19: Ovire za (pogostejše) iskanje zdravstvenih in farmacevtskih informacij na Internetu

Ovire	[]	Ovira za pogostejše iskanje v %					skupaj	
		sploh ni	2	3	4	zelo velika	%	n
Ni dovolj kvalitetnih vsebin v slovenščini	2,8	21,8	22,7	23,4	22	10,1	100	153
Skrbi me za tajnost (zasebnost) mojih poizvedb	2,7	27,1	16,6	25,4	17	13,6	100	164
Ne zaupam virom na internetu	2,6	20,4	18,9	46,3	8	6,7	100	163
To me ne zanima	2,6	23,8	20,8	35,4	12	8,4	100	160
Nasploh na internetu v tem pogledu ni dovolj kvalitetnih vsebin	2,6	23,8	20,8	35,4	12	8,4	100	160
Informacije niso dovolj prijazno organizirane	2,5	24,8	16,5	42,8	13	1	100	151
Ne znam dovolj dobro iskati na internetu	1,9	54,2	15,8	10,1	10	5	100	172

V letu 2001 pa so anketirani, po podatkih RIS raziskav¹⁴, pogrešali kvalitetnejše vsebine, medtem ko jih danes najbolj skrbi vprašanje tajnosti/ zasebnosti poizvedb. Kot kaže so sedaj spletne strani veliko bolj smiselno organizirane, ali pa so postali uporabniki bolj vešč iskanja.

¹⁴ eZdravje in eFarmacija 2001

Slika 16: Ovire za pogostejše iskanje zdravstvenih in farmacevtskih informacij na internetu v % (Vir: RIS raziskava v gospodinjstvih)

4.2 Zadovoljstvo z zdravstvenim varstvom

Kar 73% anketiranih je zadovoljnih s svojim zdravnikom in s svojim zobozdravnikom. Veliko manjše pa je zadovoljstvo z zdravstvenim varstvom. Slabih 30% je mnenja, da je Slovenska država dobro poskrbela za zdravstveno varstvo, skoraj 40% pa se jih z omenjeno trditvijo sploh ali ne strinja. Podatki RIS za leto 2001 kažejo pri omenjenih trditvah identične odstotke.

Tabela 20: Strinjanje s trditvami o zadovoljstvu z zdravstvom

Trditve	□	Strinjanje v %					Skupaj	
		sploh se ne strinjam	2	3	4	popolnoma se strinjam	%	n
Zadovoljen sem s svojim osebnim zdravnikom	4,09	5	5,7	16,2	21,2	52	100	171
Zadovoljen sem s svojim osebnim zobozdravnikom	4,07	5,3	4,6	17,2	24	48,8	100	170
Slovenska država je dobro poskrbela za zdravstveno varstvo	2,88	17,1	18	33,7	22	9,3	100	171

4.2.1 Elektronska komunikacija z zdravnikom ali farmacevtom

V okviru anketnega vprašalnika nismo spraševali o tem, ali si anketirani želijo elektronske komunikacije z zdravnikom, ampak zgolj ali bi bili za njo pripravljeni plačati. Za zdravniški nasvet preko interneta, npr. razlago rentgenskih slik ali krvnega testa (s strani zdravnika) in svetovanje o zdravilih, bi bilo pripravljeno plačati kar 20% anketiranih.

Tabela 21: Strinjanje s trditvami o elektronski komunikaciji z zdravnikom/farmaceutom

Trditve	□	Strinjanje v %					popolnom a se strinjam	%	n
		sploh se ne strinjam	2	3	4				
Tajnost osebnih podatkov je nadvse pomembna	4,8	0,6	0,3	3,8	12,3	82,9	100	172	
Osebni stik in pogovor s farmacevtom v lekarni mi veliko pomenita	4,2	4,5	2,7	14,1	24	54,7	100	169	
Pripravljen bi bil plačati za zdravniški nasvet preko interneta, na primer razlago rentgenskih slik ali krvnega testa.	2,2	45,7	11,6	23	14,8	4,9	100	120	
Za objektivno svetovanje in informiranje o zdravilih bi bil pripravljen tudi plačati	2,2	43,5	15,5	22,8	9,6	8,6	100	120	

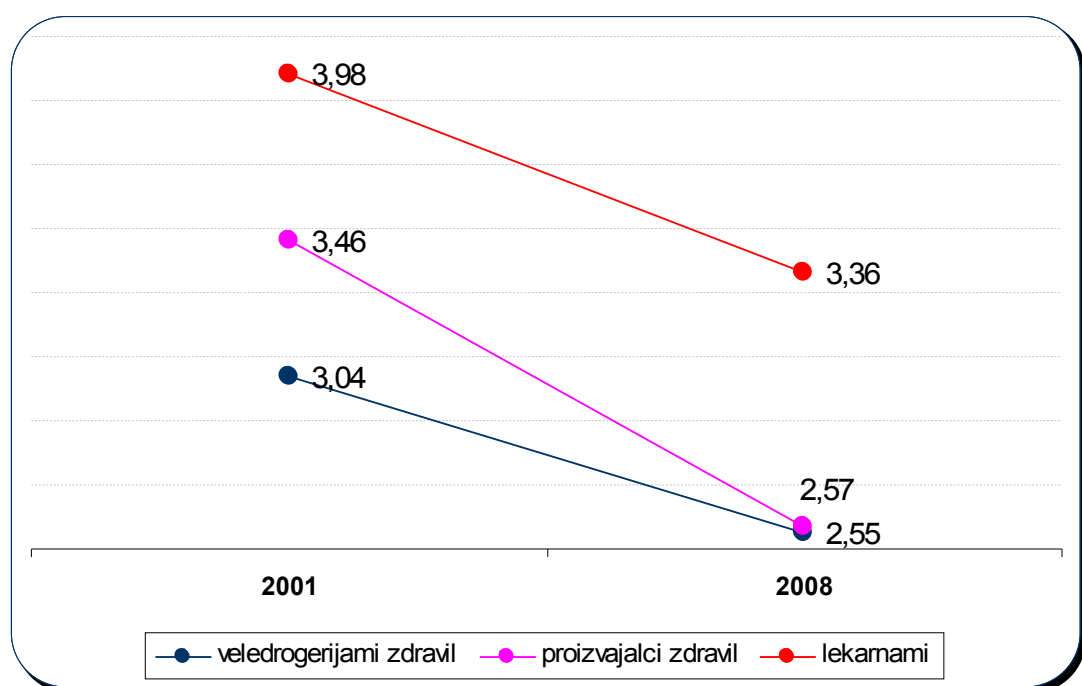
Komunicirati z zdravnikom ali farmacevtom preko interneta, pomeni poleg vseh prednosti tudi nevarnost primerne varovanja podatkov in odsotnost osebnega stika s strokovnjakom, ki nam informacije posreduje. Podatki naše raziskave kažejo, da ima, kadar gre za naše zdravje, osebni stik s farmacevtom v lekarni, še vedno velik pomen, s trditvijo se strinja skoraj 80% anketiranih. Raziskave RIS iz preteklih let kažejo, da je bil potreba po osebem stiku nekoliko nižja, povprečno strinjanje s trditvijo je znašalo 3.5. Izreden pomen pa so anketirani pripisali tudi tajnosti podatkov- le ta je pomembna skoraj vsem vprašanim.

Možnost komunikacije preko interneta z lekarnami zanima približno 50%, kar je zelo visok odstotek. Približno 20% bi preko spleta komuniciralo s proizvajalci zdravil in veledrogerijami zdravil.

Tabela 22: Zanimanje za možnost komuniciranja prek interneta z naštetimi viri

Trditve		Strinjanje v %						skupaj	
		sploh se ne strinjam	2	3	4	popolnoma se strinjam	ne vem	%	n
lekarnami	3,4	15,6	8,5	22,2	31	21,9	0,8	100	136
proizvajalci zdravil	2,6	28,6	16,9	32,9	11,4	10,1	0	100	136
veledrogerijami z zdravili	2,6	28,2	16,9	33,5	13,1	7,6	0,8	100	134

Zanimanje za spletno komuniciranje z omenjenimi viri, je v letu 2001 še višje, kot kaže slika v nadaljevanju. Razlog gre lahko iskati v tem, da se je z leti število internetnih uporabnikov in po drugi tudi število internetnih virov, drastično povečalo, posledično je postalo za posameznika vedno težje določiti mero kredibilnosti internetnih informacij, kar je lahko zmanjšalo samo zanimanj za le te in kot smo videli, povečalo zaskrbljenost pridobivanja napačnih ali pomankljivih informacij.

Slika 17: Zanimanje za možnost komuniciranja prek interneta z naštetimi viri, za leto 2001 in 2008 , povprečje zanimanja (ocenjevano na lestvici od 1- Sploh me ne zanima do 5- Zelo me zanima)

4.3 Spletno nakupovanje

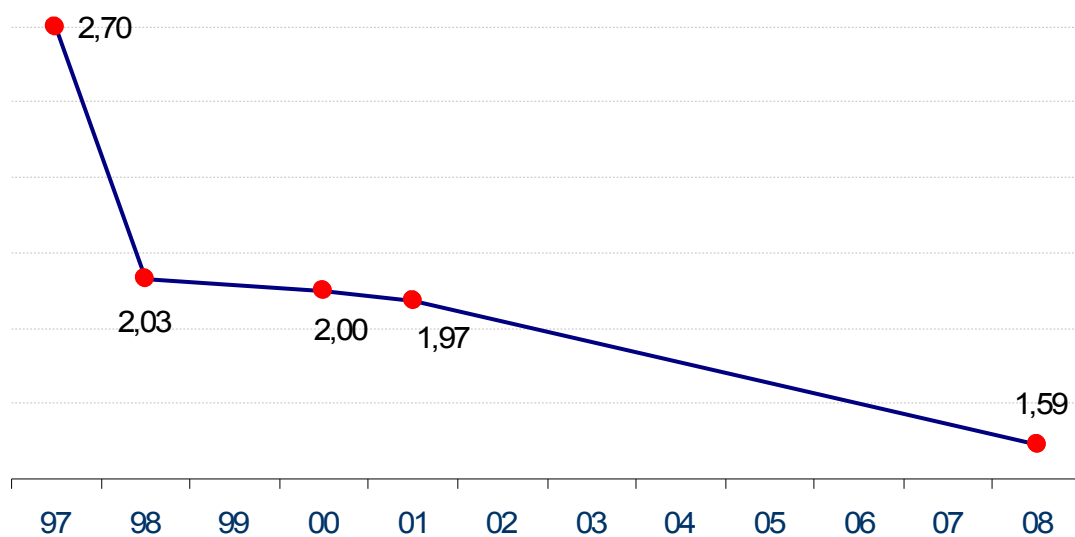
Kot smo uvodoma povedali, se Slovenija zaradi številnih nevarnosti na področju prodaje zdravil in zdravstvenih pripomočkov preko interneta, sooča s strožjo zakonodajo. Na spletnih straneh lekarn lahko kupimo le zdravila brez recepta in najdemo bolj ali manj uporabne zdravstvene nasvete.

Podobna mnenja zasledimo tudi pri anketiranih, 62% se strinja s trditvijo da je spletno nakupovanje zdravil lahko nevarno za zdravje in 35% meni, da bi moralo biti le to prepovedano.

Tabela 23: Strinjanje s trditvami v zvezi z nakupovanjem preko interneta

Trditve		Strinjanje v %					Skupaj	
		sploh se ne strinjam	2	3	4	popolnoma se strinjam	%	n
Kupovanje zdravil preko interneta je lahko nevarno za zdravje	3,76	8,4	8,3	21,3	23,1	38,9	100	167
Prodajo zdravil preko interneta bi morali prepovedati	3,21	11	20	33,4	8,2	27,3	100	164
Nakupovanje po internetu me nasploh zelo zanima.	2,42	37,2	16,1	24,3	12,2	10,2	100	120
Zelo me zanima možnost nakupa zdravil prek interneta neposredno od veletrgovca.	1,59	64,9	18	13,1	1,1	3	100	120

Oceno strinjanja s trditvijo »Zelo me zanima možnost kupovanja zdravil preko interneta, neposredno od veletrgovca« v okviru RIS proučujemo že od leta 1997, rezultati so predstavljeni v nadaljevanju. Zanimivo je, da stopnja strinjanja z leti upada. Večji padec s strinjanjem opazimo v letih 1998 in 2000, kjer strinjanje komaj preseže vrednost 2. V letu 2008 pa je stopnja strinjanja najnižja.

Slika 18: Strinjanje s trditvijo »Zelo me zanima možnost kupovanja zdravil preko interneta, neposredno od veletrgovca« na skali od 1 do 5, primerjava po letih (Vir: RIS ankete med gospodinjstvi 1997/1998/2000/2001)

4.3.1 Dejavniki »za«

K spletnem nakupu zdravil, bi anketirane v skoraj 60% spodbudila nižja cena zdravila, naslednja dejavnika pa bi bila izčrpne informacije in povezava nakupa z morebitnim elektronskim receptom. V najmanjši meri (45%) bi na odločitev za spletni nakup zdravila vplival prihranek časa.

Tabela 24: Ocena dejavnikov, ki bi anketirance v večji meri pritegnili k spletnemu naročanju/kupovanju zdravil

Dejavniki	Skupaj	Strinjanje v %					Skupaj	
		sploh se ne strinjam	2	3	4	popolnom a se strinjam	%	n
Nižja cena zdravila	3,6	11,9	9,9	16,4	32,9	28,8	100	116
Spletna stran mi lahko nudi izčrpne, zanesljive in celovite informacije o zdravilu	3,5	11,1	11,1	18,9	36,6	22,3	100	119
Nakup lahko povežem z morebitnimi elektronskim receptom	3,4	16,7	9,6	17,9	31,3	24,5	100	115
Zasebnosti in intimnosti komunikacije in naročanja	3,3	19,6	9,5	18,8	25,7	26,4	100	121
Spletni strani bi lahko zaradi strokovnosti povsem zaupal	3,1	15,4	13,4	26,6	32,1	12,5	100	117
Prihranek časa, ker dobim zdravila na dom	3	27,1	8,6	19	24,2	21,1	100	120

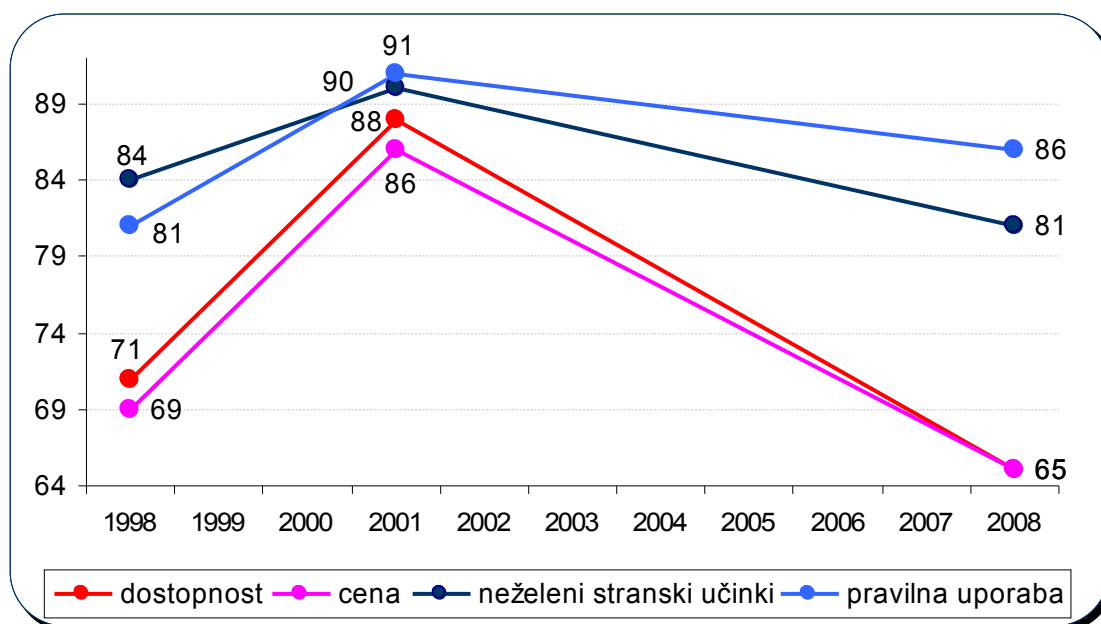
Nadaljevanju smo natančneje proučili povezavo med možnostjo uporabe elektronskega recepta in informacijami, ki bi jih želel preko spleta dobiti anketiranec, pred realizacijo spletnega nakupa.

Povprečne ocene kažejo visoko zanimanje za informacije o pravilni uporabi in neželenih stranskih učinkih, pri obeh trditvah je stopnja zanimanja blizu 90%. Nekoliko manj bi jih zanimalo informacije o cenah in dostopnosti zdravila (v kateri lekarni ga prodajajo oziroma imajo na zalogi), vendar še vedno nad 60%.

Tabela 25: Zanimanje za informacije, če bi anketiranec lahko zdravilo, ki ga je dobil na elektronski recept, naročil preko interneta (n= 172)

Informacije		Zanimanje v %					Skupaj	
		sploh me ne bi zanimalo	2	3	4	zelo bi me zanimalo	%	n
pravilna uporaba	4,5	3,2	0,8	9,4	20,3	66,3	100	172
nezaželeni stranski učinki	4,3	4,4	1	12,6	23,2	58,7	100	171
cena	3,8	11,1	6,5	17,4	23,7	41,4	100	172
dostopnost (kje ga imajo)	3,7	15,6	2,5	17,7	24,7	39,5	100	172

Slike v nadaljevanju prikazujejo, kako so anketiranci na enako vprašanje odgovarjali v RIS raziskavah, ki so bile v gospodinjstvih opravljene v prejšnjih letih. Opaziti je možno, da so najvišje odstotke zanimanja za informacije, podali anketirani v letu 2001, najnižje (od 40- 60%) pa v letu 1998. Podatki ne presenečajo, saj je bila uporaba interneta in posledično zanimanje za spletne informacije, takrat bistveno manjša kot danes.

Slika 19: Informacije o pravilni uporabi, neželenih stranskih učinkih, ceni in dostopnost zdravil v lekarni bi me zelo zanimale in zanimale (sešteti vrednosti 4- informacije me zanimajo in 5- informacij em zelo zanimajo), v %, po letih (vir: raziskave v gospodinjstvih 1998/2001/2008)

Spletna anketa je dejavnike za spletni nakup proučevala s pomočjo nekoliko spremenjenih trditvev. Pomemben podatek, da bi na odločitev o spletnem nakupu zdravila v slabih 75% vplivala mera zaupanja uradnem pooblaščenemu viru informacij, ki bi nudil objektivne informacije o zdravilu, neponarejena zdravila in ščitil osebne podatke.

Tabela 26: Ocena dejavnikov, ki bi anketirance v večji meri pritegnili k spletnemu naročanju/kupovanju zdravil, na osnovi recepta ali brez njega (splet)

Trditve	[]	Strinjanje v %					Skupaj	
		Sploh se ne strinjam	2	3	4	V celoti se strinjam	%	n
Zaupanje uradno pooblaščenemu viru informacij, ki bi mi nudil objektivne informacije o zdravilu, neponarejena zdravila in zaščito osebnih podatkov.	4,07	6,2	5,9	14,3	21,5	52,1	100	307
Nižja cena zdravila.	4,05	4,9	7,5	16,9	19,8	51	100	308
Zasebnost komunikacije	3,73	9,7	10,7	16,9	22,4	40,3	100	308
Udobno naročanje v domačem okolju.	3,69	11,7	9,4	18,1	19,7	41,1	100	309
Prihranek časa, ker bi zdravilo lahko dobil/a po pošti na dom ali v službo.	3,64	12,7	10,7	16,6	19,8	40,3	100	308
Drugo	2,27	49,6	6,3	25,2	5,5	13,4	100	127

4.3.2 Dejavniki »proti«

Anketirane v največji meri od nakupovanja zdravil preko interneta odvrča strah pred različnimi ponaredki zdravil, strinjanje okoli 90%. Naslednja dejavnika sta napačne informacije o zdravilih in (ne)varnost plačilnih instrumentov (73%). Slednje priča o nezaupanju do zagotavljanja tajnosti podatkov, kar se je pri spletnem nakupu na splošno že izkazalo kot velik problem (kot omenjamo v uvodu). Čas dostave zdravil in stroški poštnine vplivata nekoliko manj, okoli 40%.

Tabela 27: Dejavniki, ki vplivajo proti spletnemu nakupu zdravil

Dejavniki	□	Strinjanje v %					Skupaj	
		sploh se ne strinjam	2	3	4	popolnoma se strinjam	%	n
Ponaredki zdravil	4,4	8,1	1,1	3,2	14,9	72,7	100	121
Napačne informacije o zdravilu	4,2	7,4	4,5	15	9,1	63,9	100	122
(Ne)varnost plačilnih instrumentov	4,1	8,4	4,9	12,5	14,2	59,9	100	120
Ogrožena zasebnost (varnost podatkov)	3,9	10,5	7,3	14,8	12,9	54,5	100	122
Čas dostave	3,2	13,3	12,6	33,2	24,7	16,3	100	122
Strošek poštnine	3	17,8	16,8	28,1	22,2	15,1	100	122

4.3.3 Zanimanje za informacije pred spletnim nakupom

Ob predpostavki, da je anketirani na strani spletne lekarne našel vse potrebne informacije v zvezi z zdravilom, ki ga želi kupiti, smo ugotovili, da bi anketirane v 76.8% zanimala dejanska realizacija nakupa v klasični lekarni. Malo manj kot 40% anketiranih pa bi zanimal nakup na uradni pooblaščen spletni strani, kjer bi ponovno prej dobili vse informacije v zvezi z zdravilom. Nakup zdravila pri najcenejšem ponudniku, bi zanimalo 18%.

Tabela 28: Zanimanje za informacije, po tem, ko je anketiranec na internetu našel vse informacije o zdravilu, katerega potrebujete (n=136)

Informacije		Zanimanje v %					Skupaj	
		sploh me ne bi zanimalo	2	3	4	zelo bi me zanimalo	%	n
Informiral bi se na pooblaščen spletni strani, naročilo/nakup pa bi realiziral v klasični lekarni	4,1	5	3,1	15	31,7	45,1	100	136
Naročilo/nakup zelenega zdravila bi opravil na uradno pooblaščen spletni strani, kjer sem se o zdravilu informiral	2,8	30,1	12	20,7	19,2	18	100	135
Ne glede na dobre izkušnje in zaupanje uradno pooblaščenemu viru informacij, bi raje naročil/kupil zdravilo pri najcenejšem ponudniku	2,3	38,4	21,1	22,7	12,8	4,9	99,9	135

V nadaljevanju kažemo oceno podobnih trditvev spletne ankete. Ponovno je izpostavljena mera zaupanja- kar 67% trdi, da v primeru zaupanja viru informacij o zdravilih, ne bi dvomili o kakovosti po internetu naročenega zdravila.

Tabela 29: Zanimanje za informacije, po tem, ko je anketiranec na internetu našel vse informacije o zdravilu, katerega potrebujete (splet)

Trditve		Strinjanje v %					Skupaj	
		Sploh se ne strinjam	2	3	4	V celoti se strinjam	%	n
Če bi zaupal/a viru informacij o zdravilih, ne bi dvomil/a o kakovosti po internetu naročenega zdravila.	3,81	8,6	8,6	16,2	26,2	40,4	100	302
Če bi bilo mogoče, bi tudi naročilo/nakup zelenega zdravila opravil/a na uradno pooblaščen spletni strani, kjer sem se o zdravilu informiral/a.	3,78	11,5	5,9	16,7	24,9	41	100	305
Informiral/a bi se na pooblaščen spletni strani, naročilo/nakup pa realiziral/a osebno v klasični lekarni.	3,43	9,6	13,6	29,1	19,5	28,1	100	302
Ne glede na dobre izkušnje in zaupanje uradno pooblaščenemu viru informacij, bi raje naročil/kupil/a zdravilo pri najcenejšem ponudniku	2,36	35	23,8	20,1	12,5	8,6	100	303

Ko bi se anketirani odločil zdravilo kupiti preko spleta, bi predhodno želel izvedeti informacije o kontradikciji zdravil (88%), natančen opis in primere uporabe zdravila (87%), prav tako pa mnenja in izkušnje uporabnikov,

dovoljenost prodaje zdravila pri nas in interakcija zdravil (tabela v nadaljevanju).

Tabela 30: Zanimanje za informacije, po tistem, ko se anketiranec odloči, da bo nakup opravil preko interneta.

Podatki		Zanimanje v %					Skupaj	
		sploh me ne bi zanimalo	2	3	4	zelo bi me zanimalo	%	n
Kontraindikacije (kdaj zdravila ne smem jemati)	4,5	2,2	1,8	7,4	22,7	65,8	100	131
Natančen opis in primeri uporabe (potek zdravljenj)	4,4	2,2	2,2	8,4	25,3	61,8	100	131
Registracija (ali je prodaja tega zdravila v Sloveniji dovoljena)	4,1	6,5	3,6	13,5	26,2	50,2	100	129
Mnenje in izkušnje uporabnikov	4	2,8	5,1	21	31,4	39,6	100	127
Interakcija zdravil(medsebojno delovanje)	3,9	6,7	5,3	20,9	24,2	42,9	100	133

4.3.4 Zdravstvena pismenost

Uvodoma smo večkrat poudarili pomembnost natančne seznanjenosti z delovanjem zdravil, varni uporabi in pogojih uporabe. Anketirane smo tako povprašali, ali pred pričetkom jemanja novega zdravila, natančno preberejo navodila za uporabo.

Tabela 31: Prebiranje natančnih navodil pred pričetkom jemanja novega zdravila (telefon)

Trditev	Pogostost v %					Skupaj	
	vedno	ponavadi da	občasno	ponavadi ne	nikoli	%	n
Pred pričetkom jemanja novega zdravila se natančno prepričate o pravilni in varni uporabi?	50,9	25,5	12,3	4,8	6,5	100	237

Na podlagi podatkov lahko sklepamo, da okoli 75% anketiranih navodila prebere in 11% ponavadi ne in nikoli ne prebere navodil. Med respondenti spletne ankete prebere navodila 85%, manjši pa je tudi delež, ki se z navodili ne seznanijo (okoli 5%), kar internet prikaže, kot priložnost dviga ravni zdravstvene pismenosti prebivalstva.

Tabela 32: Prebiranje natančnih navodil pred pričetkom jemanja novega zdravila (splet)

Trditev	Da, vedno	Ponavadi da	Občasno	Ponavadi ne	Nikoli	%	n
Pred pričetkom jemanja novega zdravila se prepričate o njegovi uporabi?	49,2	36,5	8,8	4,9	0,5	100	364

V spletni anketi pa smo anketirane še natančneje povprašali o seznanjenosti z navodili uporabe zdravila. Večinoma anketirani kažejo na natančno seznanjenost z navodili. Nekoliko zaskrbljujoče pa je, da jih samo 60% trdi, da so seznanjeni kdaj smejo zdravilo jemati v kombinaciji.

Tabela 33: Ocena seznanjenosti z navodilom za uporabo zdravila (splet)

Trditve	\bar{x}	Strinjanje v %					Skupaj	
		sploh se ne strinjam	2	3	4	popolnoma se strinjam	%	n
Vem, ali je zdravilo namenjeno notranji uporabi/skozi usta ali zunanji uporabi/na koži.	4,73	1,1	0,8	4	12,5	81,6	100	288
Jasno mi je, kolikokrat dnevno in kdaj ga moram vzeti/ npr. po jedi, med obroki, na tešče, s tekočino ali brez...	4,66	0,9	1,4	3,7	18,5	75,6	100	352
Vem, kako dolgo ga moram jemati.	4,63	0,9	0,9	5,7	20,2	72,4	100	255
Razlikujem med enkratno dozo/odmerkom zdravila in največjo dnevno dozo/odmerkom zdravila.	4,61	1,7	1,4	4,6	18,6	73,6	100	349
Vem, kako se imenuje moje zdravilo in zdravljenju katere bolezni je namenjeno.	4,38	2	3,1	10,5	23,5	60,9	100	353
Vem, kaj moram napraviti, če slučajno pozabim vzeti zdravilo.	3,88	4,8	11,7	17,1	23,1	43,3	100	351
Ločim, kaj so stranski in kaj neželeni učinki mojega zdravila.	3,87	3,4	6,9	24,3	29,7	35,7	100	350
Poznano mi je, kdaj zdravila samega ali v kombinaciji z drugimi zdravili ne smem jemati.	3,73	2,9	13,7	25,1	24,6	33,7	100	350

V povezavi z razumevanjem navodil o pravilnem jemanju zdravila pa smo anketirane spraševali, kako na to vpliva zdravnik, farmacevt in sama oblika navodil. Več kot 50% anketiranih se strinja, da so navodila zapisana s premajhnimi črkami, prav tako pa so zaradi pogostosti uporabe strkovnih besed nemalokrat nerazumljiva.

Tabela 34: Ocena primernosti formata navodil za uporabo zdravila (splet)

Strinjanje v %					Skupaj
----------------	--	--	--	--	--------

Trditve	\bar{x}	Sploh se ne strinjam	2	3	4	V celoti se strinjam	%	n
Navodilo je natisnato s premajhnimi črkami.	3,01	22,2	17,4	17,7	22,8	19,8	100	333
Navodilo vsebuje preveč strokovnih izrazov in tujk in ga največkrat ne razumem.	2,93	19	19,6	24,5	23,5	13,5	100	327

Dobrih 40% anketiranih je povedalo, da zdravniki nimajo dovolj časa, da bi natančno razložili navodila za uporabo zdravila. Okoli 18% pa meni, da se zdravnik pogostokrat preveč strokovno izraža in ne razumejo kaj jim želi povedati.

Tabela 35: Ocena zdravnika pri posredovanju navodil za uporabo zdravila (splet)

Trditve	\bar{x}	Stopnja strinjanja v %					Skupaj	
		Sploh se ne strinjam	2	3	4	V celoti se strinjam	%	n
Zdravnik ima premalo časa za razumljivo navodilo.	2.94	21.6	18.2	22.2	20.7	17.3	100	329
Zdravnik se pogosto preveč strokovno izraža in ga ne razumem.	2.37	31.6	25.5	25.2	10.4	7.4	100	326

Pri oceni farmacevtov bistveno manjši odstotek meni, da nimajo dovolj časa za natančno razlago navodil za uporabo zdravila (17), približno 13% pa farmacevta zaradi strokovnega izražanja pogostokrat ne razume.

Tabela 36: Ocena farmacevta pri posredovanju navodil za uporabo zdravila (splet)

Trditve	\bar{x}	Stopnja strinjanja v %					Skupaj	
		Sploh se ne strinjam	2	3	4	V celoti se strinjam	%	n
Farmacevt ima premalo časa za razumljivo navodilo.	2.32	32.2	28.4	21.6	11.3	6.6	100	320
Farmacevt se pogosto preveč strokovno izraža in ga ne razumem.	2.19	33.9	30.1	22	10.9	3.1	100	322

4.4 Samoocena zdravja anketiranih

V prvem koraku predstavljamo zdravstveno stanje anketiranih glede na samooceno zdravja, pogostost obolenj, obiskov zdravnika in zdravstvenih

ustanov. V povezavi s podatki bomo v nadaljevanju iskali razlike glede pogostosti uporabe interneta v zdravstvene namene med zdravimi in nezdravimi.

Tabela 37: Odstotek tistih, ki imajo oziroma nimajo kronične bolezni

Vprašanje	Odgovori v %		Skupaj	
	da	ne	%	n
Ali imate eno ali več kroničnih bolezni?	19,2	80,8	100	548

Izmed 551 vprašanih, ima kar 19.2% eno ali več kroničnih obolenj. V nadaljevanju tabela kaže, da je splošnega zdravnika v zadnjem letu 2- 3x obiskalo skoraj 30% anketiranih, 22% je akutno zbolelo in 14% obiskalo zdravnika specialista.

Tabela 38: Oblike zdravstvenih težav v preteklem obdobju anketiranih

Trditve	Pogostost v %					Skupaj	
	0 x	1 x	2-3 x	4-8 x	več kot 8x	%	n
Bili pri splošnem zdravniku	27,9	24,2	27,6	12	8,3	100	546
Nakupovali v lekarni	19,4	9,8	22,1	28,9	19,8	100	547
Bili pri zdravniku specialistu	56	20,1	14	6,7	3,1	100	548
Akutno zboleli	79,7	11,4	6,6	1,3	1	100	546
Bili hospitalizirani več kot 1 dan	88,3	7,2	3,2	1	0,3	100	547

Na zdravstveno stanje anketiranih pa lahko kaže tudi pogostost jemanja zdravil in drugih podobnih pripravkov. Kar 53.5% anketiranih občasno jemlje zdravila, ki se lahko kupijo brez recepta in 22.6% z receptom.

Tabela 39: Pogostost jemanja zdravil in drugih podobnih pripravkov

Trditve	Pogostost v %					Skupaj	
	nisem jemal	občasno	manj kot 3 mesece	več kot 3 mesece	vse leto	%	n

Jemali zdravila brez recepta, ki ste jih sami kupili v lekarni ali specializirani prodajalni	32,3	53,8	8,4	2,3	3,2	100	547
Jemali druge pripravke, prehranska dopolnila vitaminske in druge pripravke v obliki tablet, kapsul in praškov (cedevita), ki niso zdravila	37,6	33,9	6,2	5,3	16,9	100	548
Jemali zdravila predpisana na recept	45,4	22,8	14	3,8	14,1	100	544

4.5 Demografija

ALI UPORABLJATE INTERNET? Pri tem mislimo tudi elektronsko pošto, www, ftp, WAP ali katerokoli drugo internet storitev?	N	%
Da	619	75.7
Ne	199	24.3
Skupaj	818	100

KAKO POGOSTO UPORABLJATE INTERNET?	N	%
Večkrat dnevno	441	71.2
Skoraj vsak dan	77	12.4
Nekajkrat tedensko	66	10.7
Nekajkrat mesečno	29	4.7
Manj kot enkrat na mesec	6	1.0
Skupaj	619	100

V okviru RIS 2008 pa smo o eZdravju in eFarmaciji opravili tudi kratko spletno anketo...

5. Metodologija

5.1 Priprava vzorca in zbiranje podatkov

Podatki so bili s pomočjo reprezentativne telefonske ankete zbrani v drugi polovici junija in juliju 2008. Kot vzorčni okvir nam je služil Telefonski imenik Slovenije, posamezni respondenti iz gospodinjstva so bili izbrani po metodi zadnjega rojstnega dne. S pomočjo računalniško podprtega telefonskega anketiranja je bilo anketiranih 818 posameznikov v starosti od 15 do 65 let.

Pri uteževanju je bil na osnovi populacijskih podatkov o starosti, izobrazbi, spolu, regiji, dohodku in statusu opravljen postopek prilagajanja kontrolnim spremenljivkam. V vseh navedenih kontrolnih spremenljivkah se torej vzorec ujema s slovensko populacijo.

5.2 Merski inštrument

Merski inštrument je bil anketni vprašalnik. Sestavljen je bil iz treh vsebinskih sklopov – avtomobili, farmacija ter e-nakupovanje, zastavljenih je bilo tudi nekaj vprašanj o informacijski pismenosti ter demografska vprašanja. Vzorec anketirancev je bil razdeljen na več skupin, posamezne skupine pa so prejele vprašanja iz različnih delov vprašalnika. Večina vprašanj v sklopu Farmacija je bila postavljenih polovici anketirancev (skupina A ali skupina B), nekatera pa četrtini anketirancev (skupine A1, A2, B1, B2). Začetne velikosti vzorca v posameznih skupinah so bile: Skupina A (239), A1 (119), A2 (117), B (272) in B1 (125).

Vprašanja so bila razdeljena med skupine anketirancev na naslednji način:

Vprašanje št. 1 – četrtina anketirancev (skupina A2, n =117)

Vprašanje št. 2 – polovica anketirancev (skupina A, n=239)

Vprašanje št. 3 – polovica anketirancev (skupina A, n= 239)

Vprašanje št. 8a– polovica anketirancev (skupina B, n=272)

Vprašanje št. 8b – polovica anketirancev (skupina B, n=272)

Vprašanje št. 9 – četrtina anketirancev (skupina A1, n=119)

Vprašanje št. 10/delno – četrtina anketirancev (skupina A1, n=119)

Vprašanje št. 11/delno – četrtina anketirancev (skupina B1, n=125)

5.3 Opis vzorca

Na anketo je odgovarjalo 818 respondentov, vendar so nas zanimali le tisti, ki so uporabniki interneta, natančneje le tisti, ki so vsaj mesečni uporabniki interneta. Tako je naš končni vzorec štel 613 oseb.

6. Viri in literatura

- **Vir 1:** Practice Online? Not Yet, Say Most Docs, e-marketer online, 23. 7. 2008, 18. 6. 2008, <http://www.emarketer.com/Article.aspx?id=1006368>, pridobljeno 27. 7. 2008
- **Vir 2:** Benchmarking ICT use among General Practitioners in Europe, april 2008, http://ec.europa.eu/information_society/eeurope/i2010/docs/benchmarking/gp_survey_final_report.pdf, pridobljeno 27. 12. 2008
- **Vir 3:** Online Health Information Category Grows At Rate Four Times Faster Than Total Internet, ComScore, 9. 10. 2008, <http://www.comscore.com/press/release.asp?press=2436>, pridobljeno 18. 11. 2008
- **Vir 4:** ePatients with a disability or chronic disease, Pew Internet & American life project, 8. 10. 2007, http://www.ris.org/uploadi/editor/1192534657EPatients_Chronic_Conditions_2007.pdf, pridobljeno 12. 12. 2008
- **Vir 5:** Taking the pulse Europe, white paper, Manhattan Research, december 2007, <http://www.manhattanresearch.com/products/physician/EUphysicians.aspx>, 18. 12. 2008
- **Vir 6:** Slovenci zaupamo zdravnikom, Gfk Gral- Iteco, september 2004, številka 34, <http://www.gfk.si/Inovice.php?NID=1083>, pridobljeno 18. 12. 2008
- **Vir 6a:** Videčnik, M. (2007): Zdravila brez recepta izven lekarn - da ali ne?, Gfk Gral- Iteco, julij 2007, številka 66, <http://www.gfk.si/Inovice.php?NID=1906>, pridobljeno 18. 12. 2008
- **Vir 7:** Health and Long- term care in the European Union, Eurobarometer, december 2008, http://www.ris.org/uploadi/editor/1219740489ebs_283_en.pdf, pridobljeno 12. 12. 2008
- **Vir 8:** eNaročanje na zdravniški pregled, Finance online, 9. 12. 2008, <http://www.finance.si/232056?src=pj091208>, pridobljeno 18. 12. 2008

- **Vir 9:** McGraw, D. (2008): Promoting the adoption and use of health information technology, Center for democracy and technology, 24. 7. 2008, <http://cdt.org/testimony/20080724mcgraw.pdf>, pridobljeno 12. 12. 2008
- **Vir 10:** Microsoft HealthVault, RelayHealth to connect doctors and patients, DigiNews4u, 22. 8. 2008, <http://www.diginews4u.com/tech-it/microsoft-healthvault-relayhealth-to-connect-doctors-and-patients-2208200848.html>, pridobljeno 18. 12. 2008
- **Vir 11:** Internet access and use in the EU27 in 2008, Europa.eu, <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=STAT/08/169>, 2. 12. 2008 pridobljeno 12. 12. 2008
- **Vir 12:** Ti. B. (2008): Ne kupujte zdravil preko spleta, Delo. Si, 6. 7. 2008, <http://www.delo.si/clanek/63280>, pridobljeno 12. 12. 2008
- **Vir 13:** Po zdravila v samopostrežno, 24ur.com, 17. 1. 2008, <http://24ur.com/servisi/vizita/po-zdravila-v-samopostrezno.html>, pridobljeno 27. 12. 2008

Drugi viri:

- Drčar Murko, M. (2008): Zdrava pismenost, IUS Software, 12. 5. 2008, http://www.ius.info/Novice/prikaz_Clanek.asp?id=35134&Skatla=17, pridobljeno 12. 12. 2008
- Eurostat, http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page?_pageid=1090,30070682,1090_33076576&dad=portal&schema=PORTAL, pridobljeno 19. 12. 2008
- Franc, M. (2008): Uporaba modernih tehnologij komuniciranja in iskanja informacij med zdravniki v Sloveniju, Diplomsko delo, Fakulteta za družbene vede
- Golec, D. (2008). Spletno nakupovanje zdravil, Diplomsko delo, Fakulteta za družbene vede
- Krapež, K. in Kronegger, L. (2007): The development of eServices in an Enlarged EU: eGovernment and eHealth in Slovenia

		n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
SPOL	Moški	13	19,1	40	58,8	3	4,4	7	10,3	0	0,0	4	5,9	1	1,5	68	100
	Ženski	12	25,0	19	39,6	2	4,2	6	12,5	2	4,2	6	12,5	1	2,1	48	100
STAROST	15 do 19	2	11,8	9	52,9	1	5,9	4	23,5	0	0,0	1	5,9	0	0,0	17	100
	20 do 24	6	31,6	7	36,8	3	15,8	3	15,8	0	0,0	0	0,0	0	0,0	19	100
	25 do 29	4	30,8	5	38,5	0	0,0	3	23,1	0	0,0	0	0,0	1	7,7	13	100
	30 do 39	6	28,6	9	42,9	0	0,0	0	0,0	0	0,0	5	23,8	1	4,8	21	100
	40 do 49	6	26,4	11	47,8	0	0,0	1	4,3	2	8,7	3	13,0	0	0,0	23	100
	50 do 59	1	5,3	15	78,9	0	0,0	2	10,5	0	0,0	1	5,3	0	0,0	19	100
	60 do 65	0	0,0	2	100	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	2	100
IZOBRAZBA	OŠ ali manj	3	50,0	3	50,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	6	100
	Poklicna šola	5	17,9	15	53,6	3	10,7	0	0,0	2	7,1	3	10,7	0	0,0	28	100
	Štiriletna SŠ	5	16,1	18	58,1	0	0,0	4	12,9	0	0,0	4	12,9	0	0,0	31	100
	Višja, VŠ ali več	6	23,1	12	46,2	0	0,0	4	15,4	0	0,0	3	11,5	1	3,8	26	100
	Šolajoči	6	24,0	11	44,0	1	4,0	6	24,0	0	0,0	1	4,0	0	0,0	25	100
REGIONA	Pomurska	0	0,0	3	100	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	3	100
	Podravska	7	30,4	11	47,8	0	0,0	3	13,0	0	0,0	2	8,7	0	0,0	23	100
	Koroška	1	14,3	3	42,9	0	0,0	3	42,9	0	0,0	0	0,0	0	0,0	7	100
	Savinjska	3	30,0	4	40,0	0	0,0	0	0,0	1	10,0	2	20,0	0	0,0	10	100
	Zasavska	1	33,3	2	66,7	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	3	100
	Spodnjeposavska	1	33,3	2	66,7	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	3	100
	JV Slovenija	1	12,5	3	37,5	3	37,5	1	12,5	0	0,0	0	0,0	0	0,0	8	100
	Osrednjeslovenska	8	25,0	17	53,1	0	0,0	4	12,5	0	0,0	1	3,1	2	6,3	32	100
	Gorenjska	0	0,0	7	63,6	0	0,0	1	9,1	2	18,2	1	9,1	0	0,0	11	100
	Notranjsko- Kraška	1	33,3	2	66,7	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	3	100
	Goriška	0	0,0	3	100	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	3	100
	Obalno- Kraška	3	27,3	3	27,3	1	9,1	1	9,1	0	0,0	3	27,3	0	0,0	11	100
	DOHODK (€)	Brez	0	0,0	3	100	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	3
do 345		2	28,6	3	42,9	0	0,0	1	14,3	0	0,0	1	14,3	0	0,0	7	100
nad 345- 690		4	17,4	15	65,2	0	0,0	2	8,7	0	0,0	2	8,7	0	0,0	23	100
nad 690- 1030		8	25,0	13	40,6	3	9,4	3	9,4	0	0,0	5	15,6	0	0,0	32	100
nad 1030- 1380		1	6,7	9	60,0	0	0,0	3	20,0	0	0,0	2	13,3	0	0,0	15	100
nad 1380		4	40,0	6	60,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	10	100
Šolajoči		4	25,0	6	37,5	1	6,3	4	25,0	0	0,0	1	6,3	0	0,0	16	100
INTERNET	večkrat dnevno	20	23,3	39	45,3	4	4,7	11	12,8	0	0,0	7	8,1	3	3,5	84	100
	skoraj vsak dan	2	11,8	11	64,7	0	0,0	2	11,8	0	0,0	2	11,8	0	0,0	17	100
	nekajkrat tedensko	3	23,1	8	61,5	0	0,0	0	0,0	1	7,7	1	7,7	0	0,0	13	100
	nekajkrat mesečno	0	0,0	1	25,0	4	3,3	0	0,0	2	50,0	1	25,0	0	0,0	8	100
AKUT	0 x	19	20,7	50	54,3	4	4,3	9	9,8	1	1,1	8	8,7	1	1,1	92	100
	1- 3 x	5	25	8	40	0	0	2	10	2	10	3	15	0	0,0	20	100
	4 in več x	1	33,3	0	0	0	0	2	66,7	0	0	0	0	0	0,0	3	100
KRON	da	7	28	12	48	0	0	3	12	2	8	1	4	0	0	25	100
	ne	18	20,5	46	52,3	4	4,5	10	11,4	0	0	9	10,2	1	0,9	88	100

Tabela 41: Pomembnost interneta kot vira zdravstvenih informacij- demografija

		sploh ni pomemben		ni pomemben		niti niti		pomemben		zelo je pomemben		SKUPAJ	
		n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
SPOL	Moški	21	14,9	10	7,1	50	35,5	39	27,7	21	14,9	141	100
	Ženski	5	5	8	7,9	30	29,7	30	29,7	28	27,7	101	100
	15 do 19	0	0	3	11,1	11	40,7	10	37	3	11,1	27	100

ST AR OS T	20 do 24	6	15,4	1	2,6	14	35,9	14	35,9	4	10,3	39	100
	25 do 29	1	3,8	2	7,7	9	34,6	5	19,2	9	34,6	26	100
	30 do 39	2	3,8	4	7,7	21	40,4	12	23,1	13	25	52	100
	40 do 49	5	10	6	12	15	30	17	34	7	14	50	100
	50 do 59	6	17,6	2	5,9	8	23,5	7	20,6	11	32,4	34	100
	60 do 65	3	37,5	0	0	1	12,5	3	37,5	1	12,5	8	100
IZO BR AZ BA	OŠ ali manj	0	0	0	0	8	61,5	5	38,5	0	0	13	100
	Poklicna šola	6	12,5	1	2,1	16	33,3	12	25	13	27,1	48	100
	Štiriletna SŠ	9	12,3	5	6,8	20	27,4	23	31,5	16	21,9	73	100
	Višja, VŠ ali več	7	12,5	8	14,3	18	32,1	12	21,4	11	19,6	56	100
	Šolajoči	2	4,1	4	8,2	19	38,8	16	32,7	8	16,3	49	100
RE GI JA	Pomurska	1	12,5	0	0	3	37,5	4	50	0	0	8	100
	Podravska	5	10,6	4	8,5	7	14,9	13	27,7	18	38,3	47	100
	Koroška	1	9,1	0	0	6	54,5	3	27,3	1	9,1	11	100
	Savinjska	3	12	1	4	7	28	12	48	2	8	25	100
	Zasavska	0	0	1	16,7	2	33,3	2	33,3	1	16,7	6	100
	Spodnjeposavska	1	16,7	0	0	3	50	1	16,7	1	16,7	6	100
	JV Slovenija	6	37,5	1	6,2	1	6,2	5	31,2	3	18,8	16	100
	Osrednjeslovenska	5	7,7	8	12,3	28	43,1	15	23,1	9	13,8	65	100
	Gorenjska	1	3,8	2	7,7	11	42,3	7	26,9	5	19,2	26	100
	Notranjsko- Kraška	0	0	1	25	2	50	0	0	1	25	4	100
	Goriška	2	20	0	0	2	20	3	30	3	30	10	100
	Obalno- Kraška	0	0	0	0	9	47,4	4	21,1	6	31,6	19	100
DO HO DE K (€)	Brez	0	0	0	0	3	100	0	0	0	0	3	100
	do 345	2	10	1	5	10	50	6	30	1	5	20	100
	nad 345- 690	5	11,1	2	4,4	14	31,1	11	24,4	13	28,9	45	100
	nad 690- 1030	10	15,6	3	4,7	20	31,2	17	26,6	14	21,9	64	100
	nad 1030- 1380	3	8,6	3	8,6	11	31,4	9	25,7	9	25,7	35	100
	nad 1380	2	10	2	10	5	25	8	40	3	15	20	100
INT ER NE T	Šolajoči	0	0	3	12	8	32	10	40	4	16	25	100
	večkrat dnevno	14	7,7	15	8,3	71	39,2	48	26,5	33	18,2	181	100
	skoraj vsak dan	4	16,7	0	0	6	25	8	33,3	6	25	24	100
	nekajkrat tedensko	7	25	1	3,6	3	10,7	10	35,7	7	25	28	100
AK UT	nekajkrat mesečno	0	0	1	14,3	0	0	3	42,9	3	42,9	7	100
	0 x	18	9,7	11	5,9	62	33,5	54	29,2	40	21,6	185	100
	1- 3 x	7	15,6	5	11,1	15	33,3	12	26,7	6	13,3	45	100
KR ON	4 in več x	0	0	0	0	2	25	3	37,5	3	37,5	8	100
	da	6	13	2	4,3	15	32,6	12	26,1	11	23,9	46	100
	ne	19	9,8	15	7,7	65	33,5	57	29,4	38	19,6	194	100

Tabela 42: Pogostost obiskovanja zdravstvenih forumov - demografija

		nikoli		enkrat		občasno		mesečno		tedensko		SKUPAJ	
		n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
SPOL	Moški	134	87,6	2	1,3	13	8,5	2	1,3	2	1,3	153	100
	Ženski	122	79,7	5	3,3	20	13,1	5	3,3	1	0,7	153	100
STA	15 do 19	40	81,6	0	0	6	12,2	2	4,1	1	2	49	100
	20 do 24	29	78,4	2	5,4	5	13,5	0	0	1	2,7	37	100

R O S T	25 do 29	29	74,4	2	5,1	5	12,8	3	7,7	0	0	39	100
	30 do 39	57	86,4	1	1,5	7	10,6	1	1,5	0	0	66	100
	40 do 49	65	82,3	3	3,8	7	8,9	2	2,5	2	2,5	79	100
	50 do 59	27	96,4	0	0	1	3,6	0	0	0	0	28	100
	60 do 65	8	80	0	0	1	10	0	0	1	10	10	100
I Z O B R A Z B A	OŠ ali manj	28	100	0	0	0	0	0	0	0	0	28	100
	Poklicna šola	54	87,1	0	0	3	4,8	3	4,8	2	3,2	62	100
	Štiriletna SŠ	71	81,6	4	4,6	8	9,2	3	3,4	1	1,1	87	100
	Višja, VŠ ali več	50	79,4	3	4,8	10	15,9	0	0	0	0	63	100
R E G I J A	Šolajoči	54	78,3	0	0	12	17,4	2	2,9	1	1,4	69	100
	Pomurska	20	74,1	3	11,1	3	11,1	1	3,7	0	0	27	100
	Podravska	55	88,7	1	1,6	5	8,1	1	1,6	0	0	62	100
	Koroška	2	28,6	0	0	4	57,1	0	0	1	14,3	7	100
	Savinjska	26	78,8	1	3	3	9,1	1	3	2	6,1	33	100
	Zasavska	10	90,9	0	0	1	9,1	0	0	0	0	11	100
	Spodnjeposavska	10	90,9	0	0	1	9,1	0	0	0	0	11	100
	JV Slovenija	18	85,7	0	0	3	14,3	0	0	0	0	21	100
	Osrednjeslovenska	61	85,9	2	2,8	8	11,3	0	0	0	0	71	100
	Gorenjska	30	76,9	0	0	3	7,7	5	12,8	1	2,6	39	100
	Notranjsko- Kraška	1	50	0	0	1	50	0	0	0	0	2	100
	Goriška	13	86,7	0	0	2	13,3	0	0	0	0	15	100
Obalno- Kraška	10	100	0	0	0	0	0	0	0	0	10	100	
D O H O D E K (€)	Brez	4	100	0	0	0	0	0	0	0	0	4	100
	do 345	24	80	2	6,7	4	13,3	0	0	0	0	30	100
	nad 345- 690	44	81,5	1	1,9	4	7,4	3	5,6	2	3,7	54	100
	nad 690- 1030	89	89,9	2	2	7	7,1	1	1	0	0	99	100
	nad 1030- 1380	20	87	0	0	2	8,7	1	4,3	0	0	23	100
	nad 1380	17	77,3	1	4,5	4	18,2	0	0	0	0	22	100
Šolajoči	34	73,9	0	0	9	19,6	2	4,3	1	2,2	46	100	
I N T E R N E T	večkrat dnevno	161	79,7	7	3,5	25	12,4	6	3	3	1,5	202	100
	skoraj vsak dan	41	85,4	1	2,1	4	8,3	1	2,1	1	2,1	48	100
	nekajkrat tedensko	31	93,9	0	0	2	6,1	0	0	0	0	33	100
	nekajkrat mesečno	23	92	0	0	2	8	0	0	0	0	25	100
A K U T	0 x	211	84,4	6	2,4	25	10	5	2	3	1,2	250	100
	1- 3 x	42	79,2	2	3,8	7	13,2	2	3,8	0	0	53	100
	4 in več x	4	80	0	0	1	20	0	0	0	0	5	100
K R O N	da	49	80,3	2	3,3	7	11,5	2	3,3	1	1,6	61	100
	ne	208	83,9	5	2	26	10,5	6	2,4	3	1,2	248	100

Ds: elektronsko kontaktirali kakšno ambulantno

		nikoli		enkrat		občasno		mesečno		tedensko		SKUPAJ	
		n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
S P O L	Moški	141	91	3	1,9	7	4,5	2	1,3	2	1,3	155	100
	Ženski	137	90,1	5	3,3	8	5,3	2	1,3	0	0	152	100

S P O L	Moški	10	14,5	4	5,8	16	23,2	16	23,2	23	33,3	69	100
	Ženski	2	4,3	2	4,3	9	19,1	18	38,3	16	34,0	47	100
S T A R O S T	15 do 19	0	0,0	1	5,3	5	26,3	6	31,6	7	36,8	19	100
	20 do 24	1	6,3	3	18,8	6	37,5	3	18,8	3	18,8	16	100
	25 do 29	1	7,1	0	0,0	2	14,3	6	42,9	5	35,7	14	100
	30 do 39	1	4,3	1	4,3	2	8,7	7	30,4	12	52,2	23	100
	40 do 49	2	8,7	2	8,7	5	21,7	7	30,4	7	30,4	23	100
	50 do 59	7	36,8	1	5,3	3	15,8	4	21,1	4	21,1	19	100
	60 do 65	0	0	0	0,0	2	66,7	0	0,0	1	33,3	3	100
I Z O B R A Z B A	OŠ ali manj	0	0,0	3	50,0	3	50,0	0	0,0	0	0,0	6	100
	Poklicna šola	5	20,0	2	8,0	0	0,0	8	32,0	10	40,0	25	100
	Štiriletna SŠ	4	12,5	1	3,1	9	28,1	8	25,0	10	31,3	32	100
	Višja, VŠ ali več	3	11,5	1	3,8	5	19,2	9	34,6	8	30,8	26	100
R E G I J A	Šolajoči	0	0,0	1	3,7	7	25,9	9	33,3	10	37,0	27	100
	Pomurska	1	33,3	0	0,0	2	66,7	0	0,0	0	0,0	3	100
	Podravska	4	16,7	0	0,0	4	16,7	6	25,0	10	41,7	24	100
	Koroška	0	0,0	0	0,0	1	12,5	6	75,0	1	12,5	8	100
	Savinjska	2	18,2	3	27,3	2	18,2	2	18,2	2	18,2	11	100
	Zasavska	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	2	100	2	100
	Spodnjeposavska	0	0,0	0	0,0	0	0,0	2	66,7	1	33,3	3	100
	JV Slovenija	0	0,0	0	0,0	1	20,0	3	60,0	1	20,0	5	100
	Osrednjeslovenska	1	3,0	1	3,0	8	24,2	9	27,3	14	42,4	33	100
	Gorenjska	1	9,1	3	27,3	2	18,2	3	27,3	2	18,2	11	100
	Notranjsko-Kraška	0	0,0	0	0,0	1	50,0	1	50,0	0	0,0	2	100
	Goriška	1	33,3	0	0,0	1	33,3	1	33,3	0	0,0	3	100
Obalno- Kraška	2	16,7	0	0,0	3	25,0	1	8,3	6	50,0	12	100	
D O H O D E K (€)	Brez	0	0,0	0	0,0	3	100	0	0,0	0	0,0	3	100
	do 345	0	0,0	0	0,0	2	28,6	3	42,9	2	28,6	7	100
	nad 345- 690	5	22,7	3	13,6	5	22,7	5	22,7	4	18,2	22	100
	nad 690- 1030	3	9,7	1	3,2	6	19,4	8	25,8	13	41,9	31	100
	nad 1030- 1380	4	28,6	0	0,0	3	21,4	3	21,4	4	28,6	14	100
	nad 1380	0	0,0	0	0,0	1	10,0	6	60,0	3	30,0	10	100
	Šolajoči	0	0,0	1	5,9	3	17,6	5	29,4	8	47,1	17	100
I N T E R N E T	večkrat dnevno	7	8,3	2	2,4	19	22,6	25	29,8	31	36,9	84	100
	skoraj vsak dan	3	17,6	0	0,0	4	23,5	4	23,5	6	35,3	17	100
	nekajkrat tedensko	3	23,1	3	23,1	2	15,4	3	23,1	2	15,4	13	100
	nekajkrat mesečno	0	0,0	2	50,0	1	25,0	1	25,0	0	0,0	4	100
A K U T	0 x	10	10,9	2	2,2	21	22,8	28	30,4	31	33,7	92	100
	1- 3 x	3	14,3	5	23,8	4	19	3	14,3	6	28,6	21	100
	4 in več x	0	0	0	0	0	0	2	66,7	1	33,3	3	100
K R O N	da	5	18,5	2	7,4	6	22,2	6	22,2	8	29,6	27	100
	ne	7	8	5	5,7	19	21,6	27	30,7	30	34,1	88	100

Tabela 44: Strinjanje s trditvijo: »Rad bi kupoval zdravila preko spletne lekarne«- demografija

		sploh se ne strinjamo		se ne strinjamo		niti niti		se strinjamo		popolnoma se strinjamo		SKUPAJ	
		n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
S P O L	Moški	29	40,3	14	19,4	14	19,4	14	19,4	1	1,4	72	100
	Ženski	23	47,9	7	14,6	12	25	5	10,4	1	2,1	48	100
S T A R O S T	15 do 19	6	33,3	4	22,2	6	33,3	2	11,1	0	0	18	100
	20 do 24	11	61,1	1	5,6	5	27,8	1	5,6	0	0	18	100
	25 do 29	7	53,8	1	7,7	4	30,8	1	7,7	0	0	13	100
	30 do 39	4	18,2	6	27,3	3	13,6	8	36,4	1	4,5	22	100
	40 do 49	11	47,8	5	21,7	3	13	4	17,4	0	0	23	100
	50 do 59	9	50	2	11,1	4	22,2	3	16,7	0	0	18	100
	60 do 65	4	100	0	0	0	0	0	0	0	0	4	100
I Z O B R A Z B A	OŠ ali manj	5	100	0	0	0	0	0	0	0	0	5	100
	Poklicna šola	9	33,3	3	11,1	5	18,5	10	37	0	0	27	100
	Štiriletna SŠ	18	54,5	6	18,2	6	18,2	3	9,1	0	0	33	100
	Višja, VŠ ali več	13	48,1	6	22,2	4	14,8	2	7,4	2	7,4	27	100
	Šolajoči	6	23,1	7	26,9	9	34,6	4	15,4	0	0	26	100
R E G I J A	Pomurska	3	75	0	0	1	25	0	0	0	0	4	100
	Podravska	11	45,8	4	16,7	5	20,8	4	16,7	0	0	24	100
	Koroška	1	14,3	1	14,3	5	71,4	0	0	0	0	7	100
	Savinjska	9	81,8	1	9,1	1	9,1	0	0	0	0	11	100
	Zasavska	1	50	0	0	1	50	0	0	0	0	2	100
	Spodnjeposavska	3	100	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
	JV Slovenija	4	50	1	12,5	1	12,5	2	25	0	0	8	100
	Osrednjeslovenska	9	27,3	9	27,3	7	21,2	8	24,2	0	0	33	100
	Gorenjska	6	54,5	1	9,1	2	18,2	1	9,1	1	9,1	11	100
	Notranjsko-Kraška	0	0	1	50	0	0	1	50	0	0	2	100
	Goriška	1	33,3	1	33,3	1	33,3	0	0	0	0	3	100
	Obalno- Kraška	6	50	2	16,7	1	8,3	3	25	0	0	12	100
D O H O D E K (€)	Brez	3	100	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
	do 345	2	33,3	1	16,7	1	16,7	2	33,3	0	0	6	100
	nad 345- 690	15	68,2	2	9,1	3	13,6	1	4,5	1	4,5	22	100
	nad 690- 1030	13	40,6	5	15,6	6	18,8	8	25	0	0	32	100
	nad 1030- 1380	8	53,3	3	20	3	20	1	6,7	0	0	15	100
	nad 1380	3	30	4	40	0	0	3	30	0	0	10	100
	Šolajoči	4	23,5	4	23,5	7	41,2	2	11,8	0	0	17	100
I N T E R N E T	večkrat dnevno	35	40,7	16	18,6	17	19,8	16	18,6	2	2,3	86	100
	skoraj vsak dan	5	27,8	5	27,8	5	27,8	3	16,7	0	0	18	100
	nekajkrat tedensko	10	76,9	0	0	3	23,1	0	0	0	0	13	100
	nekajkrat mesečno	2	66,7	0	0	1	33,3	0	0	0	0	3	100
A K U T	0 x	42	44,2	15	15,8	22	23,2	14	14,7	2	2,1	95	100
	1- 3 x	9	45	6	30	1	5	4	20	0	0	20	100
	4 in več x	0	0	0	0	2	66,7	1	33,3	0	0	3	100
K R O N	da	12	46,2	3	11,5	6	23,1	5	19,2	0	0	26	100
	ne	39	43,3	17	18,9	19	21,1	14	15,6	1	1,1	90	100

Tabela 45: Pogostost elektronskega kontaktiranja ambulant- demografija

		nikoli		enkrat		občasno		mesečno		tedensko		SKUPAJ	
		n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
S P O L	Moški	141	91	3	1,9	7	4,5	2	1,3	2	1,3	155	100
	Ženski	137	90,1	5	3,3	8	5,3	2	1,3	0	0	152	100
S T A R O S T	15 do 19	44	88	2	4	1	2	2	4	1	2	50	100
	20 do 24	33	89,2	1	2,7	3	8,1	0	0	0	0	37	100
	25 do 29	34	91,9	2	5,4	1	2,7	0	0	0	0	37	100
	30 do 39	60	90,9	1	1,5	4	6,1	1	1,5	0	0	66	100
	40 do 49	70	89,7	1	1,3	5	6,4	1	1,3	1	1,3	78	100
	50 do 59	26	96,3	0	0	1	3,7	0	0	0	0	27	100
	60 do 65	10	100	0	0	0	0	0	0	0	0	10	100
I Z O B R A Z B A	OŠ ali manj	28	100	0	0	0	0	0	0	0	0	28	100
	Poklicna šola	60	96,8	0	0	2	3,2	0	0	0	0	62	100
	Štiriletna SŠ	72	83,7	2	2,3	9	10,5	2	2,3	1	1,2	86	100
	Višja, VŠ ali več	56	90,3	3	4,8	3	4,8	0	0	0	0	62	100
	Šolajoči	63	90	3	4,3	1	1,4	2	2,9	1	1,4	70	100
R E G I J A	Pomurska	22	84,6	3	11,5	1	3,8	0	0	0	0	26	100
	Podravska	57	93,4	1	1,6	2	3,3	1	1,6	0	0	61	100
	Koroška	4	57,1	0	0	2	28,6	0	0	1	14,3	7	100
	Savinjska	30	88,2	1	2,9	2	5,9	0	0	1	2,9	34	100
	Zasavska	11	100	0	0	0	0	0	0	0	0	11	100
	Spodnjeposavska	10	90,9	0	0	0	0	1	9,1	0	0	11	100
	JV Slovenija	19	95	0	0	1	5	0	0	0	0	20	100
	Osrednjeslovenska	64	90,1	1	1,4	4	5,6	2	2,8	0	0	71	100
	Gorenjska	36	94,7	0	0	2	5,3	0	0	0	0	38	100
	Notranjsko-Kraška	1	50	1	50	0	0	0	0	0	0	2	100
	Goriška	14	93,3	0	0	1	6,7	0	0	0	0	15	100
	Obalno- Kraška	10	100	0	0	0	0	0	0	0	0	10	100
	D O H O D E K (€)	Brez	4	100	0	0	0	0	0	0	0	0	4
do 345		29	96,7	0	0	1	3,3	0	0	0	0	30	100
nad 345- 690		51	92,7	0	0	4	7,3	0	0	0	0	55	100
nad 690- 1030		91	92,9	2	2	5	5,1	0	0	0	0	98	100
nad 1030- 1380		20	87	0	0	1	4,3	1	4,3	1	4,3	23	100
nad 1380		18	85,7	2	9,5	1	4,8	0	0	0	0	21	100
Šolajoči		40	87	2	4,3	1	2,2	2	4,3	1	2,2	46	100
I N T E R N E T	večkrat dnevno	176	87,1	7	3,5	13	6,4	4	2	2	1	202	100
	skoraj vsak dan	46	95,8	1	2,1	1	2,1	0	0	0	0	48	100
	nekajkrat tedensko	33	100	0	0	0	0	0	0	0	0	33	100
	nekajkrat mesečno	23	92	0	0	2	8	0	0	0	0	25	100
A K U T	0 x	229	92	7	2,8	9	3,6	3	1,2	1	0,4	249	100
	1- 3 x	44	83	1	1,9	6	11,3	1	1,9	1	1,9	53	100
	4 in več x	5	100	0	0	0	0	0	0	0	0	5	100
K R	da	52	86,7	1	1,7	4	6,7	3	5	0	0	60	100
	ne	226	91,1	7	2,8	12	4,8	1	0,4	2	0,8	248	100

o													
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

FAR4Wa Žel bi imeli uradni spletni vir informacij o zdravilih - pooblaščen s strani države - brez komercialnih interesov

		sploh se ne strinjam		se ne strinjam		niti niti		se strinjam		popolno ma se strinjam		SKUPAJ	
		n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
S P O L	Moški	10	14,7	6	8,8	15	22,1	15	22,1	22	32,4	68	100
	Ženski	5	9,6	1	1,9	11	21,2	12	23,1	23	44,2	52	100
S T A R O S T	15 do 19	1	12,5	0	0,0	4	50,0	0	0,0	3	37,5	8	100
	20 do 24	0	0,0	6	28,6	5	23,8	4	19,0	6	28,6	21	100
	25 do 29	1	7,7	0	0,0	3	23,1	3	23,1	6	46,2	13	100
	30 do 39	4	13,3	1	3,3	8	26,7	2	6,7	15	50,0	30	100
	40 do 49	4	13,8	0	0,0	6	20,7	13	44,8	6	20,7	29	100
	50 do 59	4	25,0	0	0,0	1	6,3	4	25,0	7	43,8	16	100
	60 do 65	2	40,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	3	60,0	5	100
I Z O B R A Z B A	OŠ ali manj	0	0,0	0	0,0	3	37,5	2	25,0	3	37,5	8	100
	Poklicna šola	4	19,0	0	0,0	2	9,5	7	33,3	8	38,1	21	100
	Štiriletna SŠ	7	16,7	4	9,5	7	16,7	7	16,7	17	40,5	42	100
	Višja, VŠ ali več	3	10,7	3	10,7	5	17,9	7	25,0	10	35,7	28	100
	Šolajoči	2	8,7	1	4,3	9	39,1	3	13,0	8	34,8	23	100
R E G I J A	Pomurska	0	0,0	0	0,0	2	50,0	2	50,0	0	0,0	4	100
	Podravska	4	17,4	1	4,3	4	17,4	6	26,1	8	34,8	23	100
	Koroška	0	0,0	3	100	0	0,0	0	0,0	0	0,0	3	100
	Savinjska	2	14,3	1	7,1	4	28,6	2	14,3	5	35,7	14	100
	Zasavska	0	0,0	0	0,0	1	50,0	1	50,0	0	0,0	2	100
	Spodnjeposavska	0	0,0	0	0,0	1	25,0	1	25,0	2	50,0	4	100
	JV Slovenija	2	22,2	0	0,0	2	22,2	4	44,4	1	11,1	9	100
	Osrednjeslovenska	3	9,4	0	0,0	7	21,9	7	21,9	15	46,9	32	100
	Gorenjska	2	13,3	2	13,3	3	20,0	2	13,3	6	40,0	15	100
	Notranjsko-Kraška	0	0,0	0	0,0	1	100	0	0,0	0	0,0	1	100
	Goriška	1	14,3	0	0,0	0	0,0	2	28,6	4	57,1	7	100
Obalno- Kraška	2	33,3	0	0,0	1	16,7	0	0,0	3	50,0	6	100	
D O H O D E K (€)	do 345	0	0,0	1	7,7	3	23,1	2	15,4	7	53,8	13	100
	nad 345- 690	0	0,0	0	0,0	6	27,3	5	22,7	11	50,0	22	100
	nad 690- 1030	3	9,4	2	6,3	5	15,6	8	25,0	14	43,8	32	100
	nad 1030- 1380	3	15,0	1	5,0	6	30,0	5	25,0	5	25,0	20	100
	nad 1380	3	27,3	2	18,2	0	0,0	3	27,3	3	27,3	11	100
	Šolajoči	1	12,5	0	0,0	5	62,5	0	0,0	2	25,0	8	100
I N T E R N E T	večkrat dnevno	9	9,4	8	8,3	23	24,0	18	18,8	38	39,6	96	100
	skoraj vsak dan	1	16,7	0	0,0	1	16,7	2	33,3	2	33,3	6	100
	nekajkrat tedensko	6	35,3	0	0,0	2	11,8	6	35,3	3	17,6	17	100
	nekajkrat mesečno	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	25,0	3	75,0	4	100
A K	0 x	14	15,6	3	3,3	19	21,1	22	24,4	32	35,6	90	100
	1- 3 x	2	7,7	4	15,4	5	19,2	5	19,2	10	38,5	26	100

	4 in več x	0	0	1	25	1	25	0	0	2	50	4	100
K R O N	da	2	11,1	0	0	3	16,7	5	27,8	8	44,4	18	100
	ne	13	12,7	8	7,8	23	22,5	21	20,6	37	36,3	102	100

Gfd: Pripravljen bi bil plačati za zdravniški nasvet preko interneta, na primer razlago rentgenskih slik ali krvnega testa

		sploh se ne strinjam		se ne strinjam		niti niti		se strinjam		popolnoma se strinjam		SKUPAJ	
		n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
S P O L	Moški	34	46,6	7	9,6	16	21,9	12	16,4	4	5,5	73	100
	Ženski	21	43,8	7	14,6	12	25,0	6	12,5	2	4,2	48	100
S T A R O S T	15 do 19	8	47,1	3	17,6	3	17,6	3	17,6	0	0,0	17	100
	20 do 24	10	55,6	4	22,2	4	22,2	0	0,0	0	0,0	18	100
	25 do 29	9	69,2	0	0,0	4	30,8	0	0,0	0	0,0	13	100
	30 do 39	10	43,5	3	13,0	6	26,1	1	4,3	3	13,0	23	100
	40 do 49	7	30,4	1	4,3	5	21,7	7	30,4	3	13,0	23	100
	50 do 59	7	38,9	1	5,6	5	27,8	5	27,8	0	0,0	18	100
	60 do 65	3	100	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	3	100
I Z O B R A Z B A	OŠ ali manj	3	50,0	0	0,0	3	50,0	0	0,0	0	0,0	6	100
	Poklicna šola	12	44,4	0	0,0	5	18,5	6	22,2	4	14,8	27	100
	Štiriletna SŠ	15	45,5	5	15,2	7	21,2	5	15,2	1	3,0	33	100
	Višja, VŠ ali več	12	46,2	4	15,4	7	26,9	2	7,7	1	3,8	26	100
	Šolajoči	11	42,3	5	19,2	6	23,1	4	15,4	0	0,0	26	100
R E G I J A	Pomurska	1	25,0	0	0,0	3	75,0	0	0,0	0	0,0	4	100
	Podravska	17	70,8	1	4,2	4	16,7	2	8,3	0	0,0	24	100
	Koroška	2	28,6	2	28,6	2	28,6	1	14,3	0	0,0	7	100
	Savinjska	5	45,5	2	18,2	4	36,4	0	0,0	0	0,0	11	100
	Zasavska	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	50,0	1	50,0	2	100
	Spodnjeposavska	1	33,3	0	0,0	0	0,0	0	0,0	2	66,7	3	100
	JV Slovenija	4	50,0	2	25,0	0	0,0	2	25,0	0	0,0	8	100
	Osrednjeslovenska	11	33,3	5	15,2	9	27,3	8	24,2	0	0,0	33	100
	Gorenjska	5	50,0	1	10,0	4	40,0	0	0,0	0	0,0	10	100
	Notranjsko-Kraška	0	0,0	1	50,0	1	50,0	0	0,0	0	0,0	2	100
	Goriška	2	50,0	0	0,0	1	25,0	1	25,0	0	0,0	4	100
	Obalno- Kraška	7	53,8	1	7,7	0	0,0	2	15,4	3	23,1	13	100
	Brez	3	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	3	0
D O H O D E K (€)	do 345	3	42,9	3	42,9	1	14,3	0	0,0	0	0,0	7	100
	nad 345- 690	12	52,2	0	0,0	7	30,4	1	4,3	3	13,0	23	100
	nad 690- 1030	14	41,2	5	14,7	6	17,6	6	17,6	3	8,8	34	100
	nad 1030- 1380	6	40,0	0	0,0	5	33,3	3	20,0	1	6,7	15	100
	nad 1380	5	50,0	0	0,0	2	20,0	3	30,0	0	0,0	10	100
	Šolajoči	6	35,3	3	17,6	5	29,4	3	17,6	0	0,0	17	100
I N T E	večkrat dnevno	41	47,1	10	11,5	16	18,4	15	17,2	5	5,7	87	100
	skoraj vsak dan	7	41,2	3	17,6	5	29,4	2	11,8	0	0,0	17	100

R N A K U T	nekajkrat tedensko	5	41,7	1	8,3	5	41,7	0	0,0	1	8,3	12	100
	nekajkrat mesečno	2	50,0	0	0,0	1	25,0	1	25,0	0	0,0	4	100
	0 x	45	47,4	10	10,5	21	22,1	16	16,8	3	3,2	95	100
	1- 3 x	9	45	1	5	6	30	1	5	3	15	20	100
	4 in več x	0	0	1	33,3	1	33,3	1	33,3	0	0	3	100
K R O N	da	12	44,4	3	11,1	3	11,1	7	25,9	2	7,4	27	100
	ne	42	45,7	10	10,9	25	27,2	11	12	4	4,3	92	100

Fds: Ali bi zase dejali, da se pred pričetkom jemanja novega zdravila natančno prepričate (pisno ali ustno) o njegovi pravilni in varni uporabi?

		vedno		ponava di da		občas o		ponava di ne		nikoli		SKUPAJ	
		n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
S P O L	Moški	62	45,6	35	25,7	17	12,5	9	6,6	13	9,6	136	100
	Ženski	58	58,0	26	26,0	12	12,0	2	2,0	2	2,0	100	100
S T A R O S T	15 do 19	11	40,7	10	37,0	4	14,8	2	7,4	0	0,0	27	100
	20 do 24	13	32,5	13	32,5	8	20,0	3	7,5	3	7,5	40	100
	25 do 29	18	66,7	6	22,2	1	3,7	2	7,4	0	0,0	27	100
	30 do 39	25	48,1	13	25,0	5	9,6	2	3,8	7	13,5	52	100
	40 do 49	23	45,1	13	25,5	10	19,6	2	3,9	3	5,9	51	100
	50 do 59	22	66,7	5	15,2	2	6,1	1	3,0	3	9,1	33	100
	60 do 65	8	89	1	11,1	0	0,0	0	0,0	0	0,0	9	100
I Z O B R A Z B A	OŠ ali manj	5	41,7	2	16,7	5	41,7	0	0,0	0	0,0	12	100
	Poklicna šola	22	47,8	12	26,1	3	6,5	1	2,2	8	17,4	46	100
	Štiriletna SŠ	35	47,3	23	31,1	7	9,5	6	8,1	3	4,1	74	100
	Višja, VŠ ali več	36	65,5	9	16,4	6	10,9	1	1,8	3	5,5	55	100
	Šolajoči	22	44,9	15	30,6	8	16,3	3	6,1	1	2,0	49	100
R E G I J A	Pomurska	3	37,5	1	12,5	0	0,0	1	12,5	3	37,5	8	100
	Podravska	25	56,8	8	18,2	5	11,4	2	4,5	4	9,1	44	100
	Koroška	3	30,0	6	60,0	0	0,0	0	0,0	1	10,0	10	100
	Savinjska	15	60,0	2	8,0	5	20,0	2	8,0	1	4,0	25	100
	Zasavska	4	66,7	1	16,7	1	16,7	0	0,0	0	0,0	6	100
	Spodnjeposavska	3	50,0	0	0,0	3	50,0	0	0,0	0	0,0	6	100
	JV Slovenija	10	62,5	2	12,5	4	25,0	0	0,0	0	0,0	16	100
	Osrednjeslovenska	34	53,1	19	29,7	8	12,5	1	1,6	2	3,1	64	100
	Gorenjska	10	37,0	7	25,9	3	11,1	5	18,5	2	7,4	27	100
	Notranjsko-Kraška	1	20,0	3	60,0	1	20,0	0	0,0	0	0,0	5	100
	Goriška	4	40,0	6	60,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	10	100
Obalno- Kraška	10	52,6	4	21,1	1	5,3	1	5,3	3	15,8	19	100	
Brez	3	100	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	3	100	
D O H O D E K (€)	do 345	11	57,9	4	21,1	2	10,5	1	5,3	1	5,3	19	100
	nad 345- 690	18	40,9	14	31,8	9	20,5	1	2,3	2	4,5	44	100
	nad 690- 1030	31	49,2	17	27,0	5	7,9	5	7,9	5	7,9	63	100
	nad 1030- 1380	22	62,9	8	22,9	4	11,4	1	2,9	0	0,0	35	100
	nad 1380	12	57,1	3	14,3	2	9,5	0	0,0	4	19,0	21	100
	Šolajoči	10	40,0	9	36,0	4	16,0	2	8,0	0	0,0	25	100

IN TE R N E T	večkrat dnevno	96	53,9	43	24,2	18	10,1	9	5,1	12	6,7	178	100
	skoraj vsak dan	9	37,5	8	33,3	5	20,8	1	4,2	1	4,2	24	100
	nekajkrat tedensko	13	43,3	10	33,3	5	16,7	1	3,3	1	3,3	30	100
	nekajkrat mesečno	2	28,6	0	0,0	2	28,6	1	14,3	2	28,6	7	100
A K U T	0 x	91	51	48	27	20	11	11	6	10	6	180	100
	1- 3 x	23	50	11	24	7	15	0	0	5	11	46	100
	4 in več x	5	63	2	25	1	13	0	0	0	0	8	100
K R O N	da	27	60	11	24,4	3	6,7	1	2,2	3	6,7	45	100
	ne	93	48,9	50	26,3	25	13,2	10	5,3	12	6,3	190	100

Fd: informiral bi se na pooblaščen spletni strani, naročilo/nakup pa bi realiziral v klasični lekarni

		sploh se ne strinjam		se ne strinjam		niti niti		se strinjam		popolnoma se strinjam		SKUPAJ	
		n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
S P O L	Moški	3	4,2	2	2,8	9	12,5	23	31,9	35	48,6	72	100
	Ženski	4	6,3	3	4,7	11	17,2	20	31,3	26	40,6	64	100
S T A R O S T	15 do 19	1	3,8	0	0,0	7	26,9	7	26,9	11	42,3	26	100
	20 do 24	0	0,0	1	6,3	2	12,5	10	62,5	3	18,8	16	100
	25 do 29	0	0,0	1	5,9	4	23,5	2	11,8	10	58,8	17	100
	30 do 39	5	14,3	2	5,7	3	8,6	9	25,7	16	45,7	35	100
	40 do 49	1	4,0	1	4,0	3	12,0	7	28,0	13	52,0	25	100
	50 do 59	0	0,0	0	0,0	0	0,0	6	46,2	7	53,8	13	100
	60 do 65	1	25	0	0,0	1	25,0	1	25,0	1	25,0	4	100
I Z O B R A Z B A	OŠ ali manj	3	60,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	2	40,0	5	100
	Poklicna šola	0	0,0	0	0,0	0	0,0	10	35,7	18	64,3	28	100
	Štiriletna SŠ	3	7,0	2	4,7	8	18,6	15	34,9	15	34,9	43	100
	Višja, VŠ ali več	1	3,7	2	7,4	4	14,8	8	29,6	12	44,4	27	100
	Šolajoči	1	2,8	1	2,8	9	25,0	10	27,8	15	41,7	36	100
R E G I J A	Pomurska	0	0,0	0	0,0	1	11,1	5	55,6	3	33,3	9	100
	Podravska	0	0,0	1	3,7	8	29,6	6	22,2	12	44,4	27	100
	Koroška	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	50,0	1	50,0	2	100
	Savinjska	0	0,0	1	6,3	2	12,5	6	37,5	7	43,8	16	100
	Zasavska	0	0,0	0	0,0	1	33,3	1	33,3	1	33,3	3	100
	Spodnjeposavska	3	37,5	1	12,5	0	0,0	2	25,0	2	25,0	8	100
	JV Slovenija	1	7,7	1	7,7	1	7,7	6	46,2	4	30,8	13	100
	Osrednjeslovenska	2	6,7	1	3,3	3	10,0	9	30,0	15	20,0	30	70
	Gorenjska	0	0,0	0	0,0	2	12,5	5	31,3	9	56,3	16	100
	Notranjsko-Kraška	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	100	1	100
	Goriška	1	16,7	0	0,0	2	33,3	0	0,0	3	50,0	6	100
	Obalno- Kraška	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	33,3	2	66,7	3	100
	Brez	3	75,0	0	0,0	1	25,0	0	0,0	0	0,0	4	100

D O H O D E K (€)	do 345	0	0,0	0	0,0	1	7,1	5	35,7	8	57,1	14	100
	nad 345- 690	2	8,7	0	0,0	4	17,4	6	26,1	11	47,8	23	100
	nad 690- 1030	0	0,0	3	7,7	5	12,8	17	43,6	14	35,9	39	100
	nad 1030- 1380	0	0,0	0	0,0	3	33,3	3	33,3	3	33,3	9	100
	nad 1380	1	9,1	1	9,1	1	9,1	1	9,1	7	63,6	11	100
I N T E R N E T	Šolajoči	1	4,2	1	4,2	6	25,0	6	25,0	10	41,7	24	100
	večkrat dnevno	6	6,3	2	2,1	15	15,6	31	32,3	42	43,8	96	100
	skoraj vsak dan	0	0,0	1	5,6	1	5,6	3	16,7	13	72,2	18	100
	nekajkrat tedensko	0	0,0	0	0,0	4	33,3	5	41,7	3	25,0	12	100
A K U T	nekajkrat mesečno	0	0,0	1	11,1	0	0,0	5	55,6	3	33,3	9	100
	0 x	5	4,7	3	2,8	18	16,8	34	31,8	47	43,9	107	100
	1- 3 x	1	3,8	1	3,8	2	7,7	9	34,6	13	50	26	100
K R O N	4 in več x	1	33,3	0	0	0	0	0	0	2	66,7	3	100
	da	0	0	1	4	3	12	10	40	11	44	25	100
	ne	6	5,5	3	2,7	17	15,5	33	30	51	46,4	110	100

Fsda: ne znam dovolj dobro iskati na internetu * Kako pogosto ga uporabljate?
Crosstabulation

		sploh ni ovira		ni ovira		niti niti		je ovira		zelo velika ovira		SKUPAJ	
		n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
S P O L	Moški	45	55,6	9	11,1	7	8,6	15	18,5	5	6,2	81	100
	Ženski	48	57,8	19	22,9	10	12,0	3	3,6	3	3,6	83	100
S T A R O S T	15 do 19	20	83,3	0	0,0	2	8,3	2	8,3	0	0,0	24	100
	20 do 24	12	57,1	5	23,8	2	9,5	1	4,8	1	4,8	21	100
	25 do 29	16	76,2	2	9,5	0	0,0	1	4,8	2	9,5	21	100
	30 do 39	20	69,0	3	10,3	2	6,9	3	10,3	1	3,4	29	100
	40 do 49	19	37,3	15	29,4	7	13,7	7	13,7	3	5,9	51	100
	50 do 59	6	46,2	2	15,4	4	30,8	1	7,7	0	0,0	13	100
	60 do 65	0	0	0	0,0	0	0,0	3	60,0	2	40,0	5	100
I Z O B R A Z B A	OŠ ali manj	11	44,0	8	32,0	3	12,0	3	12,0	0	0,0	25	100
	Poklicna šola	15	42,9	4	11,4	4	11,4	8	22,9	4	11,4	35	100
	Štiriletna SŠ	20	52,6	6	15,8	5	13,2	4	10,5	3	7,9	38	100
	Višja, VŠ ali več	24	68,6	7	20,0	2	5,7	1	2,9	1	2,9	35	100
R E G I J A	Šolajoči	24	68,6	3	8,6	4	11,4	3	8,6	1	2,9	35	100
	Pomurska	9	20,0	6	33,3	0	0,0	1	5,6	2	11,1	18	70
	Podravska	13	40,6	2	6,3	5	15,6	7	21,9	5	15,6	32	100
	Koroška	1	16,7	4	66,7	0	0,0	1	16,7	0	0,0	6	100
	Savinjska	11	68,8	2	12,5	2	12,5	1	6,3	0	0,0	16	100
	Zasavska	7	87,5	1	12,5	0	0,0	0	0,0	0	0,0	8	100
	Spodnjeposavska	1	33,3	1	33,3	1	33,3	0	0,0	0	0,0	3	100
	JV Slovenija	4	50,0	1	12,5	2	25,0	0	0,0	1	12,5	8	100
	Osrednjeslovenska	21	58,3	9	25,0	3	8,3	3	8,3	0	0,0	36	100
Gorenjska	17	81,0	0	0,0	3	14,3	1	4,8	0	0,0	21	100	

	Notranjsko-Kraška	1	100	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	100
	Goriška	4	50,0	1	12,5	0	0,0	3	37,5	0	0,0	8	100
	Obalno- Kraška	4	66,7	1	16,7	0	0,0	0	0,0	1	16,7	6	100
D O H O D E K (€)	do 345	9	52,9	2	11,8	4	23,5	1	5,9	1	5,9	17	100
	nad 345- 690	10	33,3	8	26,7	6	20,0	2	6,7	4	13,3	30	100
	nad 690- 1030	28	49,1	11	19,3	5	8,8	11	19,3	2	3,5	57	100
	nad 1030- 1380	10	83,3	1	8,3	0	0,0	1	8,3	0	0,0	12	100
	nad 1380	8	80,0	1	10,0	0	0,0	0	0,0	1	10,0	10	100
	Šolajoči	18	81,8	0	0,0	2	9,1	2	9,1	0	0,0	22	100
I N T E R N E T	večkrat dnevno	64	64,0	16	16	7	7,0	8	8,0	5	5,0	100	100
	skoraj vsak dan	14	48,3	4	13,8	3	10,3	6	20,7	2	6,9	29	100
	nekajkrat tedensko	10	52,6	3	15,8	4	21,1	1	5,3	1	5,3	19	100
	nekajkrat mesečno	5	33,3	5	33,3	2	13,3	3	20,0	0	0,0	15	100

DW: Slovenska država je dobro poskrbela za zdravstveno varstvo

		sploh se ne strinjam		se ne strinjam		niti niti		se strinjam		popolnoma se strinjam		SKUPAJ	
		n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
S P O L	Moški	19	22,9	6	7,2	32	38,6	18	21,7	8	9,6	83	100
	Ženski	10	11,5	24	27,6	26	29,9	19	21,8	8	9,2	87	100
S T A R O S T	15 do 19	3	12,5	1	4,2	4	16,7	11	45,8	5	20,8	24	100
	20 do 24	4	19,0	2	9,5	10	47,6	4	19,0	1	4,8	21	100
	25 do 29	7	33,3	2	9,5	8	38,1	4	19,0	0	0,0	21	100
	30 do 39	1	3,3	9	30,0	12	40,0	4	13,3	4	13,3	30	100
	40 do 49	11	20,0	14	25,5	18	32,7	8	14,5	4	7,3	55	100
	50 do 59	3	21,4	2	14,3	3	21,4	4	28,6	2	14,3	14	100
	60 do 65	0	0	0	0,0	3	50,0	3	50,0	0	0,0	6	100
I Z O B R A Z B A	OŠ ali manj	5	20,8	8	33,3	3	12,5	8	33,3	0	0,0	24	100
	Poklicna šola	8	22,9	3	8,6	18	51,4	1	2,9	5	14,3	35	100
	Štiriletna SŠ	11	26,2	6	14,3	15	35,7	7	16,7	3	7,1	42	100
	Višja, VŠ ali več	3	8,3	12	33,3	12	33,3	7	19,4	2	5,6	36	100
	Šolajoči	2	5,7	2	5,7	10	28,6	15	42,9	6	17,1	35	100
R E G I J A	Pomurska	1	5,9	5	29,4	3	17,6	8	47,1	0	0,0	17	100
	Podravska	6	17,6	6	17,6	8	23,5	10	29,4	4	11,8	34	100
	Koroška	0	0,0	0	0,0	0	0,0	2	40,0	3	60,0	5	100
	Savinjska	4	26,7	0	0,0	6	40,0	3	20,0	2	13,3	15	100
	Zasavska	3	33,3	3	33,3	3	33,3	0	0,0	0	0,0	9	100
	Spodnjeposavska	0	0,0	1	25,0	1	25,0	1	25,0	1	25,0	4	100
	JV Slovenija	1	11,1	1	11,1	4	44,4	3	33,3	0	0,0	9	100

	Osrednjeslovenska	6	14,6	9	22,0	17	41,5	6	14,6	3	7,3	41	100
	Gorenjska	5	22,7	1	4,5	13	59,1	1	4,5	2	9,1	22	100
	Notranjsko-Kraška	0	0,0	0	0,0	1	100	0	0,0	0	0,0	1	100
	Goriška	3	33,3	2	22,2	1	11,1	2	22,2	1	11,1	9	100
	Obalno- Kraška	0	0,0	3	42,9	1	14,3	2	28,6	1	14,3	7	100
D O H O D E K (€)	do 345	5	29,4	4	23,5	5	29,4	2	11,8	1	5,9	17	100
	nad 345- 690	4	12,5	5	15,6	12	37,5	7	21,9	4	12,5	32	100
	nad 690- 1030	14	23,3	10	16,7	22	36,7	9	15,0	5	8,3	60	100
	nad 1030- 1380	2	14,3	3	21,4	6	42,9	3	21,4	0	0,0	14	100
	nad 1380	3	27,3	3	27,3	4	36,4	0	0,0	1	9,1	11	100
I N T E R N E T	Šolajoči	0	0,0	1	4,8	3	14,3	12	57,1	5	23,8	21	100
	večkrat dnevno	18	17,1	20	19	36	34,3	22	21,0	9	8,6	105	100
	skoraj vsak dan	5	16,7	5	16,7	10	33,3	9	30,0	1	3,3	30	100
	nekajkrat tedensko	5	23,8	3	14,3	7	33,3	5	23,8	1	4,8	21	100
	nekajkrat mesečno	1	6,7	3	20,0	5	33,3	1	6,7	5	33,3	15	100
A K U T	0 x	27	19,1	22	15,6	49	34,8	34	24,1	9	6,4	141	100
	1- 3 x	3	11,1	8	29,6	7	25,9	3	11,1	6	22,2	27	100
	4 in več x	0	0	1	33,3	1	33,3	0	0	1	33,3	3	100
K R O N	da	3	8,6	11	31,4	10	28,6	6	17,1	5	14,3	35	100
	ne	27	19,9	20	14,7	47	34,6	31	22,8	11	8,1	136	100

Fd: Osebni stik in pogovor s farmacevtom v lekarni mi veliko pomenita.

		sploh se ne strinjam		se ne strinjam		niti niti		se strinjam		popolnoma se strinjam		SKUPAJ	
		n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
S P O L	Moški	5	6,3	3	3,8	15	18,8	16	20,0	41	51,3	80	100
	Ženski	2	2,3	1	1,1	9	10,2	24	27,3	52	59,1	88	100
S T A R O S T	15 do 19	3	12,0	2	8,0	6	24,0	7	28,0	7	28,0	25	100
	20 do 24	1	4,5	1	4,5	2	9,1	6	27,3	12	54,5	22	100
	25 do 29	0	0,0	0	0,0	4	20,0	2	10,0	14	70,0	20	100
	30 do 39	0	0,0	1	3,7	3	11,1	13	48,1	10	37,0	27	100
	40 do 49	2	3,8	1	1,9	7	13,2	6	11,3	37	69,8	53	100
	50 do 59	2	14,3	0	0,0	1	7,1	4	28,6	7	50,0	14	100
	60 do 65	0	0	0	0,0	0	0,0	1	14,3	6	85,7	7	100
I Z O B R A Z B A	OŠ ali manj	5	21,7	0	0,0	0	0,0	0	0,0	18	78,3	23	100
	Poklicna šola	2	6,3	0	0,0	4	12,5	7	21,9	19	59,4	32	100
	Štiriletna SŠ	0	0,0	1	2,4	7	16,7	11	24,2	23	54,8	42	98
	Višja, VŠ ali več	0	0,0	1	2,8	5	13,9	10	27,8	20	55,4	36	100
R E G I J A	Šolajoči	1	2,9	2	5,7	7	20,0	14	10,0	11	31,4	35	70
	Pomurska	0	0,0	0	0,0	1	5,9	5	29,4	11	64,7	17	100
	Podravska	0	0,0	3	8,8	7	20,6	5	14,7	19	55,9	34	100
	Koroška	0	0,0	0	0,0	0	0,0	2	40,0	3	60,0	5	100
	Savinjska	2	11,8	0	0,0	2	11,8	5	29,4	8	47,1	17	100
	Zasavska	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	8	100	8	100

	Spodnjeposavska	1	25,0	0	0,0	0	0,0	1	25,0	2	50,0	4	100
	JV Slovenija	0	0,0	0	0,0	2	25,0	2	25,0	4	50,0	8	100
	Osrednjeslovenska	2	5,0	1	2,5	4	10,0	13	32,5	20	50,0	40	100
	Gorenjska	3	15,8	1	5,3	4	21,1	0	0,0	11	57,9	19	100
	Notranjsko-Kraška	0	0,0	0	0,0	1	100	0	0,0	0	0,0	1	100
	Goriška	0	0,0	0	0,0	1	12,5	5	62,5	2	25,0	8	100
	Obalno- Kraška	0	0,0	0	0,0	0	0,0	3	50,0	3	50,0	6	100
D O H O D E K (€)	do 345	0	0,0	1	5,9	2	11,8	2	11,8	12	70,6	17	100
	nad 345- 690	3	9,7	0	0,0	5	16,1	8	25,8	15	48,4	31	100
	nad 690- 1030	3	5,0	1	1,7	2	3,3	14	23,3	40	66,7	60	100
	nad 1030- 1380	0	0,0	0	0,0	4	30,8	0	0,0	9	69,2	13	100
	nad 1380	2	18,2	1	9,1	3	27,3	2	18,2	3	27,3	11	100
	Šolajoči	0	0,0	2	8,7	6	26,1	9	39,1	6	26,1	23	100
I N T E R N E T	večkrat dnevno	3	2,9	4	3,8	19	18,1	24	22,9	55	52,4	105	100
	skoraj vsak dan	0	0,0	0	0,0	4	13,3	11	36,7	15	50,0	30	100
	nekajkrat tedensko	3	16,7	0	0,0	0	0,0	2	11,1	13	72,2	18	100
	nekajkrat mesečno	2	12,5	1	6,3	0	0,0	4	25,0	9	56,3	16	100
A K U T	0 x	7	5	5	3,6	17	12,2	32	23	78	56,1	139	100
	1- 3 x	0	0	0	0	6	23,1	9	34,6	11	42,3	26	100
	4 in več x	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100	3	100
K R O N	da	0	0	0	0	1	2,9	7	20	27	77,1	35	100
	ne	8	6	5	3,7	23	17,2	33	24,6	65	48,5	134	100

Dsa: Ali imate eno ali več kroničnih bolezni...?

		da		ne		SKUPAJ	
		n	%	n	%	n	%
S P O L	Moški	42	14,2	253	85,8	295	100
	Ženski	64	25,3	189	74,7	253	100
S T A R O S T	15 do 19	7	9,1	70	90,9	77	100
	20 do 24	11	14,5	65	85,5	76	100
	25 do 29	7	10,8	58	89,2	65	100
	30 do 39	19	16,2	98	83,8	117	100
	40 do 49	32	24,8	97	75,2	129	100
	50 do 59	18	28,6	45	71,4	63	100
	60 do 65	11	58	8	42,1	19	100
I Z O B R A Z B A	OŠ ali manj	5	12,2	36	87,8	41	100
	Poklicna šola	26	23,6	84	76,4	110	100
	Štiriletna SŠ	32	20,1	127	79,9	159	100
	Višja, VŠ ali več	25	21,4	92	78,6	117	100
R E	Šolajoči	18	15,1	101	84,9	119	100
	Pomurska	9	26,5	25	73,5	34	100
	Podravska	19	17,4	90	82,6	109	100
	Koroška	2	11,1	16	88,9	18	100

GI JA	Savinjska	10	17,2	48	82,8	58	100
	Zasavska	6	35,3	11	64,7	17	100
	Spodnjeposavska	5	29,4	12	70,6	17	100
	JV Slovenija	6	15,8	32	84,2	38	100
	Osrednjeslovenska	26	19,4	108	80,6	134	100
	Gorenjska	12	18,5	53	81,5	65	100
	Notranjsko-Kraška	2	28,6	5	71,4	7	100
	Goriška	4	16,0	21	84,0	25	100
	Obalno- Kraška	7	25,0	21	75,0	28	100
D O H O D E K (€)	Brez	0	0,0	6	100	6	100
	do 345	10	20,4	39	79,6	49	100
	nad 345- 690	27	27,6	71	72,4	98	100
	nad 690- 1030	29	17,8	134	82,2	163	100
	nad 1030- 1380	13	22,0	46	78,0	59	100
	nad 1380	5	11,9	37	88,1	42	100
	Šolajoci	8	11,3	63	88,7	71	100

Ds: Kako pogosto obiskujete najdi.si

		ne poznam spletne strani		slišal(a) zanjo		enkrat že obiskal(a)		obiskuje m občasno		obiskujem mesečno		obiskuje m tedensko		obiskuje m dnevno		Skupaj	
		n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
S P O L	Moški	12	17,6	5	7,4	4	5,9	21	30,9	3	4,4	14	20,6	9	13,2	68	100
	Ženski	3	5,7	4	7,5	3	5,7	14	26,4	6	11,3	13	24,5	10	18,9	53	100
S T A R O S T	15 do 19	0	0	0	0	1	12,5	3	37,5	1	12,5	1	12,5	2	25	8	100
	20 do 24	2	9,5	1	4,8	1	4,8	5	23,8	1	4,8	10	47,6	1	4,8	21	100
	25 do 29	1	8,3	0	0	3	25	2	16,7	0	0	2	16,7	4	33,3	12	100
	30 do 39	1	3,4	5	17,2	0	0	7	24,1	3	10,3	6	20,7	7	24,1	29	100
	40 do 49	4	14,3	2	7,1	1	3,6	10	35,7	2	7,1	6	21,4	3	10,7	28	100
	50 do 59	4	23,5	1	5,9	1	5,9	7	41,2	1	5,9	2	11,8	1	5,9	17	100
	60 do 65	2	50	0	0	0	0	1	25	0	0	1	25	0	0	4	100
I Z O B R A Z B A	OŠ ali manj	3	37,5	0	0	3	37,5	2	25	0	0	0	0	0	0	8	100
	Poklicna šola	3	14,3	2	9,5	0	0	11	52,4	2	9,5	2	9,5	1	4,8	21	100
	Štiriletna SŠ	6	14,3	3	7,1	2	4,8	10	23,8	2	4,8	14	33,3	5	11,9	42	100
	Višja, VŠ ali več	3	10	2	6,7	0	0	7	23,3	3	10	7	23,3	8	26,7	30	100
	Šolajoci	1	4,5	1	4,5	3	13,6	5	22,7	2	9,1	6	27,3	4	18,2	22	100
R E	Pomurska	0	0	0	0	0	0	2	40	0	0	2	40	1	20	5	100
	Podravska	1	4,3	0	0	3	13	10	43,5	4	17,4	2	8,7	3	13	23	100

GI JA	Koroška	0	0	0	0	0	0	1	33,3	0	0	2	66,7	0	0	3	100
	Savinjska	4	26,7	2	13,3	0	0	1	6,7	1	6,7	6	40	1	6,7	15	100
	Zasavska	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	50	1	50	2	100
	Spodnjeposavska	0	0	0	0	0	0	3	100	0	0	0	0	0	0	3	100
	JV Slovenija	2	22,2	0	0	0	0	3	33,3	0	0	2	22,2	2	22,2	9	100
	Osrednjeslovenska	6	18,8	3	9,4	3	9,4	8	25	1	3,1	6	18,8	5	15,6	32	100
	Gorenjska	1	6,2	3	18,8	1	6,2	4	25	0	0	4	25	3	18,8	16	100
	Notranjsko-Kraška	1	100	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	100
	Goriška	1	14,3	0	0	0	0	4	57,1	0	0	1	14,3	1	14,3	7	100
	Obalno- Kraška	0	0	1	16,7	0	0	0	0	3	50	1	16,7	1	16,7	6	100
D O H O D E K (€)	Brez	0	0	1	7,7	3	23,1	3	23,1	0	0	3	23,1	3	23,1	13	100
	do 345	2	9,1	0	0	2	9,1	9	40,9	2	9,1	6	27,3	1	4,5	22	100
	nad 345- 690	6	19,4	1	3,2	0	0	10	32,3	2	6,5	6	19,4	6	19,4	31	100
	nad 690- 1030	4	19	4	19	0	0	5	23,8	2	9,5	3	14,3	3	14,3	21	100
	nad 1030- 1380	0	0	0	0	0	0	1	10	1	10	5	50	3	30	10	100
	nad 1380	0	0	0	0	1	12,5	3	37,5	1	12,5	1	12,5	2	25	8	100
	Šolajoči	11	11,6	8	8,4	6	6,3	23	24,2	8	8,4	22	23,2	17	17,9	95	100
I N T E R N E T	večkrat dnevno	0	0	0	0	0	0	3	50	0	0	1	16,7	2	33,3	6	100
	skoraj vsak dan	4	25	0	0	0	0	7	43,8	1	6,2	4	25	0	0	16	100
	nekajkrat tedensko	1	25	0	0	0	0	2	50	0	0	1	25	0	0	4	100
	nekajkrat mesečno															0	0
A K U T	0 x	12	13,2	7	7,7	4	4,4	28	30,8	4	4,4	19	20,9	17	18,7	91	100
	1- 3 x	2	8	1	4	3	12	8	32	2	8	7	28	2	8	25	100
	4 in več x	0	0	0	0	0	0	0	0	3	60	2	40	0	0	5	100
K R O N	da	3	15	4	20	1	5	3	15	1	5	4	20	4	20	20	100
	ne	12	11,5	5	4,8	7	6,7	33	31,7	8	7,7	24	23,1	15	14,4	104	100

Dsd: Ni dovolj kvalitetnih vsebin v slovenščini

		sploh ni ovira		ni ovira		niti niti		je ovira		zelo velika ovira		SKUPAJ	
		n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
S P O L	Moški	13	17,8	18	24,7	15	20,5	19	26	8	11	73	100
	Ženski	21	25,6	17	20,7	21	25,6	15	18,3	8	9,8	82	100
S T A R O S T	15 do 19	6	24	4	16	5	20	5	20	5	20	25	100
	20 do 24	4	20	2	10	7	35	6	30	1	5	20	100
	25 do 29	8	38,1	5	23,8	6	28,6	1	4,8	1	4,8	21	100
	30 do 39	3	12	9	36	8	32	5	20	0	0	25	100
	40 do 49	11	23,9	13	28,3	6	13	10	21,7	6	13	46	100
	50 do 59	2	15,4	2	15,4	4	30,8	4	30,8	1	7,7	13	100
	60 do 65	0	0	0	0	1	20	3	60	1	20	5	100
I Z O B R A Z B	OŠ ali manj	11	44	8	32	0	0	3	12	3	12	25	100
	Poklicna šola	4	13,8	3	10,3	9	31	9	31	4	13,8	29	100
	Štiriletna SŠ	8	23,5	12	35,3	7	20,6	6	17,6	1	2,9	34	100
	Višja, VŠ ali več	5	15,6	8	25	11	34,4	7	21,9	1	3,1	32	100
	Šolajoči	5	14,3	4	11,4	10	28,6	10	28,6	6	17,1	35	100

A R E G I J A	Pomurska	5	29,4	4	23,5	7	41,2	0	0	1	5,9	17	100
	Podravska	5	15,2	7	21,2	11	33,3	8	24,2	2	6,1	33	100
	Koroška	0	0	1	25	0	0	3	75	0	0	4	100
	Savinjska	5	33,3	1	6,7	2	13,3	5	33,3	2	13,3	15	100
	Zasavska	3	33,3	0	0	2	22,2	1	11,1	3	33,3	9	100
	Spodnjeposavska	1	33,3	2	66,7	0	0	0	0	0	0	3	100
	JV Slovenija	2	25	2	25	1	12,5	1	12,5	2	25	8	100
	Osrednjeslovenska	7	20	10	28,6	7	20	9	25,7	2	5,7	35	100
	Gorenjska	5	27,8	5	27,8	5	27,8	1	5,6	2	11,1	18	100
	Notranjsko-Kraška	0	0	1	100	0	0	0	0	0	0	1	100
	Goriška	0	0	1	16,7	1	16,7	3	50	1	16,7	6	100
	Obalno- Kraška	0	0	2	40	0	0	2	40	1	20	5	100
D O H O D E K (€)	do 345	5	29,4	4	23,5	3	17,6	1	5,9	4	23,5	17	100
	nad 345- 690	9	31	4	13,8	6	20,7	8	27,6	2	6,9	29	100
	nad 690- 1030	12	22,6	13	24,5	11	20,8	13	24,5	4	7,5	53	100
	nad 1030- 1380	1	9,1	2	18,2	4	36,4	3	27,3	1	9,1	11	100
	nad 1380	2	25	3	37,5	1	12,5	2	25	0	0	8	100
	Šolajoči	4	17,4	3	13	6	26,1	5	21,7	5	21,7	23	100
I N T E R N E T	večkrat dnevno	18	18,2	20	20,2	26	26,3	23	23,2	12	12,1	99	100
	skoraj vsak dan	4	16	3	12	8	32	8	32	2	8	25	100
	nekajkrat tedensko	8	50	6	37,5	0	0	1	6,2	1	6,2	16	100
	nekajkrat mesečno	4	28,6	6	42,9	2	14,3	2	14,3	0	0	14	100
A K U T	0 x	31	24,8	27	21,6	27	21,6	27	21,6	13	10,4	125	100
	1- 3 x	2	8,3	7	29,2	7	29,2	6	25	2	8,3	24	100
	4 in več x	0	0	1	33,3	1	33,3	1	33,3	0	0	3	100
K R O N	da	4	12,1	6	18,2	12	36,4	7	21,2	4	12,1	33	100
	ne	29	24,2	29	24,2	24	20	27	22,5	11	9,2	120	100

DS: Ne zaupam virom na internetu

		sploh ni ovira		ni ovira		niti niti		je ovira		zelo velika ovira		SKUPAJ	
		n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
S P O L	Moški	16	20,5	13	16,7	37	47,4	7	9	5	6,4	78	100
	Ženski	17	20,5	17	20,5	38	45,8	5	6	6	7,2	83	100
S T A R O S T	15 do 19	6	24	2	8	14	56	1	4	2	8	25	100
	20 do 24	3	14,3	5	23,8	8	38,1	1	4,8	4	19	21	100
	25 do 29	5	23,8	4	19	9	42,9	1	4,8	2	9,5	21	100
	30 do 39	4	13,8	10	34,5	13	44,8	2	6,9	0	0	29	100
	40 do 49	14	29,2	6	12,5	23	47,9	5	10,4	0	0	48	100
	50 do 59	1	7,7	3	23,1	5	38,5	1	7,7	3	23,1	13	100
	60 do 65	0	0	0	0	3	60	2	40	0	0	5	100
I Z O B	OŠ ali manj	5	21,7	2	8,7	13	56,5	0	0	3	13	23	100
	Poklicna šola	9	28,1	5	15,6	15	46,9	1	3,1	2	6,2	32	100
	Štiriletna SŠ	6	16,2	9	24,3	15	40,5	5	13,5	2	5,4	37	100

R A Z	Višja, VŠ ali več	6	17,6	7	20,6	15	44,1	4	11,8	2	5,9	34	100
	Šolajoči	6	17,1	7	20	17	48,6	3	8,6	2	5,7	35	100
R E G I J A	Pomurska	4	23,5	4	23,5	8	47,1	1	5,9	0	0	17	100
	Podravska	4	12,5	6	18,8	20	62,5	2	6,2	0	0	32	100
	Koroška	0	0	0	0	4	80	1	20	0	0	5	100
	Savinjska	7	43,8	1	6,2	4	25	0	0	4	25	16	100
	Zasavska	0	0	0	0	5	55,6	1	11,1	3	33,3	9	100
	Spodnjeposavska	1	25	0	0	2	50	1	25	0	0	4	100
	JV Slovenija	1	14,3	1	14,3	3	42,9	2	28,6	0	0	7	100
	Osrednjeslovenska	9	23,1	10	25,6	16	41	3	7,7	1	2,6	39	100
	Gorenjska	4	18,2	5	22,7	11	50	1	4,5	1	4,5	22	100
	Notranjsko-Kraška	0	0	1	100	0	0	0	0	0	0	1	100
	Goriška	3	37,5	2	25	2	25	0	0	1	12,5	8	100
	Obalno- Kraška	1	16,7	1	16,7	1	16,7	2	33,3	1	16,7	6	100
	D O H O D E K (€)	do 345	1	5,9	3	17,6	7	41,2	2	11,8	4	23,5	17
nad 345- 690		10	35,7	3	10,7	14	50	1	3,6	0	0	28	100
nad 690- 1030		15	26,3	7	12,3	28	49,1	3	5,3	4	7	57	100
nad 1030- 1380		3	23,1	4	30,8	4	30,8	2	15,4	0	0	13	100
nad 1380		1	11,1	1	11,1	4	44,4	1	11,1	2	22,2	9	100
Šolajoči		3	13,6	3	13,6	13	59,1	1	4,5	2	9,1	22	100
I N T E R N E T	večkrat dnevno	17	17	17	17	51	51	6	6	9	9	100	100
	skoraj vsak dan	8	25,8	8	25,8	12	38,7	3	9,7	0	0	31	100
	nekajkrat tedensko	6	33,3	4	22,2	6	33,3	2	11,1	0	0	18	100
	nekajkrat mesečno	3	20	2	13,3	7	46,7	2	13,3	1	6,7	15	100
A K U T	0 x	30	22,4	23	17,2	60	44,8	11	8,2	10	7,5	134	100
	1- 3 x	4	14,8	7	25,9	14	51,9	1	3,7	1	3,7	27	100
	4 in več x	0	0	1	33,3	2	66,7	0	0	0	0	3	100
K R O N	da	3	9,7	8	25,8	18	58,1	2	6,5	0	0	31	100
	ne	30	22,7	23	17,4	57	43,2	11	8,3	11	8,3	132	100

Rtr: Zadovoljen sem s svojim osebnim zdravnikom

		sploh se ne strinjam		se ne strinjam		niti niti		se strinjam		popolnoma se strinjam		SKUPAJ	
		n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
S P O L	Moški	4	4,8	5	6	10	12	20	24,1	44	53	83	100
	Ženski	5	5,6	5	5,6	18	20,2	16	18	45	50,6	89	100
S T A R O S T	15 do 19	3	12	1	4	5	20	3	12	13	52	25	100
	20 do 24	3	13,6	1	4,5	6	27,3	4	18,2	8	36,4	22	100
	25 do 29	1	5,3	2	10,5	3	15,8	6	31,6	7	36,8	19	100
	30 do 39	0	0	5	16,7	6	20	11	36,7	8	26,7	30	100
	40 do 49	2	3,7	1	1,9	5	9,3	4	7,4	42	77,8	54	100
	50 do 59	0	0	0	0	1	7,1	6	42,9	7	50	14	100
	60 do 65	0	0	1	14,3	2	28,6	0	0	4	57,1	7	100

I Z B R A Z B A	OŠ ali manj	5	20,8	0	0	3	12,5	0	0	16	66,7	24	100
	Poklicna šola	2	5,9	0	0	4	11,8	8	23,5	20	58,8	34	100
	Štiriletna SŠ	1	2,4	5	11,9	5	11,9	12	28,6	19	45,2	42	100
	Višja, VŠ ali več	0	0	4	11,4	8	22,9	7	20	16	45,7	35	100
R E G I J A	Šolajoči	0	0	1	2,9	7	20	9	25,7	18	51,4	35	100
	Pomurska	0	0	2	11,1	1	5,6	6	33,3	9	50	18	100
	Podravska	1	2,9	2	5,9	6	17,6	7	20,6	18	52,9	34	100
	Koroška	2	40	0	0	1	20	1	20	1	20	5	100
	Savinjska	0	0	2	12,5	1	6,2	2	12,5	11	68,8	16	100
	Zasavska	3	42,9	0	0	0	0	0	0	4	57,1	7	100
	Spodnjeposavska	0	0	1	33,3	0	0	0	0	2	66,7	3	100
	JV Slovenija	0	0	1	11,1	0	0	3	33,3	5	55,6	9	100
	Osrednjeslovenska	0	0	1	2,5	8	20	11	27,5	20	50	40	100
	Gorenjska	3	14,3	0	0	4	19	2	9,5	12	57,1	21	100
	Notranjsko-Kraška	0	0	0	0	1	100	0	0	0	0	1	100
	Goriška	0	0	0	0	2	22,2	2	22,2	5	55,6	9	100
Obalno- Kraška	0	0	1	16,7	2	33,3	1	16,7	2	33,3	6	100	
D O H O D E K (€)	do 345	4	23,5	1	5,9	2	11,8	2	11,8	8	47,1	17	100
	nad 345- 690	2	6,2	4	12,5	1	3,1	6	18,8	19	59,4	32	100
	nad 690- 1030	3	5,1	2	3,4	8	13,6	12	20,3	34	57,6	59	100
	nad 1030- 1380	0	0	1	7,7	4	30,8	1	7,7	7	53,8	13	100
	nad 1380	0	0	1	9,1	3	27,3	3	27,3	4	36,4	11	100
	Šolajoči	0	0	1	4,3	5	21,7	5	21,7	12	52,2	23	100
I N T E R N E T	večkrat dnevno	4	3,8	8	7,7	18	17,3	20	19,2	54	51,9	104	100
	skoraj vsak dan	0	0	2	6,5	5	16,1	7	22,6	17	54,8	31	100
	nekajkrat tedensko	3	14,3	0	0	5	23,8	5	23,8	8	38,1	21	100
	nekajkrat mesečno	2	12,5	0	0	0	0	4	25	10	62,5	16	100
A K U T	0 x	7	4,9	7	4,9	19	13,4	27	19	82	57,7	142	100
	1- 3 x	2	7,4	2	7,4	7	25,9	10	37	6	22,2	27	100
	4 in več x	0	0	1	33,3	2	66,7	0	0	0	0	3	100
K R O N	da	2	5,9	1	2,9	6	17,6	3	8,8	22	64,7	34	100
	ne	7	5,1	9	6,6	21	15,3	33	24,1	67	48,9	137	100

8. INTERNO

Kdo išče informacije

Če pa upošteevamo le poranbrike intrneta, jih mad najmlašimi (10-15 let) , nato 30% (15-24), v vseh osatlih staorsnih skupinah (26-75) pa – brez večjih razlik - okoli 50% dajte točne cifre od tega linka

<http://www.ris.org/uploadi/editor/122842107029-EO-105-0801-2346.xls>

in natančneje razdelajte to zdev (s podrobno tabeli po razredih), enako praverite tudi RIS, če je isto. Dodati pa velja da SURS spračuje širše (dajte wording), tudi prehrambene, če se ne motim.

8.1 Izključene tabele

Trditve	-	Strinjanje v %						Skupaj	
		sploh se ne strinjam	2	3	4	popolnoma se strinjam	ne vem	%	n
Alternativna medicina je lahko koristna	3,8	4,5	5,1	22,3	38,6	27,7	1,8	100	172

8.2 Vprašanja za future report

- Po obisku zdravnika- kam se obrneš za dodatne informacije
- Kje iščeš informacije o lažjih zdravstvenih težavah, za katere se ti ne zdi smiselni obisk zdravnika
- Kje iščeš informacije za nekoliko bolj intimne in nerodne zdravstvene težave
- E pošiljanje radioloških slik
- Telemedicina
- Prenosnik za zdravnike

8.3 Spletno oglaševanje zdravil

Ne smemo pozabiti, da vsaka spletna stran, prav tako zdravstvena, predstavlja priložnost za oglaševanje zdravstvenih in farmaceutskih storitev in produktov. Podatki drugih raziskav kažejo, da si je v mesecu juniju, na ameriških zdravstvenih spletnih straneh, milijardo in pol objavljenih oglasov ogledalo približno 54 milijonov ljudi (na prvem mestu pa je WebMD Health).¹⁵ Po podatkih eMarketerja¹⁶ naj bi se kar 10% ameriških 10 farmacevtskih podjetij, pri promoviranju svojih izdelkov posluževalo

¹⁵ 3 (comScore)

¹⁶ <http://www.emarketer.com/Article.aspx?id=1006425> (eMarketer)

spleta. Anketirane osebe pa so povedale, da na odločitev nakupa zdravila na njih v 70% vpliva mnenje vrstnikov (sorodnikov, prijateljev). Promocija farmacevtske blagovne znamke je torej še vedno najučinkovitejša, ko poteka od ust do ust, kakor preko spleta (blogi, forumi). ComScore pa ugotavlja, da je na področju promocije blagovne znamke v farmacevtski industriji najmočnejše orodje visoko obiskana spletna stran podjetja.

Med najbolj oglaševalnimi izdelki na spletu je Viagra, nato pa sredstva proti hujšanju, sredstva za zniževanje holesterola v krvi, zdravila proti depresiji in celo zdravila za zdravljenje sladkorne bolezni. Zdravila, ki se dobijo na recept je pri nas sicer prepovedano oglaševati, seveda pa veliko internetnih informacij prihaja iz tujine. a8 Znotraj EU je tako dovoljeno zdravila trži le, če izpolnjuje stroge kriterije za kakovost, varnost in učinkovitost.

SPLETNA STRAN	POZNAVANJE IN POGOSTOST OBISKOVANJA SPLETNIH STRANI – KUMULATIVNI %								
	1 - Ne poznam	2- Vsaj slišal/a	3 – Vsaj enkrat	4 – Vsaj občasno	5 –Vsaj mesečno	6 –Vsaj tedensko	7 –Vsaj dnevno	Skupaj	
	%	%	%	%	%	%	%	N	%
avto.net	33.0	67.0	54.1	49.2	27.0	15.8	4.4	242	100
Salomonov oglasnik - avtomobili	37.4	62.5	33.1	29.4	12.6	3.4	0.6	242	100
avto.bolha.net	36.3	63.7	44.3	35.6	15.6	8.7	3.1	242	100
najdi.si/avtomobili	37.7	62.3	45.7	41.5	20.0	13.6	4.2	241	100
mojavto.net	57.3	42.7	21.2	17.7	8.0	2.0	1.3	243	100
avtooglasnik.com	53.5	46.5	24.0	17.9	6.1	2.3	0.5	242	100
avtomobilizem.com	60.0	40.0	23.8	18.5	5.8	2.5	0.4	242	100
avtcenter.si	76.1	23.9	11.6	8.2	2.2	0.7	0.3	243	100

Modra barva celic R:175, G:196 in B:208, črte: R:0, G: 69, B:96, siva: R:230, G:230 B:230